

**Makó Város
Önkormányzata**

**HELYI
ESÉLYEGYENLŐSÉGI
PROGRAM**

Makó

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	4
Bevezetés.....	4
A település bemutatása.....	4
Értékeink, küldetésünk.....	9
Célok.....	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	12
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	16
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	45
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	72
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	83
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	92
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	99
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	101
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	102
1. A HEP IT részletei.....	102
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	102
Jövőképünk.....	104
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	105
3. Megvalósítás.....	109
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	109
3.2 A megvalósítás folyamata.....	109
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	112
3.4 Nyilvánosság.....	112
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	113
4. Elfogadás módja és dátuma.....	114

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Makó Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Makó város a Dél-alföldi régióban, Csongrád-Csanád vármegye keleti részén, a Maros jobb partján található, a Makói járás központja, a megye 4. legnagyobb népességű városa. A város Szegedtől, Hódmezővásárhelytől mintegy 30, Békéscsabától 75, Budapesttől 202 km-re fekszik.

Makó térségi szerepkörét alapvetően meghatározza földrajzi elhelyezkedése és történelmi múltja. A XX. században Makó több szempontból is jelentős funkcióvesztésen ment keresztül. Csanád megye székhelyéből járási központtá vált, a trianoni határmeghúzás révén elveszítette természetes vonzáskörzete és kapcsolatrendszere nagy részét és határ menti, periférikus helyzetbe került. A múlt század első felében még 33 ezer fős népességű, virágzó gazdasággal, kereskedelemmel rendelkező város gazdasági pozíciói is megroggyantak, a hagymatermesztés és kereskedelem elveszítette korábbi gazdasági pozícióit és valójában máig nem nyerte vissza – mindezen közigazgatási és gazdasági pozícióvesztések a város térségi szerepkörének redukálódását is jelentették. Mára döntően, mint kistérségi – járási – központ funkcionál, néhány speciális, a járási határon túlnyúló funkcióval. Lényeges kiemelni, hogy mára a határ menti fekvés már nem az országon belüli perifériára szorulás, sokkal inkább a határ menti kapcsolatokban rejlő lehetőségeket jelenti, amelyek meg is nyilvánulnak pl. a turizmusban vagy a kereskedelemben, illetve abban, hogy a határon átnyúló nemzetközi programokban a Makói és a Mórahalomi kistérségek pályázói szerepeltek jól.

A Makói járáshoz két város (Makó és Csanádpalota) tartozik és 13 község, székhelye Makó. Területe 688,85 km², népessége 44 481 fő, népsűrűsége 65 fő/km² (2012). A Makói járásba tartozó települések kettő kivételével megegyeznek a Makói kistérségbe tartozó településekkel. A járás lakosságának 59,67%-át a két város népessége adja, Makón a járási népesség 53%-a él.

Makó a járás egyedüli, és funkcionálisan a méretének nagyjából megfelelő értékű központja. Itt érhetők el a járás települései számára releváns járási hivatalok, továbbá az egészségügyi, közoktatási, kulturális szolgáltatások. Az oktatás területén a felsőoktatás hiányzik a járásközpontból. Makó jellemzője a jelentős közigazgatási méret. Területén jelentős tanyavilág

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

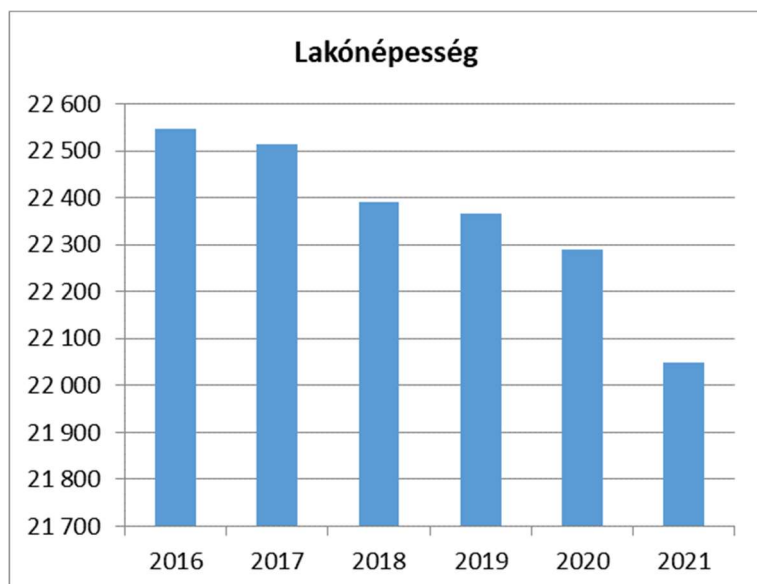
található. Makó város gazdasága valódi térségi központként működik a járási települések szempontjából, bár a nyugati települések számára Szeged természetes vonzást jelent. Makó az ipari, mezőgazdasági munkahelyek révén jelentős szerepet játszik a térségi foglalkoztatásban.

Makó Város térségi szerepkörét igazolja, hogy a napi szinten bejárók száma mintegy harmadával haladja meg az eljárók számát. Nagyjából ugyanez az arány jellemző a munkába bejárók és eljárók között, a város térségi foglalkoztatási szerepköre tehát erős. Jelentős az oktatási intézményekbe ingázók száma is, itt csaknem a felével több a bejáró, mint az eljáró. A foglalkoztatási szerepkör jóval dominánsabb, mint az oktatási intézményi, csaknem kétszeresen meghaladó értékekkel.

Makó Város területe 229,23 km², állandó népessége a 2022-es népszámlálás alapján 21 950 fő.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	22 546	bázis év
2017	22 514	99,86%
2018	22 390	99,45%
2019	22 367	99,90%
2020	22 289	99,65%
2021	22 048	98,92%

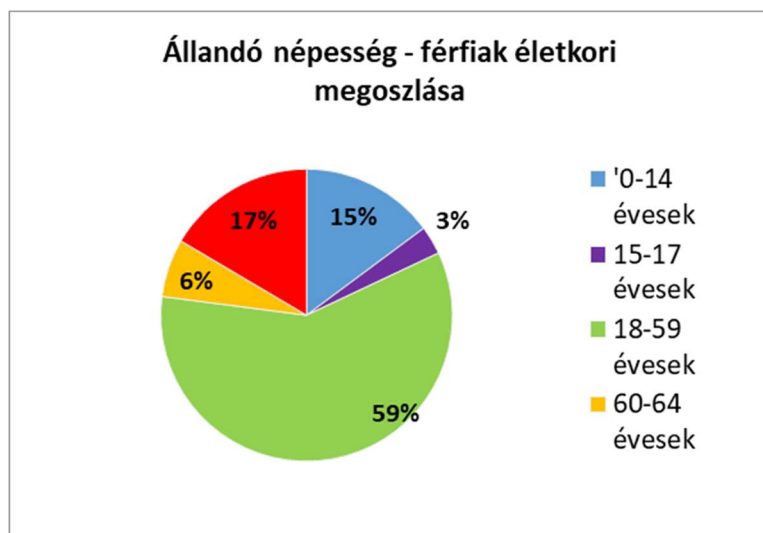
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

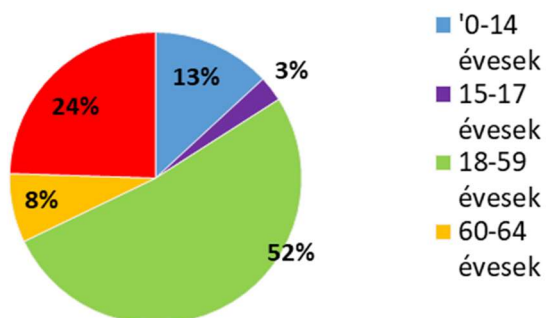
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11 111	12 180	23291	47,71%	52,29%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			661	2,84%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 650	1 599	3249	7,08%	6,87%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	350	343	693	1,50%	1,47%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	6 561	6 323	12884	28,17%	27,15%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	715	932	1647	3,07%	4,00%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	1 835	2 983	4818	7,88%	12,81%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

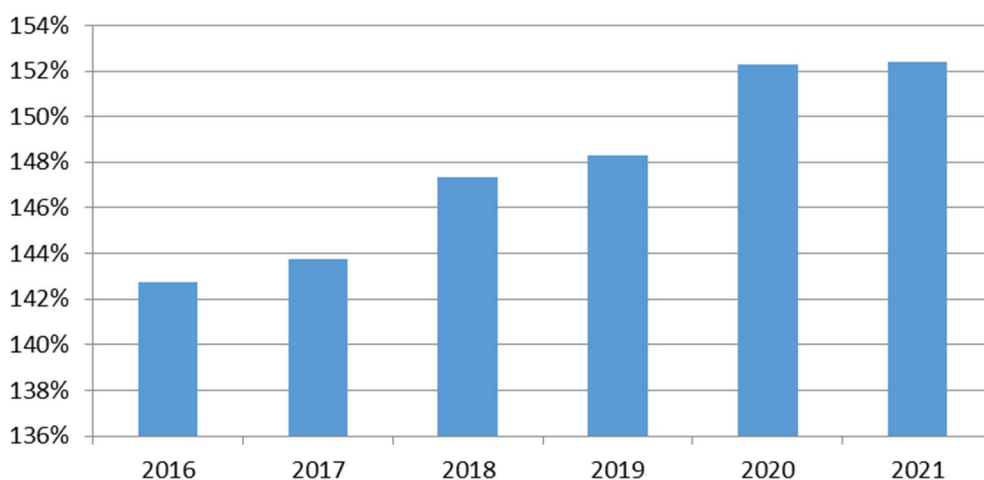

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	4 620	3 237	142,72%
2017	4 657	3 239	143,78%
2018	4 728	3 209	147,34%
2019	4 818	3 249	148,29%
2020	4 933	3 239	152,30%
2021	4 921	3 229	152,40%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)

Az öregedési index azt mutatja meg, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi fő 65 felüli jut. A 65 év felettiiek száma magasabb, ezért az öregedési index 100 felett van. A település erősen előregedőnek tekinthető.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-2,65
2017	5,50
2018	-0,89
2019	1,92
2020	3,14
2021	0,81

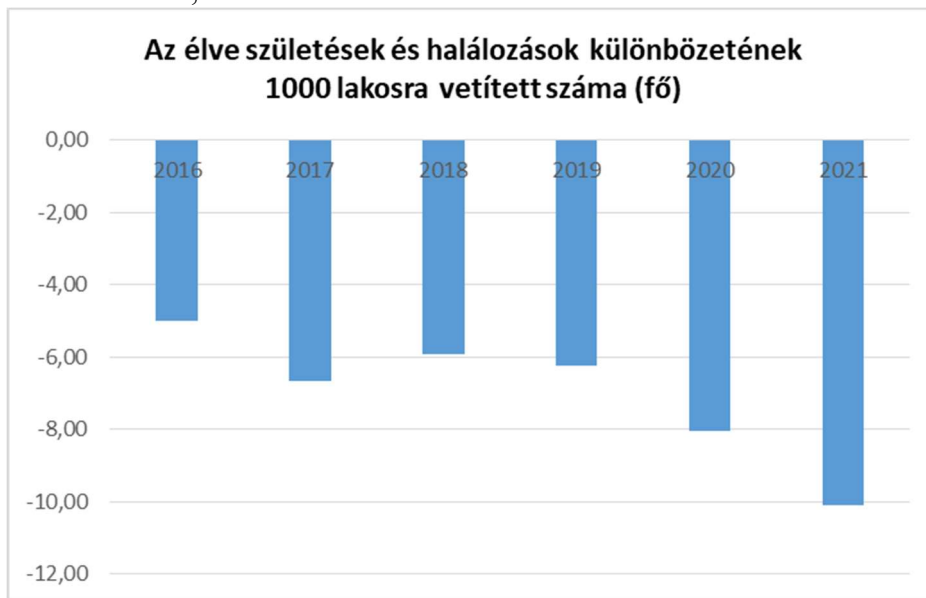
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-4,99
2017	-6,66
2018	-5,92
2019	-6,26
2020	-8,06
2021	-10,10

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Makó állandó lakossága csökkenő tendenciát mutat, azonban ez a csökkenés nem csak Makóra, hanem egész Magyarországra jellemző. Ennek egyik oka az elvándorlás, ami a fiatalokra jellemző és a születések számának csökkenését okozza, a másik az általános népességfogyás, ami az előregedő társadalmakra jellemző.

Értékeink, küldetésünk

A Helyi Esélyegyenlőségi Programmal Makó Város Önkormányzata kinyilvánítja azon szándékát, mely szerint a városban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – mélyszegénységben élő, romák, nők, gyerekek, fogyatékkal élő személyek, idősek - felzárkóztatása érdekében a rendelkezésére álló eszközök minél teljesebb kihasználásával színvonalas közszolgáltatást kíván biztosítani. Megkülönböztetett figyelmet kíván fordítani a célcsoport problémáik feltárására és azok csökkentésére.

Az önkormányzat esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben is érvényesíti. Az esélyegyenlőségi tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdeket civil szerveződések is aktív szerepet játszanak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Makó Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő

csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A következőkben felsorolásra kerülnek azok a dokumentumok, koncepciók, melyek konkrét terveket is meghatároznak saját területükre vonatkozóan.

- Költségvetési koncepciók
- Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió
- Makó Város Integrált Területfejlesztési Stratégiája
- Makó Város Településrendezési Terve

Minden a már befejezett, még folyamatban lévő, vagy akár tervezett makói fejlesztés a munkahelyteremtést, a megélhetés biztonságát, a fiatalok helyben tartását szolgálja.

A Városban a következő fejlesztések valósultak meg, vagy jelenleg is folynak:

- Akadálymentesítés
- Csapadékvíz-csatorna
- Fürdő beruházás
- Ipari Park
- Játsszótérfelújítás
- Kerékpárút fejlesztés
- Útépités
- Kézilabda Munkacsarnok építése
- Honvéd városrész komplex rehabilitációja
- Önkormányzati tulajdonú bérlakások felújítása

2010-ben megvalósult az Ipari Park közel 500 millió forint értékű foglalkozás-bővítő fejlesztése. A beruházás keretében összeköttetést teremtettek a Királyhegyesi út és a Rákosi út között; fejlesztették az Ipari Parkon belüli gyűjtőhálózatot; 18 teljesen közművesített parcellát alakítottak ki, amely magába foglalja a szennyvíz, ivóvíz, csapadékvíz, gázellátás, közvilágítás, útsatlakozás, területrendezés, informatikai hálózat, kis- és középnyomású kiépítését; emellett a tökevonzó-képesség növelése érdekében többlétszolgáltatásokat építettek ki a betelepülni vágyó vállalkozások számára (többnyelvű honlap létrehozása, pályázati tanácsadás, projektmenedzsment segítő szolgáltatások stb.)

A járdafelújítások során a járdák térkő anyagú burkolatot kaptak, mely alól a Honvéd városrészben épülő járdák kivételt képeznek, ott továbbra is helyszínen öntött betonjárda került megépítésre.

Az elmúlt években a csapadékvíz-elvezető rendszer felújítása megtörtént. Mindezeket túl 2009-ben elkészült a város külterületi vízrendezési koncepciója, mely a városból érkező vizek biztonságos elvezetését szem előtt tartva számításba veszi a jelenlegi szélsőséges időjárási viszonyok, illetve az autópálya által megváltozott külterületi vízelvezetést is.

Összesen 93 térfigyelő kamerát helyeztek ki a város különböző pontjain, ezen túl a szennyvízberuházás során további 61 darab illetve önkormányzat saját forrásból további 11 darabot szereltetett fel.

Makó Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít arra, hogy közintézményei és a közösségi szolgáltatások mindenki számára elérhetőek legyenek.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Makói Kistérség Töbrcélú Társulását 17 település önkormányzata hozta létre. A társulásban résztvevő települések:

Ambrózfalva község
Apátfalva község
Csanádalberti község
Csanádpalota város
Ferencszállás község
Földeák község
Királyhegyes község
Kiszombor nagyközség
Klárafalva község
Kövegy község
Magyarcsanád község
Makó város
Maroslele község
Nagyér község
Nagylak község
Óföldeák község
Pitvaros község

A társuláson belül 5 mikrotérség működik.

A mikrotérségek tagjai és székhelye:

1. mikrotérség: Kiszombor (székhely), Ferencszállás, Klárafalva
2. mikrotérség: Apátfalva (székhely), Magyarcsanád, Nagylak
3. mikrotérség: Csanádpalota (székhely), Királyhegyes, Kövegy

4. mikrotérség: Csanádalberti (székhely), Ambrózfalva, Nagyér, Pitvaros

5. mikrotérség: Földeák (székhely), Maroslele, Óföldeák

A Társulás által ellátott feladat- és hatáskörök:

- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1) c) pontjában foglalt alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás szervezése
- közös pályázat, pályázati forrásgyűjtés, együttműködés a területfejlesztésben, pályázatot nyújthat be a fejlesztési források igényléséhez.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A statisztikai adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisából, KSH Tstar, helyi nyilvántartásból, helyi adatgyűjtésből, valamint a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályától gyűjtöttük össze. A megelőző évi statisztikai adatai csak részben állnak rendelkezésre. Vannak olyan területek, ahonnan az információszerzés nehézkes. Nem álltak rendelkezésre adatok foglalkoztatási arányról, végzettségről, a fogyatékosok foglalkoztatottságáról, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a *mélyszegénység*. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

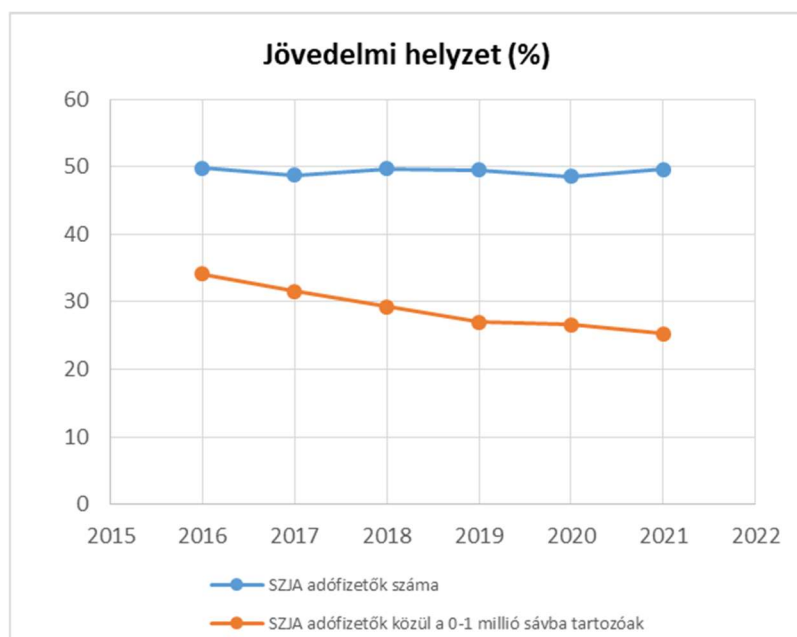
Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoportokhoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fed teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	49,79	34,13
2017	48,79	31,56
2018	49,69	29,23
2019	49,57	27,03
2020	48,54	26,59
2021	49,67	25,24

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Makó Város területén a személyi jövedelemadót fizetők arányában minimális változás tapasztalható. Öröndetes változás azonban az 1 millió forintot meg nem haladó jövedelemsávba tartozók arányának jelentős csökkenése.

A jövedelmi és vagyoni helyzet más tényezők mellett meghatározza a család társadalmi helyzetét. Az erre vonatkozó adatokat a szegénység mérőeszközeként használhatjuk, amelyek közvetve, közvetlenül utalnak a városban élők helyzetére. Fontos, hogy a személy kiszámíthatóan rendszeresen jut-e jövedelemhez, vagy esetlegesen (pl.: alkalmi munkából). A szegények esetében az időben nem teljesített kiadási kötelezettségek az életszínvonal súlyos, akár visszafordíthatatlan romlásával járhat.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek egy része, vagy számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből.

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában.

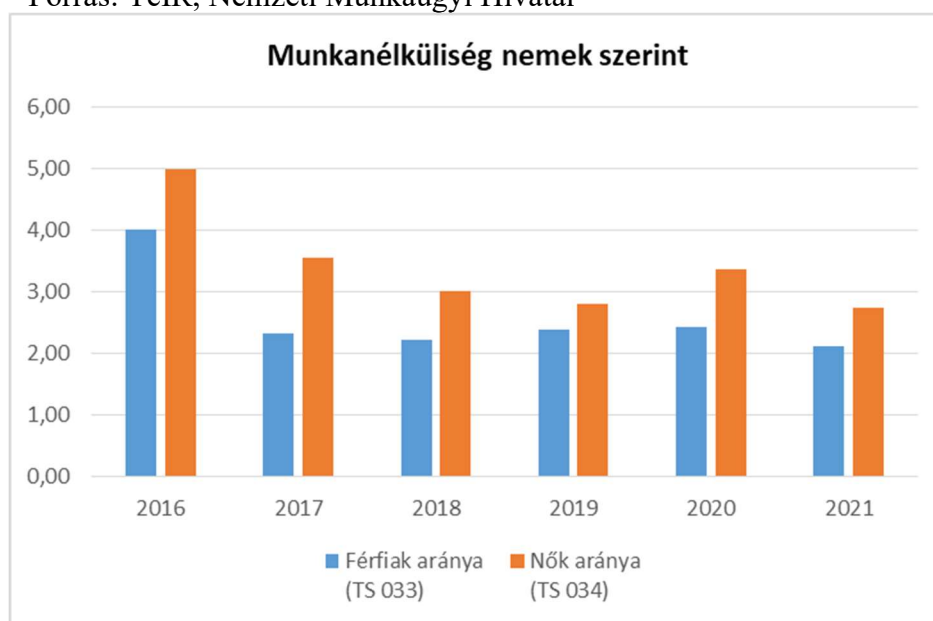
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	4,01	4,99	4,50%
2017	2,32	3,55	2,94%
2018	2,21	3,00	2,61%
2019	2,39	2,80	2,60%
2020	2,42	3,37	2,90%
2021	2,12	2,73	2,43%

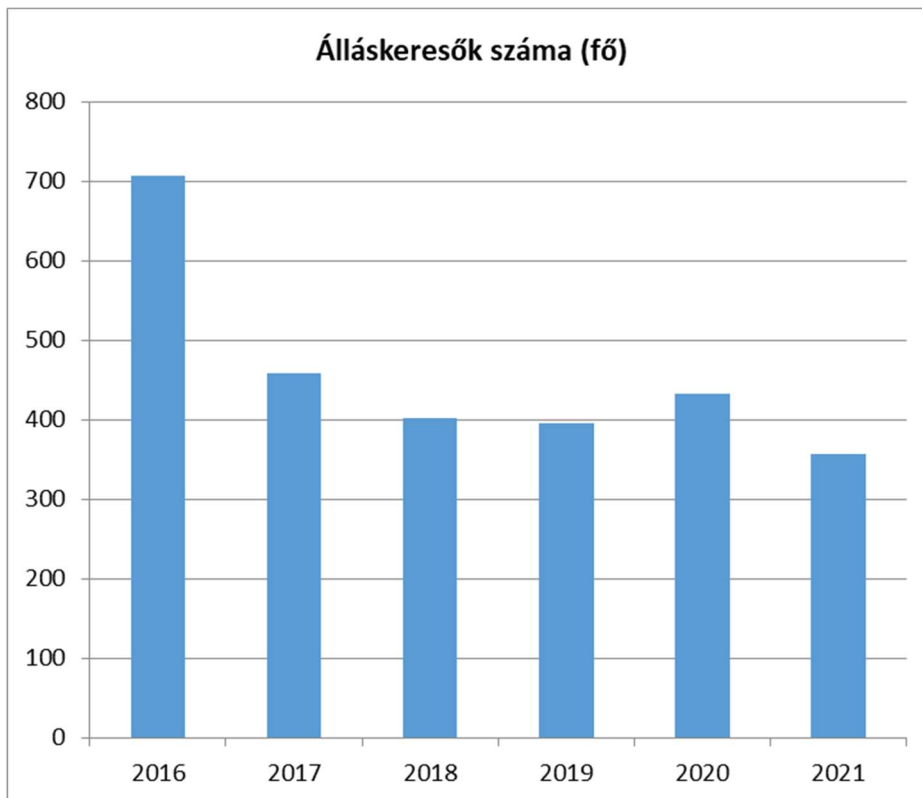
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A vizsgált időszakban a munkanélküliségi ráta a nők között folyamatosan magasabb volt. Ennek oka lehet a munkalehetőségek szűkösége, vagy, hogy a nők magasabb arányban fordulnak a Foglalkoztatási Osztályhoz munkakeresés érdekében.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	707	458	402	395	433	357
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	51,00	19,00	16,00	24,00	24,00	19,00
	%	7,21%	4,15%	3,98%	6,08%	5,54%	5,32%
21-25 év (TS 038)	Fő	80,00	34,00	33,00	43,00	36,00	27,00
	%	11,32%	7,42%	8,21%	10,89%	8,31%	7,56%
26-30 év (TS 039)	Fő	66,00	34,00	28,00	32,00	29,00	27,00
	%	9,34%	7,42%	6,97%	8,10%	6,70%	7,56%
31-35 év (TS 040)	Fő	65,00	44,00	39,00	49,00	36,00	15,00
	%	9,19%	9,61%	9,70%	12,41%	8,31%	4,20%
36-40 év (TS 041)	Fő	76,00	42,00	30,00	34,00	37,00	33,00
	%	10,75%	9,17%	7,46%	8,61%	8,55%	9,24%
41-45 év (TS 042)	Fő	86,00	57,00	39,00	38,00	55,00	31,00
	%	12,16%	12,45%	9,70%	9,62%	12,70%	8,68%
46-50 év (TS 043)	Fő	76,00	40,00	40,00	33,00	40,00	37,00
	%	10,75%	8,73%	9,95%	8,35%	9,24%	10,36%
51-55 év (TS 044)	Fő	71,00	52,00	40,00	29,00	36,00	31,00
	%	10,04%	11,35%	9,95%	7,34%	8,31%	8,68%
56-60 év (TS 045)	Fő	66,00	50,00	43,00	34,00	39,00	35,00
	%	9,34%	10,92%	10,70%	8,61%	9,01%	9,80%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	70,00	86,00	94,00	79,00	101,00	102,00
	%	9,90%	18,78%	23,38%	20,00%	23,33%	28,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

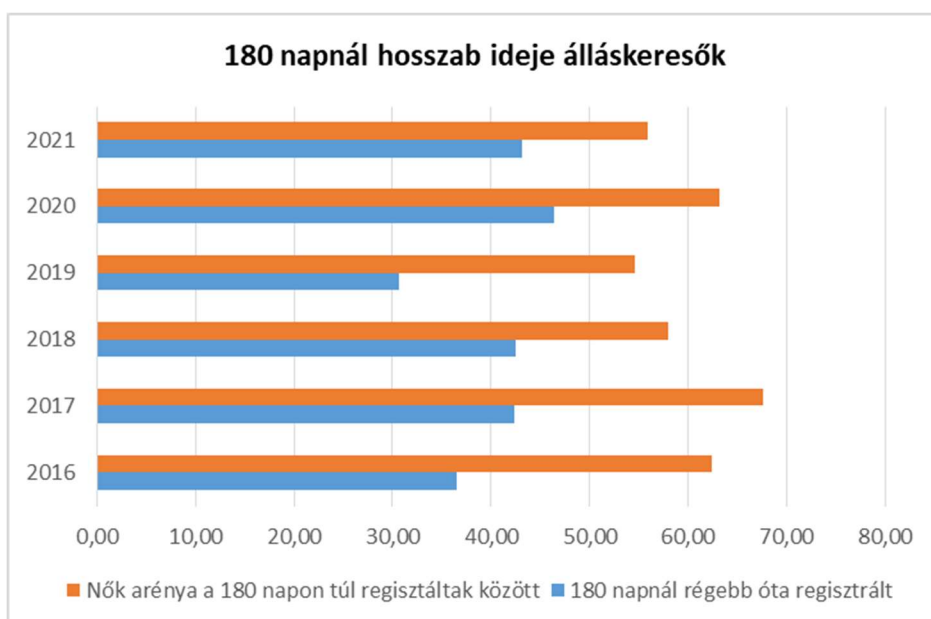

A kor szerinti megoszlásból látható, hogy a 20 év alattiak között található a legkevesebb munkanélküli, aminek oka az lehet, hogy sokan még nem lépnek ilyen fiatalon a munkaerőpiacra. Tartósan növekszik a 61 éves, vagy afeletti korosztályban a munkanélküliség. Ennek elsődleges oka a nyugdíjkorhatár emelése, valamint a technikai fejlődésből adódó elavult tudás.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	36,49	62,40
2017	42,36	67,53
2018	42,54	57,89
2019	30,63	54,55
2020	46,42	63,18
2021	43,14	55,84

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

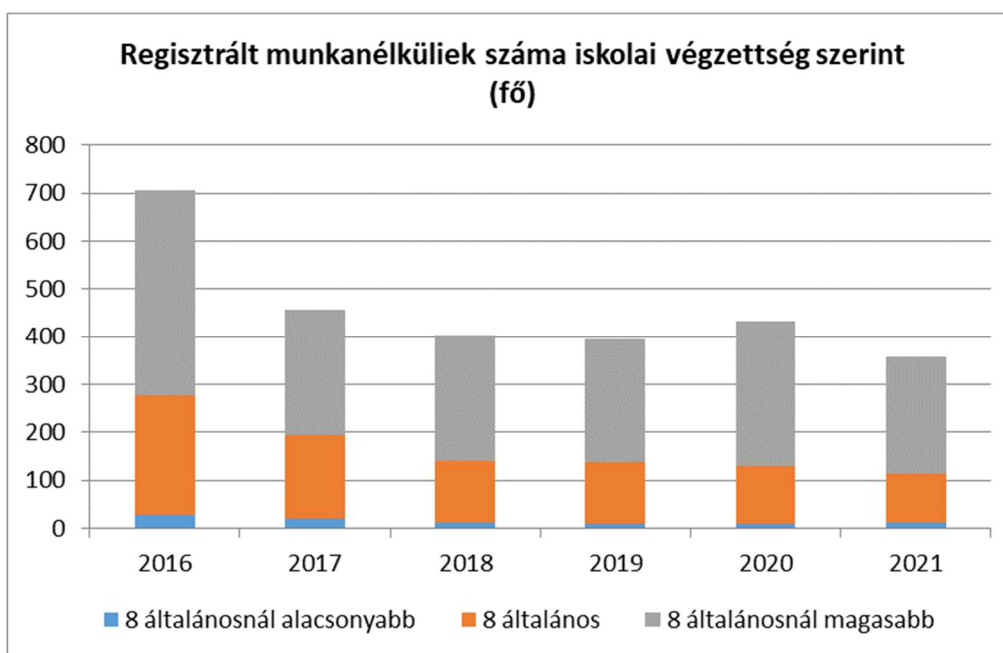
A tartósan álláskereső arányában folyamatos emelkedés tapasztalható, ami azt mutatja, hogy egyre többeknek okoz gondot a munkaerőpiaci reintegráció. A tartós munkanélküliek között a nők aránya csökkenő tendenciát mutat.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	707	28	3,96%	248	35,08%	431	60,96%
2017	458	21	4,59%	173	37,77%	264	57,64%
2018	402	13	3,23%	127	31,59%	262	65,17%
2019	395	8	2,03%	129	32,66%	258	65,32%
2020	433	10	2,31%	121	27,94%	302	69,75%
2021	357	11	3,08%	104	29,13%	242	67,79%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

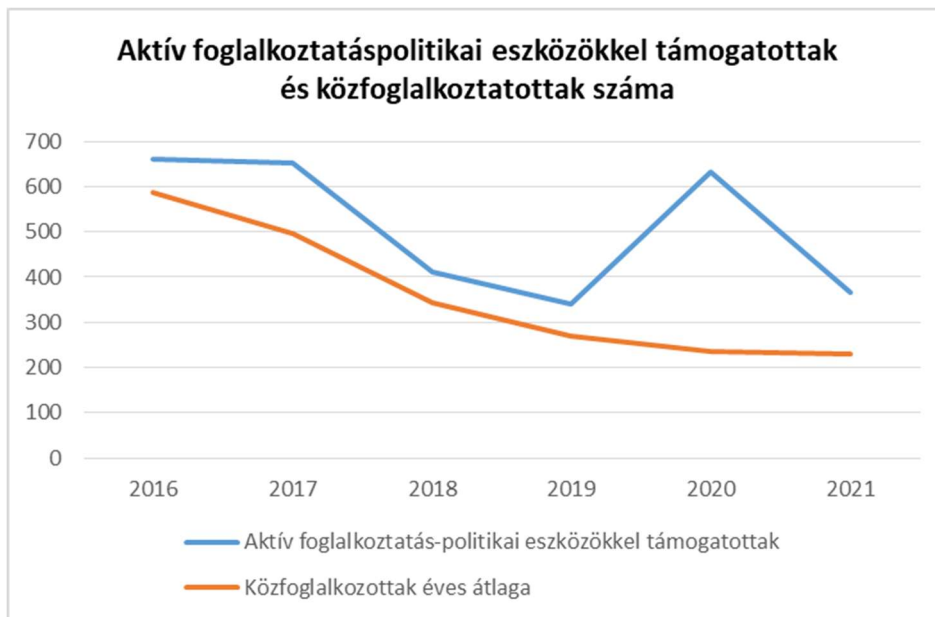

Az alacsony iskolai végzettségűek száma a regisztrált munkanélküliek között folyamatos csökkenést mutat. Ennek oka többértű, egyrészt a felnőttképzési programok hatására sokan kikerültek ebből a kategóriából, másrészt az alacsonyabb végzettségűek közül sokan az idősebb korosztályba tartoznak, akik kikerülnek az aktív korúak közül, illetve a munkaerőpiacon is növekedhetett az alacsony végzettségűek által ellátható munkalehetőségek száma.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	661	586
2017	651	497
2018	411	344
2019	339	268
2020	632	234
2021	366	230

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatás keretében elvégzett munkák jellemzően a következők voltak: közterület karbantartása, zöldterületek gondozása, belvízhálózat karbantartása, kátyúzás, köztisztasági munkák, illegális hulladék lerakók felszámolása, parlagfű mentesítés, palánták, növények, cserjék nevelése, közúthálózat és járdák karbantartása.

A szociális program 3 fő pillére épül:

1. Illegális hulladék lerakóhelyek felszámolása:

- a program megvalósulása során a kül- és belterületen található illegálisan lerakott, elhagyott hulladékok felszedése és kezelése, ártalmatlanítása a cél.
- Az előző években szerzett tapasztalatok alapján, a program során nagyobb súlyt kívánunk a fektetni a megelőzésre. Például azoknál a helyeknél, amelyeknél sűrűn ismétlődik a hulladék elhelyezés ott kaszálással, fűnyírással és területrendezéssel, sűrűbb ellenőrzéssel próbáljuk az újbóli elhelyezést megakadályozni.
- A program által a település és külterületei megtisztulnak, megvalósul a terület rehabilitációja és várhatóan hosszú távon is is lehetővé válik a tiszta környezet fenntartása.
- Honvéd városrész különösen hátrányos helyzetű település rész, melynek lakói mélyszegénységben élnek. Az elmúlt években elkezdett munka folytatásaként a 2023/2024 év folyamán továbbra is szeretnénk a Honvéd városrészben található beépítetlen Önkormányzati tulajdonban lévő telkek, valamint a Maros folyó árterének, a városba bevezető utak és Önkormányzati tulajdonban lévő fás területek hulladék lerakóhelyek felszámolását, illetve azok számának csökkenését elérni. A program során a területek gaz és nádmentesítését, surjázását, folyamatos karbantartását és a kommunális hulladéktól történő megtisztítását is elvégezzük. Az illegálisan kihelyezett, a programban résztvevők által begyűjtött kommunális hulladék szállítását és ártalmatlanítását a program terhére tervezzük.

2. Belvíz elvezetés:

- A programrész során a belterületi belvízcsatornák, átemelők karbantartását, tisztítását és felújítását végezzük el.
- a csatornapartok, illetve azok környékének zöldfelület kezelése is megvalósul. - surjázás, kaszálás

3. Közúthálózat és járdák karbantartása:

- A város területén igen sok rossz állapotú járda, parkoló található. A programrész során ezek felújítását, illetve javítását tervezzük.
- A program során több kisebb a város több pontján tervezünk megrongálódott járdaszakaszok javítását figyelembe véve a folyamatosan érkező lakossági bejelentéseket, valamint települési önkormányzati képviselői által közvetített lakossági panaszokat.

A 2023/2024-as Szociális közfoglalkoztatási programban nem tervezünk új járdaszakaszok építését. Hanem csak a már meglévő járdaszakaszok felújítását, javítását és pótlását.

Makó Város Önkormányzata 2015/2016. évi és a 2016/2017. évi START munkaprogram keretén beszerzett 1-1 db 300 m²-es alagút fóliasátrat, amelyeket azóta folyamatosan a Mezőgazdasági munkaprogram keretében hasznosít.

A 2023/2024 évi program során az előző évek mintájára nagy hangsúlyt szeretnénk fektetni az egynyári, kétnyári és évelő virágok termesztésére. A cél eléréséhez szükséges munkaerő már évek óta rendelkezésre áll. Az elmúlt évek alatt rengeteg tapasztalatot gyűjtöttek ezen a területen.

Városunkban kiemelt szerepe van a közterek, illetve a parkok virágosításának. A fóliasátrakban megtermelt palánták, növények ezekre a területekre kerülnek kiültetésre. Így a munkavállalók naponta megtapasztalhatják munkájuk értékét. Az évek során felhalmozott tapasztalat alapján az idei évben értékesítésre is tervezünk termesztetni.

A növények előállítására fontos a város részére, mert meglévő növények pótlása, újak ültetése megoldható a programban termelt palántákkal, így a város ezek beszerzése alól mentesül.

A faiskolában a már kiültetésre került fákat kívánjuk pótolni és tovább folytatjuk a fenntartási munkákat. A Babafa programhoz szükséges fák egy részét továbbra is innen kívánjuk biztosítani.

A közelmúltban telepítésre került a város tulajdonában levő két területen akácos illetve tölgyes. Melynek fenntartási munkáit szeretnénk a Mezőgazdasági program keretében biztosítani.

Ezek erdőgazdálkodási feladatok (surjázás, tisztítás, erdőgondozás, ritkítás) amelyet 4,84 hektáron tervezünk végezni. A 2023/2024. évi mezőgazdasági programban a foglalkoztatottak létszáma csökken 21 főre. A mezőgazdasági programban megtermelt virágok kiültetése és nevelése során a 2022-es évben elért országos eredmények nyomán tovább szeretnénk erősíteni a fóliasátrakban az egynyári virágok termesztését.

Helyi sajátosság

Makó Város Önkormányzata kezelésében álló Csanád vezér téri 18-20. szám alatti melegező és egynyári növényzet telepítés előkészítő. Az épület állapota az elmúlt években nagymértékben elhasználódott leromlott. Ezért döntöttünk a melegező felújítása mellett, mert így a közfoglalkoztatottak komfortosabb körülmények között átgondolt technológiai tematika szerint tudják elvégezni a rájuk bízott feladatokat. A program során Makó Csanád vezér tér 18-20 szám alatti ingatlanban végzünk felújítási munkálatokat. Az épületben tervezzük a belső vakolat javítást, oldalfalak és mennyezet glettelése festése fehér diszperziós festékkel, ablakok ajtóik csiszolása előkészítése festésre, zománccfestése, női -férfi WC padlólap és csempeburkolat bontása új burkolat kialakítása glettelése festése, teakonyha, raktár festése.

A helyi sajátosságra épülő program keretében tervezünk még az előző években beszerzett térkögyártógépet kihasználva zsalukövek készítését, valamint mederelem előállítását. Amelyek a későbbiek folyamán a belvízelvezető árkok, csatornák karbantartásához, és hulladék gyűjtő helyek burkolására valamint járdák javításához kerülnek felhasználásra.

Tervezzük továbbá a megrongálódott elhasználódott utcabútorok, fa és fém burkolatú díszkandeláberek, hiányzó elemek pótlását, faipari és felületképzési munkálatait, tisztítását és javítását.

A 2023/2024-es Helyi sajátosság programban tervezzük egy darab önkormányzati ingatlan (Makó, Csanád vezér tér 18) felújítását, mederelemek készítését, térkő elemek gyártását, járdalapok előállítását valamint 31 kandeláber és 51 utcabútor felület kezelését, hiányzó elemek pótlását, faipari és felületképzési munkálatait, javítását és tisztítását. A programban résztvevő közfoglalkoztatottak létszáma: 14 fő.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A város és térsége gazdasága a kedvező termőhelyi adottságoknak köszönhetően hagyományosan mezőgazdasági jellegű, a mezőgazdasági termelésre azonban csak szórványosan épül a térségben feldolgozóipar.

Makó és térségének iparában olyan feldolgozó ipari tevékenységek töltenek be jelentős szerepet, mint a gumiipar, bútorigar, gépgyártás, alkatrész-összeszerelés, élelmiszer-feldolgozás.

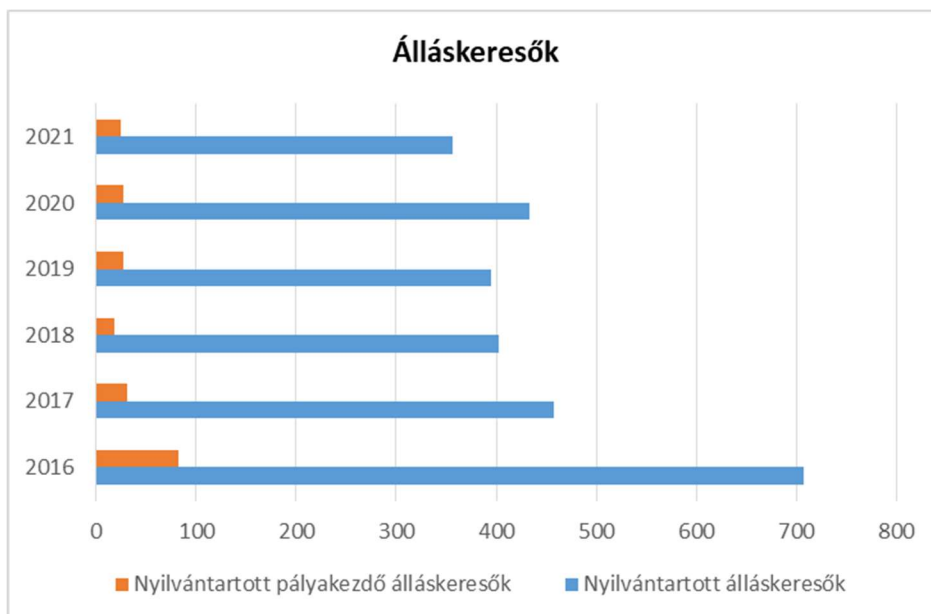
A szolgáltató ágazat fejlődött jelentősen, számtalan pénzügyi-szolgáltató hozott létre irodát, fiókot, telephelyet.

A Hagymatikum gyógyfürdő 2012-es megnyitása óta jelentős munkaadó városunkban a turisztika is. Az elmúlt 10 évben a szálláshelyek és vendéglátóhelyek száma többszörösére emelkedett.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	707	83
2017	458	31
2018	402	18
2019	395	27
2020	433	27
2021	357	25

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fiatalok elhelyezkedését nehezíti, hogy a frissen végzettek nem rendelkeznek még megfelelő tapasztalattal, ami miatt hátránnyal indulnak a munkaerő-piacon. A másik ok lehet, hogy a megszerzett képzettség nem piacképes. Még rosszabb helyzetben vannak azok a fiatalok, akik végzettséggel nem rendelkeznek.

A fiataloknak munkára vonatkozó tapasztalataik nincsenek, mert iskolai tanulmányaik mellett nem végeznek munkát. Nem rendelkeznek gyakorlati álláskeresési technikákkal.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Makó Város területén ezeket a lehetőségeket a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül lehet elérni.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzati intézmények dolgozóira és a közfoglalkoztatásba bevont személyekre vonatkozóan nem történt ilyen irányú felmérés, így nem állnak rendelkezésre adatok a foglalkoztatott személyek között a romák arányára.

Az önkormányzat a mélyszegénységben élők foglalkoztatását javarészt közfoglalkoztatási és startmunka programokon keresztül valósítja meg.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Egyenlő Bánásmódért Felelős Főigazgatóság Csongrád vármegyei referense előre egyeztetett és az önkormányzati újságban közzétett időpontban ügyfélfogadást tart a polgármesteri hivatalban. Várja azokat, akiket hátrányos megkülönböztetés érte. A hatóság tájékoztatása szerint az utóbbi időben az egyik csökkent munkaképességűeket foglalkoztató munkahely ellen szóbeli kifogás érkezett, de konkrét panaszig nem jutott el eddig egy ügy sem.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A Kormány által 1536/2016. (X. 13.) Korm. határozattal elfogadott Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája fő célkitűzése, hogy senki ne hagyja el az oktatás és a képzés rendszerét a megfelelő digitális kompetenciák nélkül. Meggyőződésünk, hogy **az oktatási rendszer digitális átalakítása a digitális világra való sikeres felkészülés legfontosabb eleme**: csak így tudjuk felkészíteni gyermekeinket a 21. század munkaerőpiaci elvárásaira. **A köznevelés feladata**, hogy ne csak az részesülhessen a digitalizáció előnyeiből, akinek a családi háttere ezt lehetővé teszi, hanem **minden tanulónak lehetősége legyen arra, hogy elsajátíthassa a jövő technológiáit, nemcsak az informatikát, hanem a robotikát, a kiterjesztett valóságot, vagy a 3d nyomtatást**. A DOS az elkövetkező évek során fokozatosan megteremti a digitális oktatás, képzés feltételeit és mindenki számára elérhetővé teszi a szükséges digitális kompetenciákat.

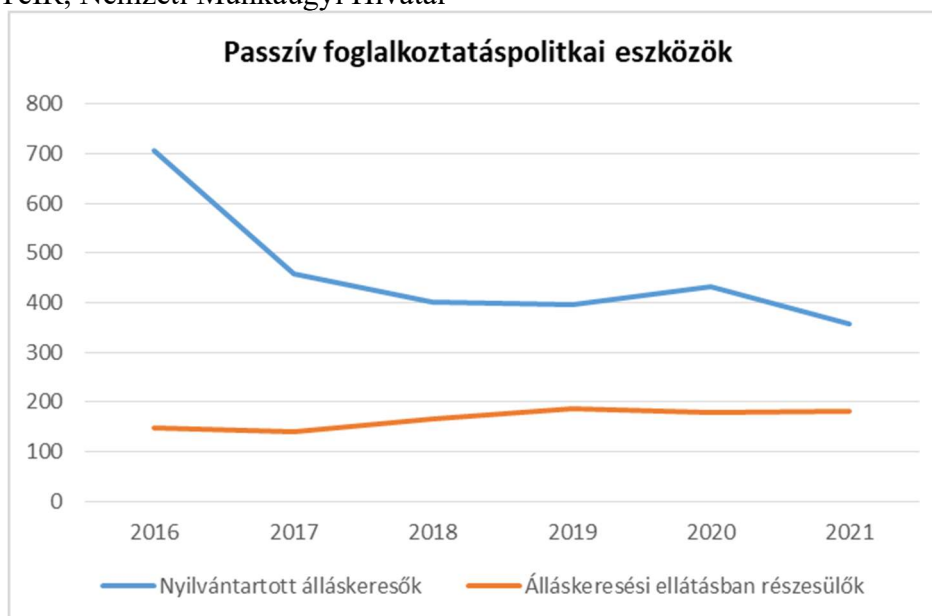
Makó Város Önkormányzata a lakosság számára a József Attila Városi Könyvtárban használható számítógép, valamint a belváros frekvenciált területén ingyenes wifi is elérhető.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	707	4,81%	148	20,93%
2017	458	3,13%	141	30,79%
2018	402	2,78%	166	41,29%
2019	395	2,76%	186	47,09%
2020	433	3,07%	179	41,34%
2021	357	2,57%	181	50,70%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

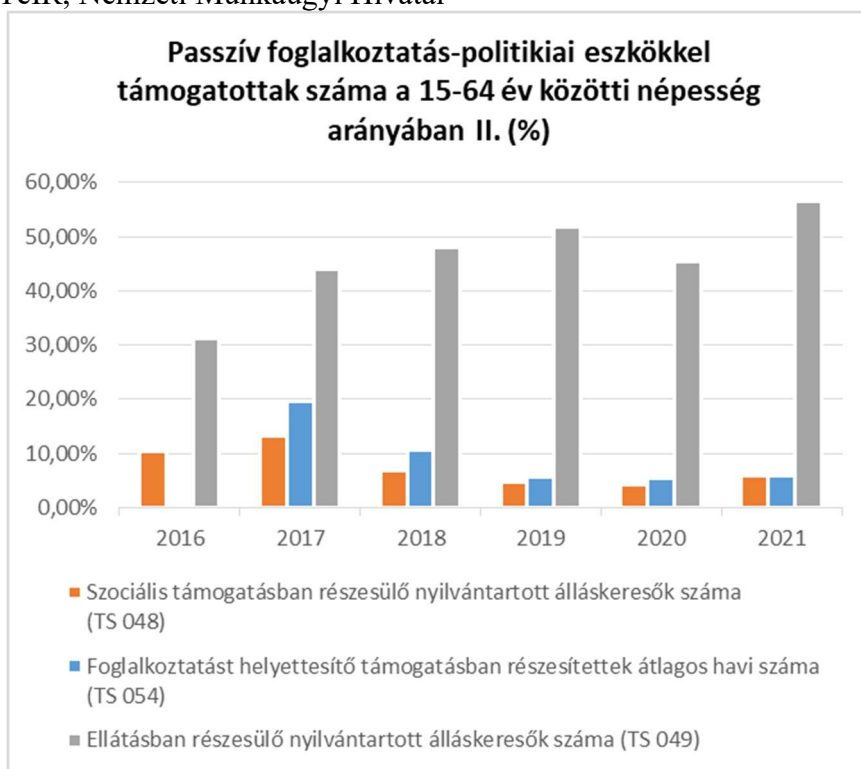
A nyilvántartott álláskeresők számának csökkenése, valamint ezzel párhuzamosan az álláskeresési ellátásban részesülők arányának növekedése azt jelzi, hogy az álláskeresők elsősorban az ellátás érdekében regisztrálták magukat, a munkakeresés céljából kevésbé veszik igénybe a Foglalkoztatási Osztály nyújtotta lehetőségeket.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában

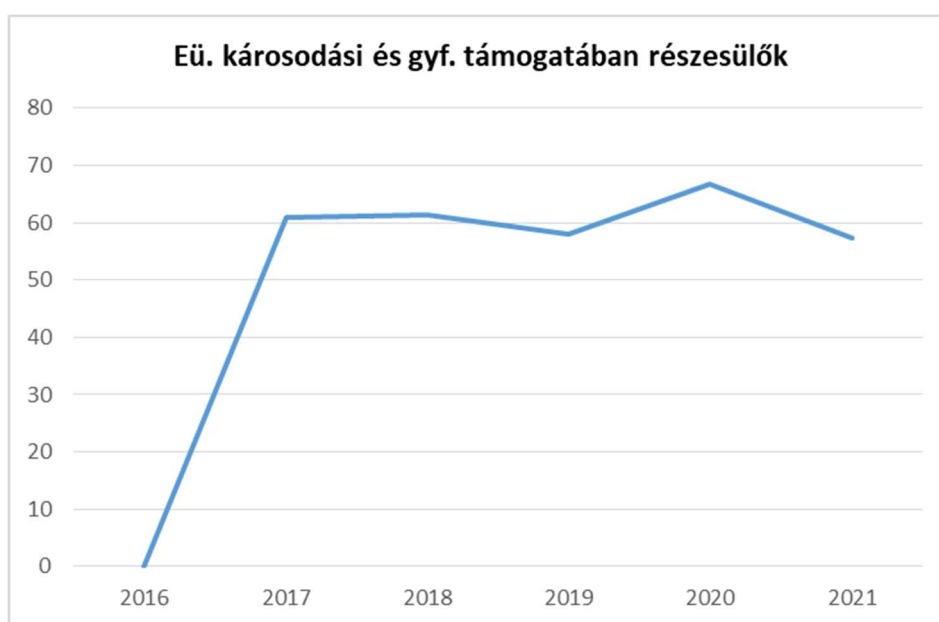
2016	73	10,33%	n.a.	-	221	31,26%
2017	60	13,10%	90	19,54%	201	43,89%
2018	27	6,72%	43	10,61%	193	48,01%
2019	19	4,81%	23	5,70%	205	51,90%
2020	18	4,16%	23	5,29%	197	45,50%
2021	21	5,88%	21	5,76%	202	56,58%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	61
2018	61
2019	58
2020	67
2021	57

Forrás: TeIR, KSH

Makó Város Önkormányzata az egyes pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 1/2015. (II. 12.) önkormányzati rendelete alapján települési támogatás keretében és önként vállalt egyéb támogatások keretében nyújt ellátásokat.

Települési támogatás:

Gyógyszertámogatás

(1993. évi III. törvény. 25. §, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 11-12. §)

Gyógyszertámogatásra jogosult az akinek a havi rendszeres gyógyszerköltsége meghaladja az 5700 Ft/hó összeget, közgyógyellátásra nem jogosult és a család tagjainak havi nettó jövedelme alapján számított átlag nem haladja meg

- egyedül élő esetén a 71250 Ft-ot,
- családban élő esetén a 42750 Ft-ot.

A gyógyszer-támogatás éves összege 48 000 forint, amely két részben kerül folyósításra. A megállapító határozatot követően 24 000 forint és a megállapítást követő 7. hónapban a fennmaradó 24 000 forint kerül kifizetésre.

Rendkívüli települési támogatás

(1993. évi III. törvény. 25. §, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 13-16. §)

Rendkívüli települési támogatás állapítható meg annak a személynek, aki rendkívüli élethelyzetbe került vagy létfenntartási gonddal küzd és a család tagjainak havi nettó jövedelme alapján számított átlag nem haladja meg

- egyedül élő esetén a 42750 Ft-ot,
- családban élő esetén a 37050 Ft-ot.

Rendkívüli települési támogatás igényelhető:

- átmenetileg nehéz anyagi helyzetbe került személy vagy család kiadásainak mérséklésére,
- eseti gyógyszer, gyógyászati eszköz kiadás mérséklésére,
- gyermekre és fiatal felnőttre tekintettel jelentkező többletkiadások mérséklésére,
- elhunyt személy eltemetésével kapcsolatos költségek mérséklésére,
- ha elemi kár (árvíz, talajvíz, tűzvész, villámcsapás stb.) miatt a személy vagy család létfenntartása átmenetileg lehetetlenné vagy veszélyeztetetté vált.

Egyéb támogatás:

Gyógyfürdőellátási támogatás

(1993. évi III. tv. 26.§, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 17.§)

Társadalombiztosítási támogatással rendelhető gyógyfürdőellátások esetén a társadalombiztosítás a szolgáltatásért fizetendő összeg 85%-át megtéríti, 15%-ot a betegnek kell megfizetnie. Ezen 15% megtérítését lehet igényelni gyógyfürdőellátási támogatás keretében.

Szemétszállítási díjkedvezmény

(1993. évi III. tv. 26.§, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 18-20. §)

A szemétszállítási szolgáltatási díj fizetésére számla kibocsájtó által kötelezett személy szemétszállítási díjkedvezményre jogosult, ha betöltötte a 65. életévét és a használatában lévő lakóingatlanban rajta kívül senki sem rendelkezik lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel, vagy a használatában lévő lakóingatlanban legfeljebb 2 személy rendelkezik lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel és egyikük betöltötte a 65. életévét. Egy jogosult csak egy ingatlanra veheti igénybe a szemétszállítási díjkedvezményt, azon a lakcímén, amelyen életvitelszerűen él.

Időskorúak juttatása

(1993. évi III. tv. 26.§, 1/2015. (II.11.) Makó Ör. rendelet 20/B. §)

Időskorúak juttatása keretében egyszeri támogatásra jogosult az a személy, aki a 65. életévét betöltötte a tárgyév május 1. napjáig, illetve december 31. napjáig.

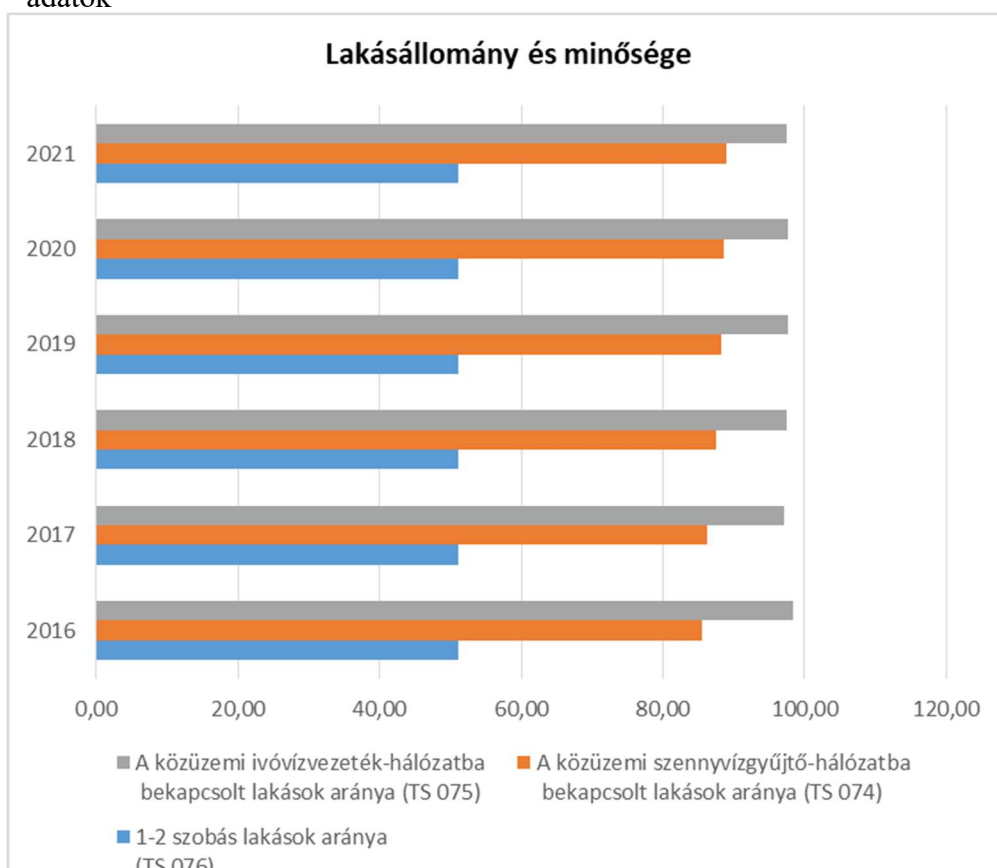
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TS _v 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	11256	3	0,27	51,18	85,52	98,29
2017	11251	6	0,53	51,15	86,24	97,07
2018	11256	9	0,80	51,11	87,50	97,42
2019	11251	5	0,44	51,09	88,25	97,68
2020	11251	8	0,71	51,05	88,65	97,63
2021	11246	2	0,18	51,03	88,96	97,55

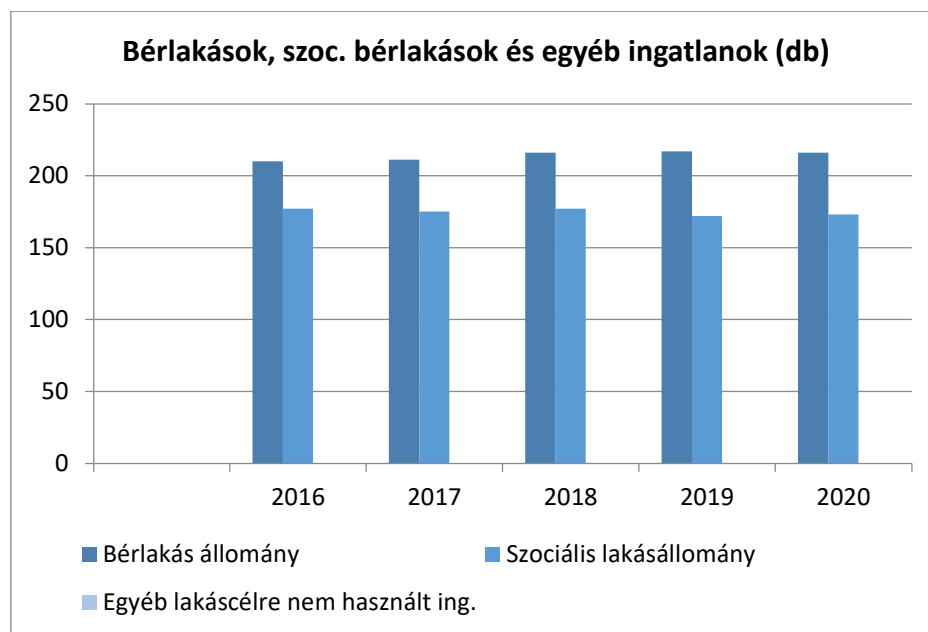
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	(TS 073)						
	db	db	db	db	db	db	db
2016	11 256	n.a.	210	n.a.	177	n.a.	n.a.
2017	11 251	n.a.	211	n.a.	175	n.a.	n.a.
2018	11 256	n.a.	216	n.a.	177	n.a.	n.a.
2019	11 251	n.a.	217	n.a.	172	n.a.	n.a.
2020	11 251	n.a.	216	n.a.	173	n.a.	n.a.
2021	11 246	n.a.	220	n.a.	179	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testületének az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérléről és elidegenítéséről szóló 20/2015 (X.28.) önkormányzati rendelete szabályozza az önkormányzati bérlakások bérbeadását. Az üres illetve megüresedő lakások bérbeadására elsősorban pályázati kiírás útján kerül sor, az erről szóló pályázati hirdetmények az önkormányzat polgármesteri hivatalában lévő hirdetőtáblán, az önkormányzat hivatalos lapjában a Makói Hírekben, valamint Makó Város honlapján kerülnek megjelenítésre. Pályázati úton történő bérbeadás esetén a lakások bérbeadásának jogcíméről (szociális, költségelví, piaci alapú) az Egyenlő Esély Bizottság dönt a Lakásügyi Tanácsadó Testület javaslatára. A

lakáspályázatok eredményéről a Képviselő-testület dönt, kijelöli annak eredményeként a bérlőt, bérlőket. Évente 1-2 alkalommal előfordul az önkormányzat tulajdonában lévő lakások lakáscsere útján, bérlőkijelölési jog alapján, közérdekű célból, önkormányzati érdekből történő hasznosítása.

b) szociális lakhatás

Önkormányzati bérlakásra – határozott idejű szerződés köthető, a szerződés időtartama legfeljebb a szerződéskötést követő év április 15. napja. A lejárt bérleti szerződés a bérlő kérelmére ismételt 1 évvel hosszabbítható meg, amennyiben a bérlőnek nincs lakbér, üzemeltetési költség, valamint közüzemi díj hátraléka.

Pályázati eljárás mellőzésével a Lakásügyi Tanácsadó Testület javaslata alapján az Egyenlő Esély Bizottság méltányosságból, halasztást nem tűrő esetben önkormányzati bérlakás szociális helyzet alapján történő bérbeadásáról dönthet különösen amennyiben azt:

- három vagy több gyermekes,
- fogyatékos, vagy tartósan beteg gyermeket gondozó,
- elemi csapást elszenvedett család elhelyezése indokolja.

Az önkormányzati lakásállomány jelentős része felújításra szorul.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

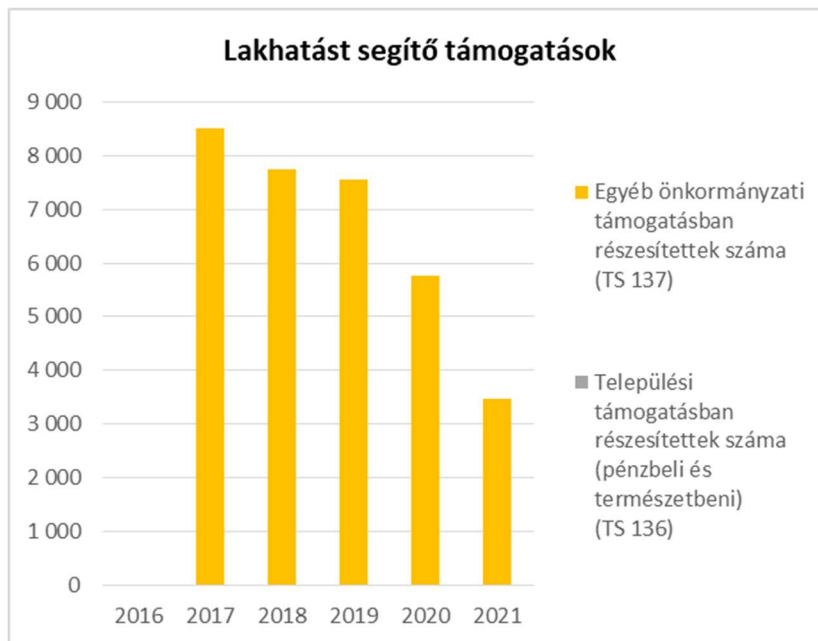
Makó Város Önkormányzata ilyen ingatlanra vonatkozó adattal nem rendelkezik.

e) lakhatást segítő támogatások

Makó Város Önkormányzata a 2022-2023. fűtési idényben 131 alkalommal nyújtott lakhatási költségre tekintettel, közüzemi szolgáltató számlájára utalt rendkívüli települési támogatást összesen 3 807 736 Ft értékben.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	8 506
2018	n.a.	7 758
2019	n.a.	7 560
2020	n.a.	5 752
2021	n.a.	3 475

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Makó Város Önkormányzata ilyen adattal nem rendelkezik.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A tanyagondnok Makó város közigazgatási területén, a hátrányos helyzetű belterületeken és a külterületeken élő lakosok mindennapi ügyeinek intézésében segít (bevásárlás, hivatali ügyintézés, kérelmek kitöltése, terménybeszerzés, gázpalack csere, háztartási gépek javíttatása).

Ellátási területe kiterjed a Makó-Rákos kistelepülés és a körülötte lévő tanyavilág, Bogárzótanya, Igás tanya és a hozzá közel lévő tanyák, földéaki út és a hozzá közel eső tanyák, valamint a csanádpalotai-, maroslelei út és a hozzá közeli tanyák területére.

Becslés alapján kb. 290 kilométernyi dűlőút található ezen a területen. Az előzőekben felsorolt területek közül extrém időjárás esetén kb. 20-30%-ban nehezen járhatóak az utak. A szolgálati feladatok ellátásához terepjáró gépkocsi áll rendelkezésre.

A tanyagondnok közreműködik a közüzemi szolgáltatóknál az ügyintézésben, segíti a külterületen élőket az információhoz való hozzájutásban. Különös tekintettel a közösségi és szociális információk biztosításában ezzel is elősegítve az ott élők életfeltételeinek javítását, esélyegyenlőségét, segítséget nyújt a külterületeken élők mindennapi ügyeinek intézésében, jelzőrendszeri feladatokat lát el, különös tekintettel a krízisidőszakra. Téli időszakban gondoskodik arról, hogy a hó elöl elzárt lakóépületek megközelíthetőek legyenek, figyelemmel kíséri a külterületeken élők egészségügyi állapotát (kiemelten az idősek, gyermekek, egyedül élők és krónikus betegek). Szükség szerinti feladata a rászoruló háziorvosi és szakrendelésre történő szállítása, a gyógyszerfelírás és kiváltás, közreműködik az egyéb szociális alapszolgáltatások biztosításában (például pénzügyi és természetbeni ellátásokról való tájékoztatás, hozzájutás segítése), család- és gyermekjóléti szolgálat feladatkörében való problémák megoldásában való közreműködés a szolgálat munkatársainak szükség szerinti szállítása, védőnői szolgálat munkatársainak szükség szerinti szállítása, az egyedül élők, önellátásra csak segítséggel képes idős tanyasi lakosok ellátását segítő szolgáltatások elősegítése. Feladata még a lakossági igények, visszajelzések közvetítése az önkormányzathoz, intézményekhez, különböző társadalmi szervezetek felé.

A tanyagondnoki szolgáltatás iránti igényt a tanyagondnoknál a személyes látogatás alkalmával is lehet bejelenteni, mezőőröknél, a tanyákon járőröző polgárőröknél, illetve telefonon vagy

üzenet útján. Igényelni lehet még a polgármesteri hivatalban, illetékes területi önkormányzati képviselőknél és természetesen a Makói Egyesített Népjóléti Intézménynél is.

A lakott tanyák között kb. 40-50 %-ban fordulnak elő olyan lakóépületek amelyekben elérhetőek a közműszolgáltatások, azonban kb. 10 %-os arányban nincs sem víz, sem villanyszolgáltatás.

Lakossági visszajelzések alapján több tömegközlekedési (busz) megállóra és járatra volna szükség.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Honvéd telep városrészt beazonosított szegregátumként határozza meg. A Városrész Makó észak-keleti részén található. Határait kelet felől a város iparterülete, dél felől (Aradi utca) Gerizdes városrész, nyugatról (Tulipán utca) a városközpont és (Hosszú utca, Justh Gyula utca) Újváros jelenti.

- a) A Honvéd városrész összetett társadalmi, épített környezet és életkörülmények jellemző problémái olyan tényezőkből erednek, amely a lakóterület földrajzi elhelyezkedése és kialakulási körülményei hosszú távra determináltak. A legfontosabb ilyen tényező a kicsiny teleknagyság az eredendően alacsony társadalmi státuszú csoportok letelepítése, akik szűkös anyagi forrásból kicsi, alappal nem rendelkező házakat építettek. Az utcák rendkívül szűkek. A többségében régebben vályogból épült lakóházaknak nincs megfelelő alapja, és mivel a területen jellemző a magas talajvízszint a felvizesedés és penészedés általános gondja a háztartásoknak. A lakások többsége alacsony komfortfokozatú. A házak többségében kandallóval, vagy kályhában fűtenek. A lakások 50%-ban van fürdőszoba. Több háztartásba nincs bevezetve a víz, ezek a lakók a mai napig közkutakat használnak.
- b) Az aktív korú népesség kevesebb, mint 50 %-a dolgozik. Jellemző a kicsiny házakban a többgenerációs háztartás, ami a lakosság jelentős hányadát adó roma népesség életformájából (nagycsalád) és abból az egyszerű tényből ered, hogy a fiatalabb generációnak nincs módjában külön háztartásba költözni. A Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat tevékenysége nagyrészt erre a területre koncentrál, mivel Makó roma népességének megközelítőleg 80%-a itt él. Honvéd városrész egyedüli vonzereje az ingatlanárak alacsony voltában keresendő.
- c) A településfejlesztési stratégia megállapításai alapján Makón belül a második leginkább veszélyeztetett városrész a Honvédot követően az Újváros. Újváros Makó északi részén található. A városrészben egy tömbnyi kiterjedésű szegregátum és három, Vásárhelyi utcával érintkező veszélyeztetett tömb van.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5.§ (1) bekezdés előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

1. a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
2. a fogorvosi alapellátásról,
3. az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
4. az iskola-egészségügyi ellátásról.

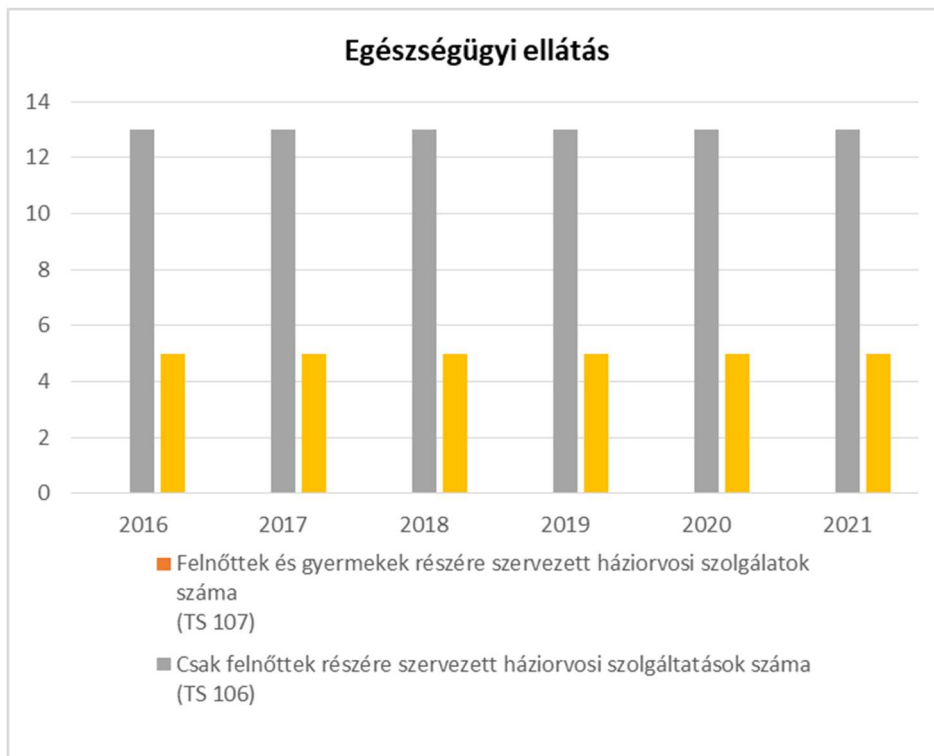
A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

1. a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,

2. biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
3. folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
4. együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermek orvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	13	5	7	n.a.	n.a.
2017	0	13	5	7	673	124,80
2018	0	13	5	7	690	125,97
2019	0	13	5	7	668	95,11
2020	0	13	5	7	615	104,19
2021	0	13	5	7	597	106,05

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egészségügyi alapszolgáltatást 11 háziorvos területi ellátási kötelezettséggel 2 házi orvos területi ellátási kötelezettség nélkül látja el. A városban 5 gyermekorvos nyújtja a szolgáltatást. Az iskolai egészségügyi feladatokat 1 főállású iskolaorvos és 3 iskolai védőnő végzi. Az Iskolaegészségügyi Szolgálat összesen több mint háromezer Makón élő vagy itt tanuló diák ellátását biztosítja. A területi védőnők száma 7 és 1 fő kórházi védőnői feladatokat végez.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A prevenció a lakosság egészségmegőrzését, a betegségek megelőzését, valamint a betegségek korai felismerését és kezelését is jelenti, hogy elkerülhetők legyenek a további állapotromlás és szövődmények kialakulása. Kiemelt fontosságú a szűrőprogramokhoz való hozzáférés.

Magyarországon az egészségmegőrzésére, a betegségek megelőzésére vonatkozó tevékenység törvényileg is meghirdetett az alapellátás szintjén.

Vezető halálok a szív- és érrendszeri betegségek, megelőzik a daganatos betegségeket. Ezt követik az emésztőszerv és a légzőszerv betegségei.

A házi orvosok prevenció munkájuk során többek között szűrik a hipertóniát, anyagcsere betegségeket, felhívják a figyelmet a dohányzás, alkohol, elhízás és egyéb káros rizikófaktorok egészségre ártalmas hatásaira.

Az iskola egészségügyi ellátás keretében rendszeresen végeznek szűréseket az óvodások, általános iskolások és középiskolások között. Ezeknek a szűréseknek egy részét az iskolaorvos más részét a védő végzi. A gyerekek minden évben részt vesznek fogászati szűrésen is.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A gyerekek fejlesztése már a legkisebektől elkezdődik. A szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján a nevelési és oktatási intézményekben sajátos nevelési igény típusa szerint logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő szakembert vonnak be a fejlesztő tevékenységbe.

Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthon a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Tagintézménye Nevelési Programjának része a fejlesztő nevelés rehabilitációs pedagógiai program.

A fejlesztő nevelés a súlyos és halmozottan fogyatékos, tanköteles korú gyermekek számára szervezett – a tanév rendjéhez igazodó, tanítási évfolyamokra nem tagolódó, de felépítésében az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat. Teljes időtartama egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs célú foglalkoztatásnak minősül.

A súlyos és halmozott fogyatékoság az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humánfunkciók minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki.

E tanulók egész életükben a környezet fokozott mértékű és folyamatos komplex segítségére, támogatására utaltak. Személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében fejlesztő nevelésre van szükségük.

Az intézmény a fejlesztő és rehabilitációs ellátások területén a következő szolgáltatásokat nyújtja:

- Korai fejlesztés, gyógypedagógiai tanácsadás
- Fejlesztő felkészítés
- Logopédia
- Gyógytestnevelés
- Konduktív pedagógiai ellátás

A mozgásszervi bántalmak a statisztikák szerint minden ötödik embert érintenek – Makó térségében azonban még többet, hiszen az itt hagyományos mezőgazdasági munkák különösen megviselik az embert.

A Csongrád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Hódmezővásárhely-Makó makói telephelyén működik rehabilitációs osztály. Makón országszerte páratlan adottságok vannak együtt a mozgásszervi rehabilitációhoz – a nagy műtétek és az agyvérzés utáni rehabilitáció mellett ez az osztály fő profilja –, hiszen a marosi gyógyiszap mellett kiváló gyógyvíz is van a városban.

A mozgásszervi megbetegedésekben szenvedőknek nyújt anyagi segítséget a 2004. január 1-től bevezetett gyógyfürdőellátás támogatása. Azok a lakosok kapnak segítséget, akik szakorvosi beutalóval gyógyfürdőellátását vesznek igénybe. A betegek mozgásszervi rehabilitációjához ilyen módon is hozzájárul az önkormányzat.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. EMMI rendeletben foglaltak szerint került biztosításra friss zöldség, gyümölcs, valamint teljes kiőrlésű pékáru.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Makó város számos sporteseményt biztosít a lakosság és az érdeklődők részére. Valamennyi évszaknak vannak meghatározó rendezvényei, ahol mindenki megtalálhatja a neki legmegfelelőbb testmozgást, mozgásformát, korosztálytól, nemtől függetlenül.

- Téli Kupa teremlabdarúgó torna (január) - labdarúgás
- Kihívás Napja (május) – szabadidősport verseny Magyarország települései között
- Diákolimpiai versenysorozat (szeptember-június) – atlétika, kézilabda, labdarúgás, sakk, grundbirkózás, asztalitenisz, mezei futás
- Maros Kupa kispályás labdarúgó torna (augusztus) - labdarúgás
- Fürdőfesztivál (május-augusztus) – strandröplabda, strandfoci, lánstenisz, street-ball
- Kalandparkban sportprogramok (május-augusztus)
- Szent István napi sportprogramok (augusztus) – tenisz, sakk, labdarúgás, küzdősportok
- Sportágválasztó (szeptember) – sportági bemutatók, természetjárás
- Sport7 (december) - labdarúgás, csocsó, póker, asztalitenisz, kézilabda, kosárlabda, fallabda, röplabda

- szilveszeri futás

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat által biztosított szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény végzi.

Szociális alapszolgáltatás:

- szociális étkezés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítés
- tanyagondnoki szolgáltatás
- nappali ellátás
 - idősek klubja
 - nappali melegedő Szociális szakosított ellátás:
- idősek átmeneti gondozóháza
- éjjeli menedékhely

Gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgálat
- gyermekek napközbeni ellátása: bölcsőde

Makón a Családok Átmenet Otthona 2011. június 1-ig nyújtott ellátás. 2011. július 1-től Makó Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött Szentes Város Önkormányzatával, amelynek értelmében a Szentesen működő Családok Átmeneti Otthonában 3 férőhely biztosított az arra rászoruló makói lakosok számára.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

Drogprevenációs szolgáltatás Makó Város területén jelenleg nincs.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az önkormányzati intézményekben dolgozók feladatellátásuk során (az ügyintézés, szociális és gyermekvédelmi szolgáltatás, foglalkoztatás stb.) fokozott figyelmet fordítanak arra, hogy a hátrányos megkülönböztetést megelőzzék, megakadályozzák és mindent megtesznek az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A szünidei gyermekétkeztetés igénybevételére a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében az 5 hónapos életkort betöltött gyermekek jogosultak (18 éves korig), abban az esetben, ha intézményi (jellemzően bölcsődei) jogviszonnyal nem rendelkeznek.

A rászoruló gyermekek étkeztetése Makó város Önkormányzata szervezésében történik, de az Egyesített Népjóléti Intézmény Család-és gyermekjóléti Szolgálatá bonyolítja le. Az ENI-hez benyújtott nyilatkozat alapján a szülő, törvényes képviselő kérelmére a jogosult gyermekeknek minden iskolai szünidőben biztosítva van a déli meleg főétkezés, melyet a közétkeztetésért is felelős Pulitzer József Kollégiumban fogyaszthatnak el helyben, vagy megfelelő helyiség hiányában az étel elvitele is megoldható.

Ha az intézményi és szünidei gyermekétkeztetést betegség vagy más ok miatt a gyermek nem veszi igénybe, a szülő az intézmény vezetőjénél, a szünidei gyermekétkeztetést biztosítónál köteles bejelenteni a távolmaradást és annak várható időtartamát, valamint a távolmaradásra okot adó körülmény megszűnését és azt, hogy a gyermek mikor veszi igénybe újból a gyermekétkeztetést.

2023 nyarán közel 100 fő részesül ebben a kedvezményben, éves szinten előreláthatólag több mint 3000 adag meleg étel kerül kiosztásra.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	26 304
2017	24 596
2018	26 132
2019	25 661
2020	48 615
2021	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Makón számos pontja van a közösségi életnek, az információcserének. A város közeletének súlypontja a képviselő-testület, amely éves munkaterv szerint, rendszerint a hónap utolsó szerdáján tárgyalja a város életét meghatározó, döntést igénylő anyagokat. A Városháza saját lapján keresztül informálja a makóiakat ezekről a döntésekről. A városi televízió is komoly szerepet vállal a társadalmi párbeszéd létrehozásában. Emellett a helyi és regionális sajtón keresztül is kommunikál a makóiakkal az önkormányzat.

A kultúra centruma a Hagymaháznak nevezett kultúrházunk, mellette a könyvtár esti rendezvényei szolgálnak találkozások helyszínéül.

Fontosak a civil szervezetek (közel 100 ilyen van a városban) által szervezett programok. Különösen sokat találkoznak, szerveznek esteket, kirándulásokat a helyi nyugdíjas klubok.

A fiatalok saját közösségi térrel, Ifjúsági Klubbal rendelkeznek, ahol ízlésüknek megfelelő programmal teszik változatossá a mindennapjaikat.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
10	igen	34 951	5

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Makón etnikai alapú, súlyos konfliktusok nem alakultak ki. A cigányság és a magyarság együttélése békés. A helyi roma önkormányzat évek óta szervez tolerancia napot, ahol a makóiak betekintést nyerhetnek a roma kultúrába, a helyi roma közösség szokásaiba.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Makó közössége szívesen segít lehetőségei szerint a bajba jutottakon. A Makói Egyesített Népjóléti Intézmény adományközvetítést is végez a lakosság által önkéntesen a családsegítő szolgálathoz beérkező ruhaadományokat a rászorulóknak részére közvetítik.

Több civil szervezet, egyház végez adománygyűjtést és juttatja el azt a rászorulókhöz. Elmondható ezek többsége ünnephez, rendkívüli eseményhez kapcsolódik.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Makó Városban elsősorban román nemzetiségűek élnek, kultúrájuk bemutatását, megőrzését több kezdeményezés is támogatja:

- Szent György napi hagyományőrző bál megrendezése, amely egy zenés táncos multság a hagyomány keretein belül, hagyományokat felelevenítő tavaszünnepe.
- Márciuska - hagyományőrző tavasz ünnepe című rendezvény megszervezése, amely rendezvény programja között szerepel a Márciuska történetéről szóló előadás és kulturális program, továbbá a román hagyományos ételekkel való megvendégelés.
- Nemzetiségek napja és Colinda est megszervezése, ahol kulturális program mellett román tradicionális ételek bemutatása és fogyasztása is megtörténik. A rendezvényen hagyományőrző népi együttesek lépnek fel, akik a karácsonyi készülődés jegyében népdalokat és néptáncokat mutatnak be.
- 2022. évben egy román nyelven íródott szakácskönyv jelent meg, amely alapján az érdeklődők megismerkedhetnek az igazi román népi, hagyományos ételekkel és azok elkészítési módjával, a népi hagyománnyal és kultúrával. A könyv román nyelven került kiadásra lehetőséget biztosítva az anyanyelv ápolására.
- Román Kulturális Nap című rendezvénysorozat lebonyolítása, amelynek célja a résztvevők megismertetése a román nyelv és kultúra történetével, a román néphagyományokkal és tájszólásokkal, román festményekkel, továbbá román autentikus ételekkel.

- A Makón élő, román nemzetiségű diákok anyanyelvi ismereteit elmélyítő, a román kultúrát és hagyományt ismertető, a nemzetiségi közösség sajátos kulturális önazonosságát megerősítő és elősegítő nyári tábor megszervezése Romániában.
- e) helyi lakossági önszerveződések.

Makó Város területén sokszínű a civil önszerveződés, ennek eredményeként működik a Makói Majorette Egyesület, a Budo Klub, az Írisz Táncklub, és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Makói Csoportja is aktív szereplője a makóiak mindennapjainak.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Makói Roma Nemzetiségi Önkormányzat lehetőségeihez mérten mindent megtesz annak érdekében, hogy a kultúra és hagyományörzés területén jó eredményeket érjen el és színvonalas munkát végezzen.

2018. évben

- A Makó, Kálvin u. 8-12. szám alatti irodahelyiségben ügyfélszolgálati tevékenység folytatása.
- Együttműködési megállapodás megkötése Makó Város Önkormányzatával.
- V. Roma Kulturális Ismeretterjesztő Nap megrendezése „Évnyitó Roma Konferencia: 2018. évi programok ismertetése címmel.
- Roma Hagyományörző Kulturális Farsang rendezvény megszervezése.
- Makó Város Önkormányzata által szervezett március 15-i ünnepi városi rendezvényen való részvétel, koszorúzás.
- Makó Város Önkormányzata által szervezett október 23-i ünnepi városi rendezvényen való részvétel.
- Részvétel a Cigány Önkormányzatok és Civil Szervezetek Országos Egyesületének Évértékelő Kongresszusán, Dunapatajon.
- Roma Konferencia: 2018. évi programok ismertetése” című előadás lebonyolítása a Hagymaházban.
- Roma Hagyományörző Kézműves Nap megszervezése és a Szegedi Vadasparkba történő látogatás.
- Részvétel színházi előadáson a Nemzeti Színházban.
- A Máriapócsi zarándokhely megtekintése 45 fővel.
- „Roma Karácsony” Kulturális, Hagyományörző Nap megszervezése a Makói Katolikus Iskola és Óvoda Tornatermében.

2019. évben

- A Makó, Kálvin utca 8-12. szám alatti irodahelyiségben ügyfélszolgálati tevékenység folytatása.
- Makó Város Önkormányzata által szervezett március 15-i ünnepi városi rendezvényen való részvétel, koszorúzás.
- „Roma Húsvét” Kulturális, Hagyományörző Nap megszervezése.
- „Roma Konferencia” megrendezése a Makón a Korona Konferencia Központban.
- A Tatárszentgyörgyi megemlékezésen történő részvétel, ahol a roma áldozatokról emlékeztek meg.
- Részvétel az apátfalvi Focikupán.
- 3 napos Roma Kulturális Gyermektábor megszervezése 50 fő részvételével a Magyarhertelendi Makói Gyermek- és Ifjúsági Tábor területén.

- A 2019/2020. évi tanév kezdésére támogatás nyújtása 100 fő szociálisan rászoruló óvodás- és általános iskolás korú gyermek részére.
- Makó Város Önkormányzata által szervezett október 23-i ünnepi városi rendezvényen való részvétel.
- „Roma Mikulás” Kulturális, Hagyományőrző Est megszervezése a roma nemzetiség közösségformáló erejének növelése érdekében 190 fő gyermek részére.
- Az amatőr cigány labdarúgó csapat, a „Makói Roma Válogatott” támogatása, meccseken való részvétel.
- Együttműködés a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatósággal 7-8. osztályosok részére szervezett képzések tekintetében.
- Együttműködési megállapodás megkötése Makó Város Önkormányzatával.

2020. évben

- A Makó, Kálvin utca 8-12. szám alatti irodahelyiségben ügyfélszolgálati tevékenység folytatása;
- Makó Város Önkormányzata által szervezett városi rendezvényeken való részvétel, koszorúzás;
- A kialakult koronavírus járványra és annak következményeire tekintettel 70 szociálisan rászoruló, makói lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező család tartós élelmiszer csomaggal való támogatása, 2 alkalommal.
- Együttműködési megállapodások megkötésére került sor az alábbi felekkel:
 - o Makó Város Önkormányzata;
 - o Magyarcsanádi Cigány Nemzetiségi Önkormányzata;
 - o Szikszai György Református Óvoda és Általános Iskola Szikszai utcai telephely vonatkozásában az Iskolai Lemorzsolódás Megelőzését Támogató intézményfejlesztési komplex program keretén belül;
 - o Szikszai György Református Óvoda és Általános Iskola Nagycsillag utcai telephely vonatkozásában az Iskolai Lemorzsolódás Megelőzését Támogató intézményfejlesztési komplex program keretén belül.
- A hagyománnyá vált „Roma Mikulás” Kulturális, Hagyományőrző Est megszervezésére a pandémiás helyzetre tekintettel nem került sor, azonban az önkormányzat 200 fő óvodás- és általános iskolás korú rászoruló gyermek részére mikuláscsomagokat osztott ki.

2021. évben

- A „Hagyományteremtő Roma gasztronap és gasztrokulturális bemutató” című rendezvény megrendezése Makón.
- 100 szociálisan rászoruló gyermek iskolakezdési támogatása utalvány formájában.
- Együttműködési megállapodások megkötésére került sor az alábbi felekkel:
 - o Makó Város Önkormányzata,
 - o Országos Roma Önkormányzat,
 - o Halásztelki Roma Nemzetiségi Önkormányzat.
- 200 fő óvodás és általános iskolás korú rászoruló gyermek részére mikuláscsomagok kiosztása.

2022. évben

- 49 fő részvételre került sor a Csatkai roma zarándokhely megtekintésére.
- Megrendezésre került a „Tolerancia Labdarúgó Kupa” elnevezésű torna roma és nem roma származású gyerekek részére.

- A szociálisan rászoruló gyermekek iskolakezdési támogatásban részesítése.
- A Soltvadkerti Ifjúsági Táborba kirándulás megszervezésére került sor 53 fő hátrányos helyzetű roma származású gyermek részére.
- Együttműködési megállapodás megkötése Makó Város Önkormányzatával.
- Roma Mikulás ünnepség megrendezése.

Pályázatok:

1. „Roma kulturális események megvalósításának, kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételének támogatása” című pályázati felhívás – „Közös nyelvünk a zene” és a „Roma Hagyományörző Nap Makón” című pályázatok benyújtása – roma képzőművészet, zene, film és irodalom támogatása
2. „Hagyományteremtő Roma gasztronap és gasztrokulturális bemutató” címmel pályázat benyújtása.
3. „Roma kulturális tábor” kapcsán pályázat benyújtása.
4. „Roma kulturális hagyományok megőrzése programsorozat” megrendezése érdekében pályázat benyújtása.
5. „Roma Nemzetiségi Kulturális Találkozó” címmel pályázat benyújtása.
6. „Cigány Hagyományörző Tábor” címmel és „Komplex Kulturális Program” címmel pályázatok benyújtása.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a hátrányos helyzetű / szegregált területről nehezen mozdulnak ki programokra, nagy az elszigetelődés	a Honvéd program keretein belül megépülő Községi Házban megvalósuló programok, sportpályák kihasználása
a népkonyha kihasználtsága nagyon magas, illetve a város szélén található	másik, jobban megközelíthető helyszín biztosítása
a hátrányos helyzetű családok nem rendelkeznek az óvodáztatáshoz, iskoláztatáshoz szükséges eszközökkel	adománygyűjtéssel javítható, amennyiben a család elfogadja a segítséget, beiskolázási támogatás
a szegregátumhoz közeli óvodákban magas csoportlétszám miatt gyakran csak távolabbi intézményben jut férőhely	óvodai férőhelyek számának bővítése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Makón a lakónépesség száma 2023-as adatok alapján: 23 345 fő, ebből

-0-2 éves, 681

-3-5 éves, 679

-6-13 éves, 1695

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) elsődleges célja, hogy alapvető szabályokat állapítson meg, melynek alapján az állam, a helyi önkormányzatok, és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodnak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről, és megszüntetéséről egyaránt.

A makói szociális ellátórendszer keretein belül az e témában érintett és dolgozó szakemberek (ifjúságvédelmi felelős, védőnő, háziorvos, családsegítő, gyámhatósági munkatárs, rendőrségi megb.) egy működő közösséget alkotva próbálnak mindent megtenni azért, hogy a gyermekek esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint megfelelően működjön.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	11 111	12 180	23291	47,71%	52,29%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			661	2,84%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	1 650	1 599	3249	7,08%	6,87%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	350	343	693	1,50%	1,47%

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

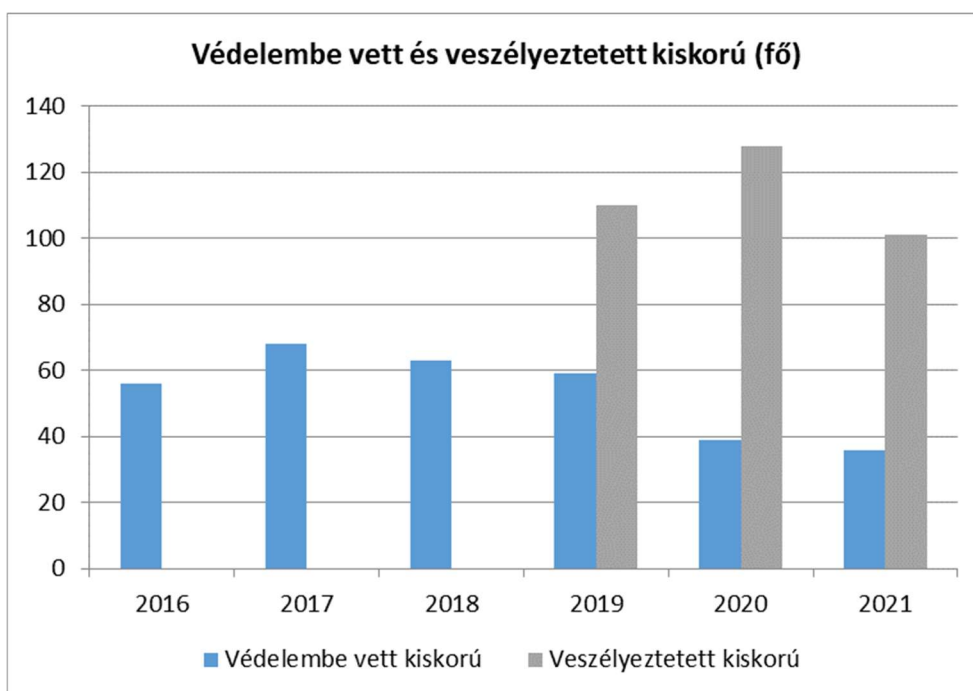
- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a Család- és Gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	56	n.a.
2017	68	n.a.
2018	63	n.a.
2019	59	110
2020	39	128
2021	36	101

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A védelembe vételi eljárást alapos, közös munka előz meg a Család- és Gyermekjóléti és a Védőnői Szolgálattal, valamint az oktatási intézmények ifjúságvédelmi felelőseinek bevonásával. Több gyermek került az utóbbi időben a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látókörébe, elkövetett bűncselekmény, vagy áldozattá válás miatt. Ennek egyik oka lehet, hogy nincs a gyermekeknek, fiataloknak a szabadidő értelmes eltöltésére alkalmas program. A hatósági intézkedéssel érintett gyermekek legnagyobb része a szülőknek felróható magatartási okból került a Hatóság és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat figyelmébe.

Védelembevételre környezeti, magatartási, anyagi, egészségi, alkoholprobléma, nem megfelelő lakáskörülmények miatt veszélyeztetett gyermek, illetve 50 igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozás esetén kerülhet sor.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó Család- és Gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- c) az otthoneremtési támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó Gyermekjóléti alapellátások:

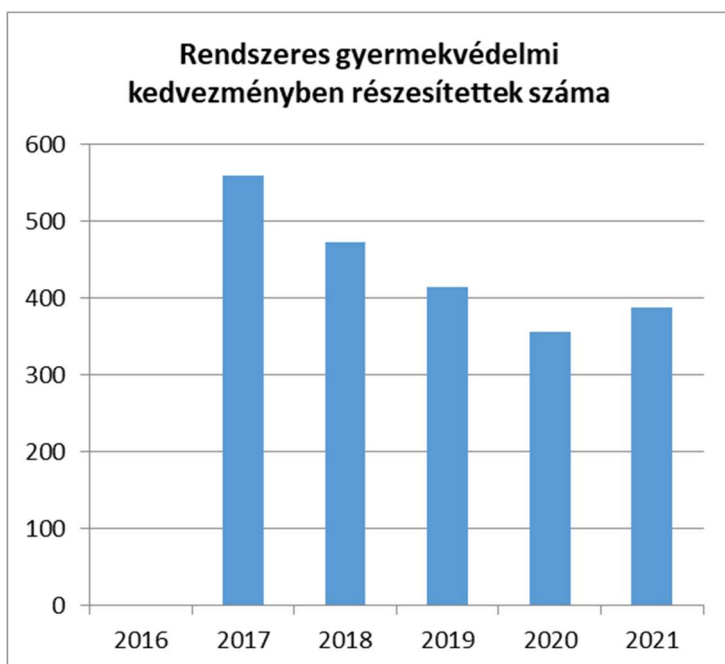
- a) a Család- és Gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.

A pénzbeli ellátások és a gyermekvédelmi alapellátások célja a családok szociális helyzetének, nevelési- gondozási funkciójának megerősítése, a gyermek helyes irányú fejlődésének elősegítése.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	560
2018	473
2019	415
2020	357
2021	387

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

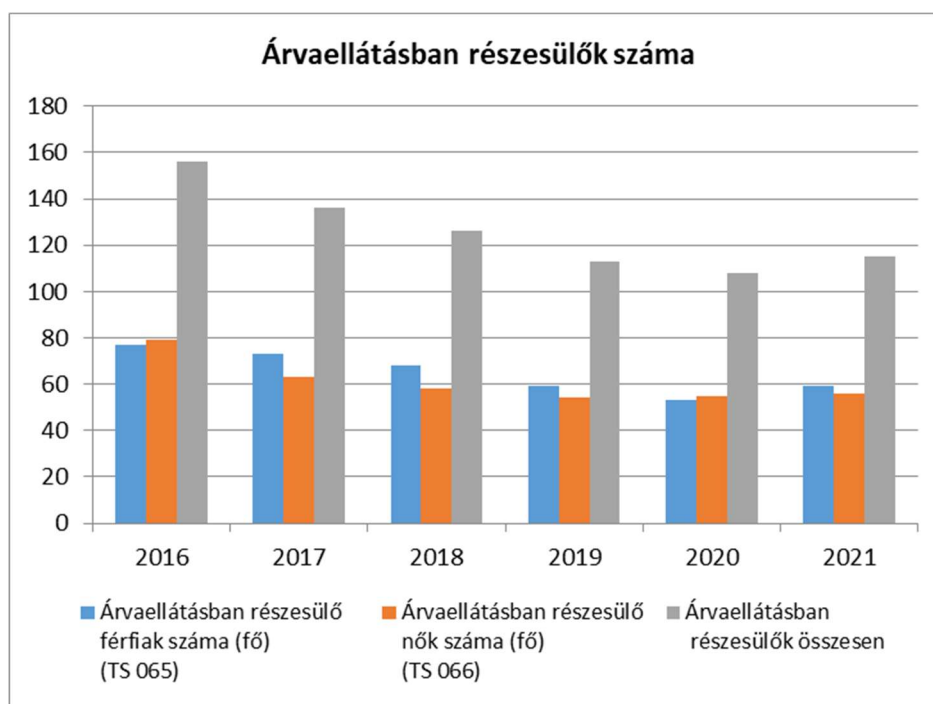

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult normatív kedvezményekre (étkezési kedvezmény, tankönyvtámogatás, évi kétszer egyösszegű támogatás (2023-ban emelt összegű természetbeni támogatásra jogosult a támogatott, amennyiben a gyermek, fiatal felnőtt hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű határozattal rendelkezik. Az emelt összegű természetbeni támogatás összege 2023-ban: 6500 Ft. Az emelt összegű támogatásra nem jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők alapösszegű természetbeni támogatásra jogosultak, melynek összege: 6000 Ft.)

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	77	79	156
2017	73	63	136
2018	68	58	126
2019	59	54	113
2020	53	55	108
2021	59	56	115

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Makó Város Önkormányzata nem rendelkezik adattal ilyen esetről.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Makó Város Önkormányzata nem rendelkezik adattal ilyen esetről.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

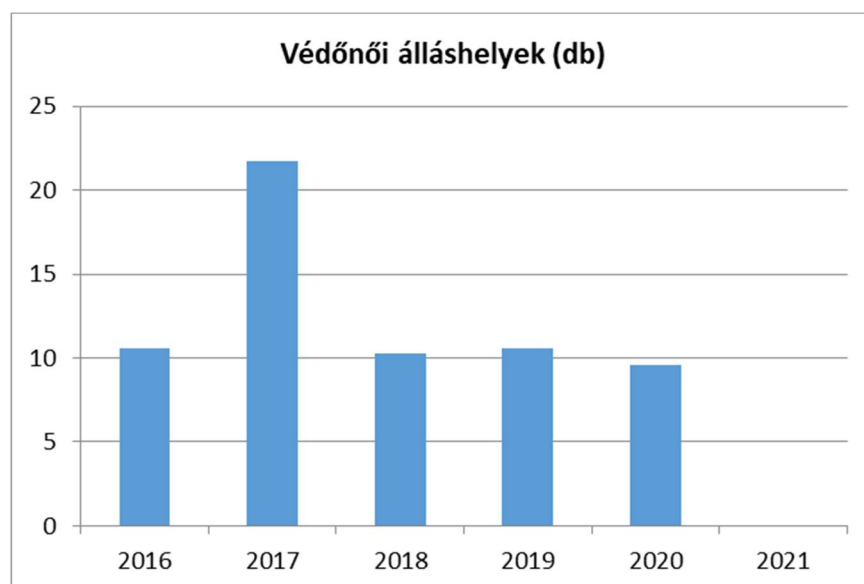
A szegregátumhoz közeli óvodákban magas csoportlétszám miatt gyakran csak távolabbi intézményben jut férőhely.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	11	n.a.	-
2017	22	n.a.	-
2018	10	n.a.	-
2019	11	n.a.	-
2020	10	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2023. július 1-től az állam átvette a védőnői ellátást az önkormányzatoktól. A védőnők azóta a megyei irányító kórházak alkalmazottai, a hatósági felügyeletet az NNK, a szakmai irányítást pedig az OKFŐ látja el.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

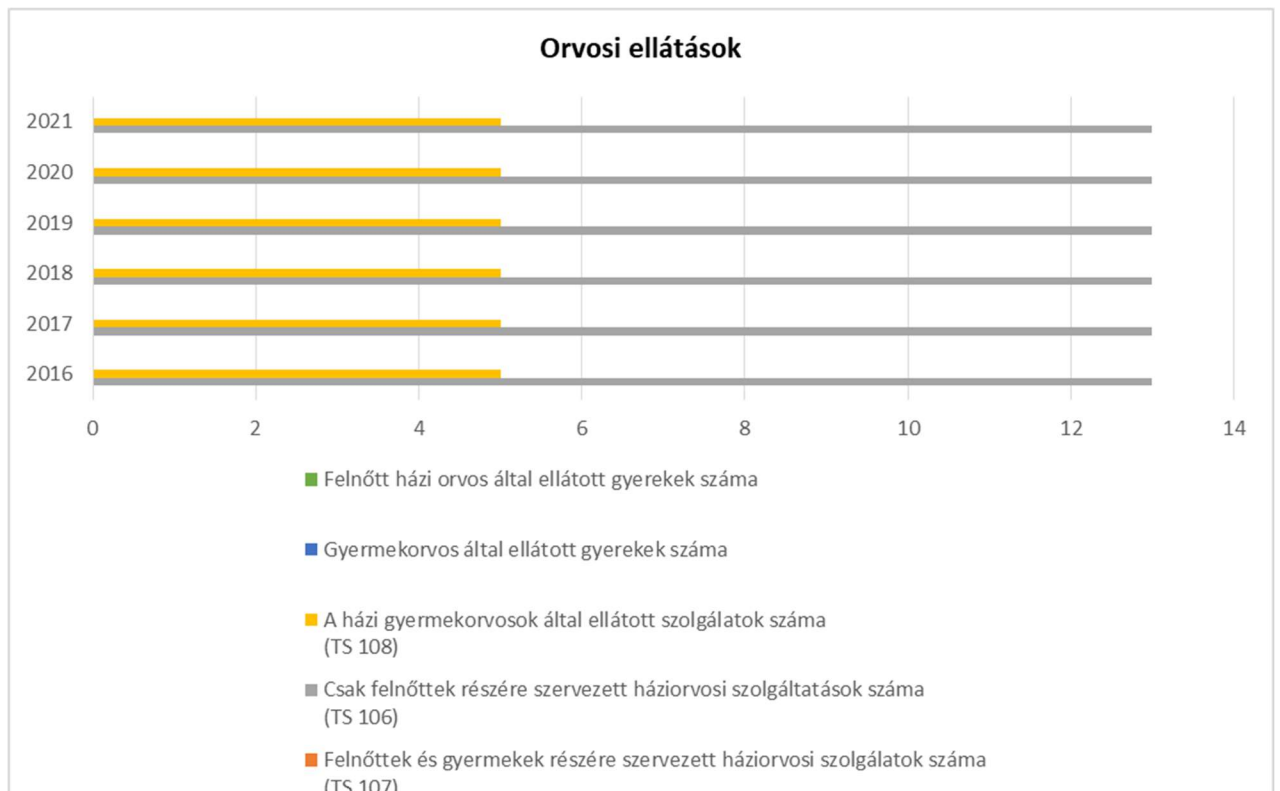
Egészségügyi ellátás: az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

1. a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
2. a fogorvosi alapellátásról,
3. az alapellátáshoz kapcsolódó fogorvosi ügyeleti ellátásról, valamint Budapest területén az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi és házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásról, és
4. az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyi alapellátás 11 háziiorvosi körzetben területi ellátási kötelezettséggel, 2 háziiorvosi körzetben területi ellátási kötelezettség nélkül működik. A városban 5 gyermekorvosi körzet került kialakításra.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	13	5	n.a.	n.a.
2017	0	13	5	n.a.	n.a.
2018	0	13	5	n.a.	n.a.
2019	0	13	5	n.a.	n.a.
2020	0	13	5	n.a.	n.a.
2021	0	13	5	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, hogy nincs pontos helyi nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekek korai fejlesztéséről, rehabilitációjáról.

Makói telephellyel működik a Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény a Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Tagintézménye.

Ebben az intézményegységben van lehetőség korai fejlesztésre 0-tól egészen 18-éves korig. A fejlesztésen túl gyógypedagógiai tanácsadást is tartanak. Mind az érintettek köre mind a terápiás módszerek széles spektrumon mozognak:

- enyhe értelmi fogyatékos
- közép súlyos értelmi fogyatékos
- súlyosan értelmi fogyatékos
- gyengénlátó
- nagyothalló
- enyhe mozgáskorlátozott
- közepesen mozgáskorlátozott
- súlyosan mozgáskorlátozott
- Down-szindróma
- autista
- CP (cerebrális-parézis)
- pszichiátriai beteg
- pszichoorganikus szindróma
- beszéd fogyatékos
- DMP (progresszív izomsorvadás)

Terápiák:

- Ayeres-terápia (szenzoros integrációs terápia)
- bázis terápia (bazális stimuláció)
- Bobath-módszer
- családterápia
- DSGM (Dévény féle speciális manuális technika, gimnasztikai módszer)
- drámapedagógia, drámajáték
- gyógytorna
- játékterápia
- Meixner-féle olvasástanítási módszer
- művészetterápia
- zeneterápia
- magatartás- és viselkedésterápia
- pszichoterápia
- megkésett beszédfejlődés terápiaja
- diszlexia-, diszgráfia-, diszcalculiaterápiák
- adaptált sport
- afáziaterápia
- beszédfejlesztés, logopédia
- emlékezet- és figyelem fejlesztés
- hallás- és beszéd nevelés
- korai fejlesztés
- kreatív foglalkoztatás
- mozgásfejlesztés
- személyiség fejlesztés

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően –

- a bölcsődei ellátás,
- a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- az alternatív napközbeni ellátás.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Makó Város Önkormányzata az 1997.évi XXXI. törvényben foglaltaknak megfelelően, a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény által biztosítja a Család- és Gyermekjóléti alapellátásokat.

A makói önkormányzat jelenleg kettő tagintézményben biztosít bölcsődei ellátást: a Kálvin utcai bölcsődében, 4 csoportszobában 48 férőhelyen és a Búza utcai bölcsődében, 4 csoportszobában 54 férőhelyen. A két helyen összesen tehát 102 férőhelyre van működési engedélye az önkormányzat által fenntartott Makói Egyesített Népjóléti Intézménynek.

2012-ben az önkormányzati bölcsődéknek versenytársa is akadt: a belvárosi református egyházközség megnyitotta a Kálvin téren a Szivárvány bölcsődét 24 férőhellyel. Mindeközben a születésszám csökken: jelenleg 219 2022-ben született csöppség él városunkban.

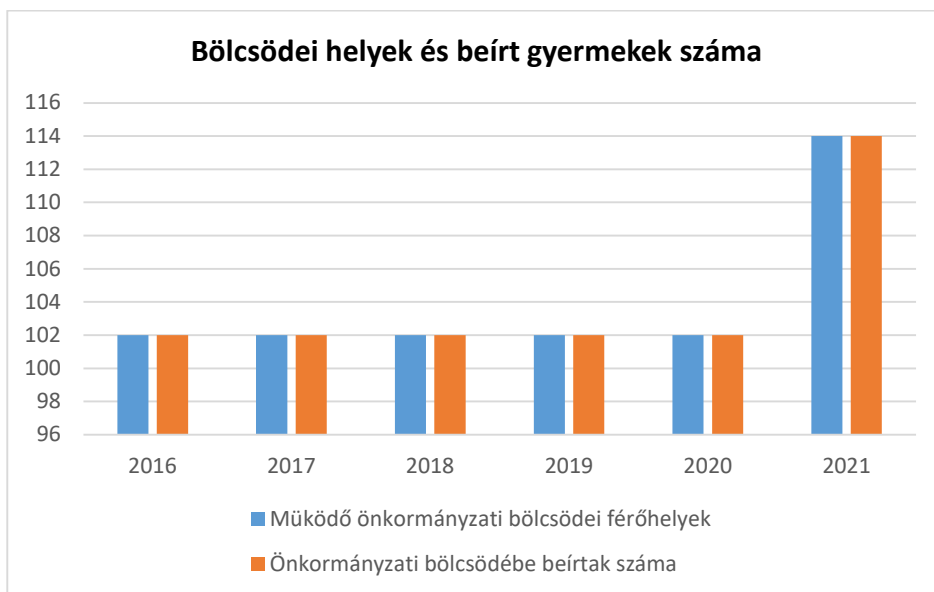
A két önkormányzati bölcsőde közül a legkorszerűbb a Búza utcai: 2012-ben avatták, tervezésében Makovecz Imre Kossuth-díjas építész is részt vett.

2023. júniusában avatták fel a Csillagfény Bölcsődét, amelyben szeptembertől két csoportban 24 apróság nevelkedik majd a Makó-Újvárosi Református Egyházközség által fenntartott új intézményben.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	102	102
2017	102	102
2018	102	102
2019	102	102
2020	102	102
2021	114	114

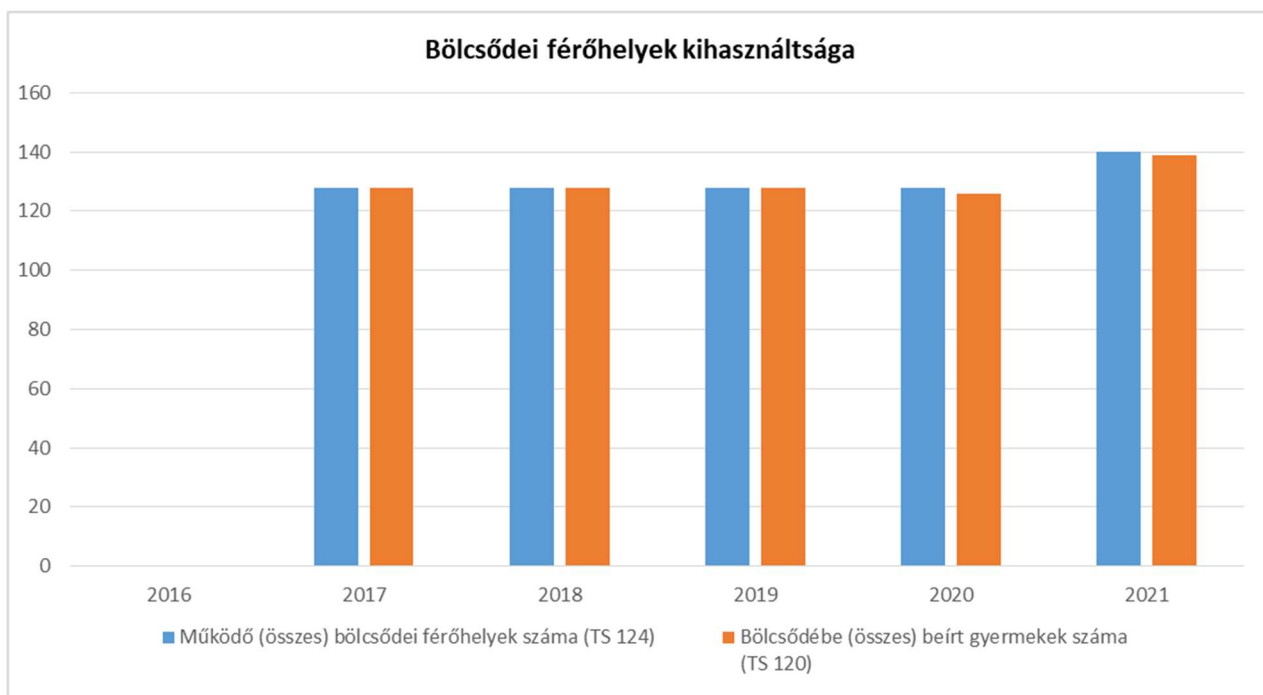
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	128	128
2018	0	0	0	0	0	0	128	128
2019	0	0	0	0	0	0	128	128
2020	0	0	0	0	0	0	128	126
2021	0	0	0	0	0	0	140	139

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által nyújtott ellátásra a településen élő minden gyermek jogosult. A Család- és Gyermekjóléti szolgálat feladata a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése.

Ennek érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri a településeken élő gyermekek életkörülményeit és szociális helyzetét. Működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszert, melyben az érintett intézmények (jelzőrendszeri tagok által veszélyeztetettnek ítélt gyermekek családjával felveszi a kapcsolatot, a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

Tájékoztatást nyújt a gyermeki és szülői jogokról, kötelezettségekről, valamint az országos és helyi támogatásokról és ellátásokról, ezek igénybevételéhez szükség esetén segítséget nyújt. A szolgáltatásszervezési, közvetítési feladata körében megszervezi, hogy a településen élő gyermekek szükség szerint az alábbi szolgáltatásokat elérhessék: családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés tanácsadás.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A Családok Átmeneti Otthona 2011. június 30-ig nyújtott ellátást a Makón és kistérségben élő krízishelyzetbe került várandós nőknek, anyáknak és gyermekeiknek. 2011. július 01-től Makó Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött Szentes Város Önkormányzatával, melynek értelmében a Szentesen működő Családok Átmeneti Otthonában 3 férőhelyet biztosítanak az arra rászoruló makói lakosok számára.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A makói lakosoknak az alábbi intézményekben van lehetőségük szabadidős, szünidős és sporttevékenységekben való részvétellel: Hagymatikum fürdő, Makó Városi Sportszarnok, Makó-Spartacus- Vasas Sporttelep, Makói Civil Szervezetek (Makói Majorette Egyesület, Budo Klub, Írisz Táncklub), József Attila Múzeum, József Attila Városi Könyvtár, Gyermekkönyvtár, Hagymaház, Kelemen-ház, Makói Ifjúsági Klub, Makói Kalandpark.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

A szünidei gyermekétkeztetés a Pulitzer kollégium ebédlőjében (6900 Makó, Posta u. 4-6) 11-12:30 óra között elvitellel vehető igénybe. Az étkeztetést a Makói Polgármesteri Hivatal megbízásából az EUREST Kft. biztosítja.

A szünidei gyermekétkeztetést Makó Város Önkormányzatának az általános-és középiskolai oktatásban részt vevő gyermekek részére a nyári és évközi (őszi, téli, tavaszi) szünetekben, míg a bölcsődei gondozásban és az óvodai nevelésben résztvevő gyermekek részére az említett szünetekben a bölcsőde és óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon kell biztosítania.

Az étel elviteléhez szükséges ételhordó biztosításáról a szülőnek vagy más törvényes képviselőnek kell gondoskodni.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Minden önkormányzati program elérhető mindenki számára, korlátozás nélkül részt vehet rajta mindenki.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Amikor a szülők egy része és a családok nehezebb helyzetbe kerülnek, és a gyerekek is egyre kiszolgáltatottabbá válnak, akkor az iskola feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén is megnő. Egyre több az olyan hátrányos helyzetű gyerekek száma, akik a megélhetési nehézségek, a család hétköznapi gondjai miatt elhanyagoltakká válnak. A nehezedő anyagi körülmények miatt nagymértékben megnőtt a szociális támogatások iránti igény. Ezek a problémák az iskoláinkban is éreztetik hatásukat, mert befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedését, társaikhoz és a munkához való viszonyukat. A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek megállapításai alapján a veszélyeztetettség okai között elsődleges a szociális helyzet elégtelensége és ennek elsődleges közege a szegregált, telepszerű lakókörnyezet. Ezért fontos, hogy az igényeknek megfelelően

bekapcsolódjunk abba a társadalmi összefogásba, mely korunk veszélyforrásaival szemben, elsődlegesen a tanulók személyiségének fejlesztésére és a prevencióra helyezi a hangsúlyt. A cél a tanulók személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztése, amely képessé teszi őket az ítéletalkotásra és a negatív jelenségek elutasítására.

A fogyatékos gyermekeket nevelő családok helyzete az átlagosnál is nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A Makói ENI Család- és Család- és Gyermekjóléti Szolgálat fogadja a helyi lakosok, intézmények által felajánlott használt felnőtt és gyermekruhákat, melyet a szolgálathoz forduló rászoruló családok között osztanak ki. Évente több alkalommal kap a szolgálat használt, de jó állapotú bútorokat is, melyeket a szociális munkások igyekeznek a szociálisan rászoruló családoknak felajánlani.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Makó város területén 6 óvodai nevelést végző intézmény 9 telephellyel 10 épületben végzi a 3-6 éves korú gyermekek gondozását, nevelését.

Az 5 intézményből 1 önkormányzati, 1 állami, 3 egyházi fenntartású.

- A Makói Óvoda összesen 5 épületben működik, fenntartója Makó Város Önkormányzata.
- A Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény fenntartója a Hódmezővásárhelyi Tankerületi Központ.
- A Bárka Református Óvoda fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség.
- A Szikszai György Református Óvoda fenntartója a Makó-Újvárosi Református Egyházközség
- A Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda fenntartója a Szeged-Csanádi Egyházmegye

Az óvodák nyitvatartása jól illeszkedik a munkába járó szülők munkaidejéhez, így a szülők már reggel 6 órától vihetik gyermekeiket, ahol este 17.00 óráig tartózkodhatnak. Kivételt képez a Bárka Református Óvoda, ahol szülői igényeket kielégítve, már 5.30-tól megnyitja az óvoda a kapuit. Az óvodák a nyári szünetben a bezárás időszakában felváltva vannak nyitva, így azoknak a gyermekeknek, akiknek szülei erre az időszakra elhelyezésüket nem tudják megoldani, felügyeletet lehet biztosítani.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló.

Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különös figyelmet kell fordítani minden infrastrukturális és szakmai fejlesztés támogatása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és sajátos nevelési igényű tanulók oktatási helyzetére a beruházásokban, fejlesztésekben, a közoktatási intézményekben.

A Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény óvodájában az értelmi fogyatékos óvodáskorú gyermekek különböző fejlettségi szinten, eltérő fogyatékosággal kerülnek ebbe az intézménybe. Fejlődésük lelassult, ezért kis lépésekkel, sok-sok gyakorlással érik el a kitűzött célt.

Három alapelvnek kell érvényesülni: „Ölelj át!”, „Tegyél le!”, „Hagyjál békén!”. A sérült gyermeknek szüksége van a bizalomteljes szeretetre, elfogadásra, de a túlzott óvó-védő szeretet gátja lehet az önállósulásnak.

Az óvodás gyermekek nagy része hátrányos helyzetű, kisebb hányada halmozottan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett családban él. A szülők alapvető megélhetési, munkahelyi gondokkal küzdenek a mindennapokban.

A családokkal, szülőkkel való együttműködés során felszínre kerülnek az egyedi problémák, amihez megfelelő segítségnyújtást biztosítunk számukra.

Az óvoda feladata:

- az előítéletek csökkentése
- ismeretbővítés
- készségek, képességek fejlődésének elősegítése
- egyéni bánásmód alkalmazása
- fejlesztő foglalkozások biztosítása szakmai team által
- rendszeres orvosi, védőnői felügyelet

Az óvoda 3 éves kortól felveszi a hátrányos helyzetű gyermekeket, ezzel is segítséget nyújt a nehéz helyzetben lévő családoknak. Rendszeresen felméri a veszélyeztetett gyermekeket (családokat) és szükség esetén intézkedési tervet készítenek a megoldásokra. Szorosan együttműködnek a Család- és Gyermejköltségi szolgálattal, hogy az adott problémát mielőbb orvosolni tudják.

A Szikszai György Református Óvoda: Az óvoda célja a gyermeki jogok és érdekek érvényre juttatása, veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése, a hátrányos helyzet kompenzálása.

Minden év szeptemberében az óvónők felméri a csoportjukba járó hátrányos helyzetű gyermekeket, majd az egész éves felmérés eredményéről tájékoztatják a vezető óvónőt. Figyelemmel kísérik a nehezen kezelhető gyermekek fejlődését, feltárják fejlődési zavarait ha kell szakorvosi vizsgálatra irányítják. Folyamatosan tartják a kapcsolatot a védőnővel, háziorvossal.

A Makói Óvoda 4 épületben működik. Az Erdélyi Püspök utcai épület a 2017/2018-as nevelési évtől elnyerte a Madár-barát kert, valamint a Zöld óvoda címetek.

Ebben az óvodában is integráltan együttnevelik a különböző képességekkel rendelkező gyermekeket. Egyéni bánásmóddal, a sajátos nevelési igény biztosításával, minden óvodáskorú gyermeknek egyenlő esélyeket adva, differenciáltan foglalkoztatás folyik.

Az integrációs folyamatban a különböző képességekkel rendelkező gyerekeket differenciálás módszereinek felhasználásával, egyénekhez igazítottan segítik, támogatják.

Pozitív énkép, szociális érzékenység és reális én tudat kialakítása, az egymás és a felnőttek tiszteletére, a másság elfogadására nevelés programjuk fontos eleme.

Az Óvoda kiemelt célja, hogy a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadást megakadályozza és a tehetséggondozás megvalósuljon.

Nagy hangsúlyt fektetnek a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre (SNI, beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdő, a tehetséges, a HH és HHH) valamint a sajátos nevelési igényű gyermek közül annak a különleges bánásmódot igénylő gyermeknek a megsegítésére, aki a szakértői bizottság véleménye alapján érzékszervi (nagyothalló) fogyatékossgal küzd.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése esetén speciális ismereteket, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor) közreműködését veszik igénybe.

A Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda két épületében folyik óvodai nevelés. A Tulipán és a Zrínyi utcai óvodákban összesen 150 óvodai férőhelyen 134 gyerek jár. Hat óvodai csoportot működtetnek. A Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda az esélyegyenlőség jegyében integrációs pedagógiai programot alkalmaz.

Valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket és tanulót bevonnak a programba, megnyerve így szülőket is partnerként.

Az iskolában a pedagógiai munka egyik kiemelt területévé vált az érintett tanulók hátrányainak feltérképezése az alapvető képesség és készségterületeken, az egészséges személyiségfejlődés, a szociális fejlettség, a közösségi kapcsolatok és tanulási nehézségek területén.

A feltérképezett hátrányok enyhítésére kidolgozott egyéni fejlesztési terveket készítenek, megjelölve benne a hátrányokat, azok fokát, a kompenzációs feladatokat, a tevékenységeket, a módszereket és a szervezeti kereteket, színtereket, gyakoriságot – ennek megfelelő folyamatos egyéni fejlesztés zajlik.

A differenciált tanórai tanulásszervezés, valamint a fejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó és az érdeklődési körnek megfelelő szakköri tanórán kívüli foglalkozások biztosítása, melynek eredményeként a lemorzsolódási, továbbtanulási, kompetenciamérési eredmények az érintett tanulók körében folyamatosan javuló mutatókat érnek el.

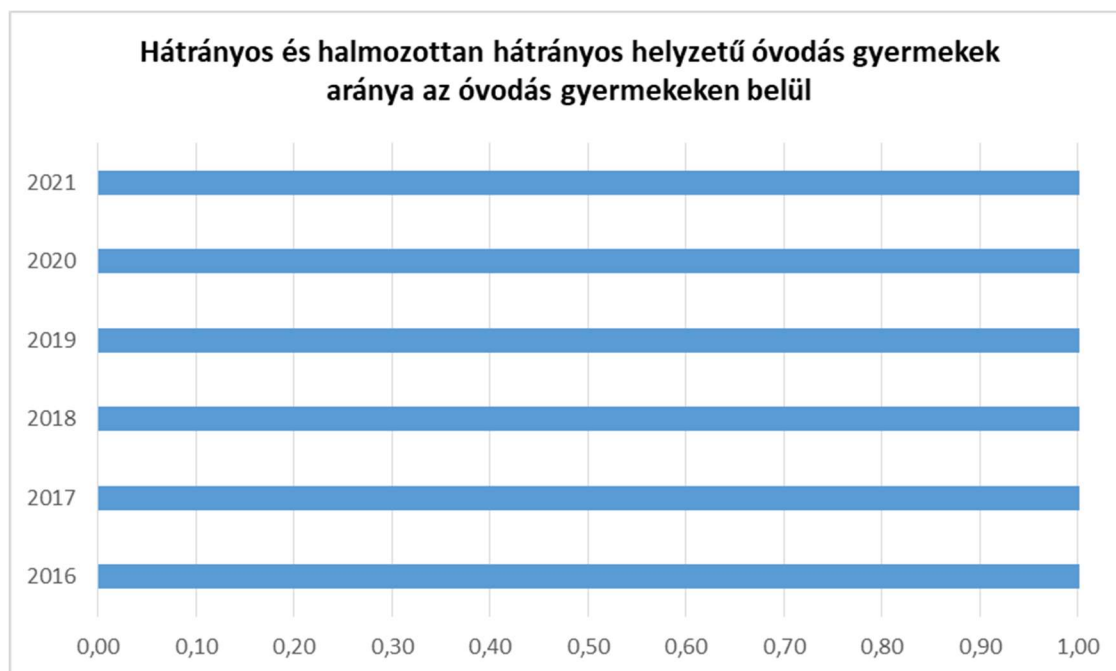
Az érintettek bekapcsolódnak az iskolán kívüli, továbbtanulást segítő programokba (pl.: Útravaló Ösztöndíjprogram, Tanoda Program, Arany János Tehetséggondozó Program)

Fokozott figyelem irányítása az érintett gyermekekre, tanulókra, pozitív befogadó intézményi attitűddel, folyamatos pozitív mintaadással.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	730	64	8,77
2017	768	52	6,77
2018	755	50	6,62
2019	792	27	3,41
2020	773	28	3,62
2021	774	33	4,26

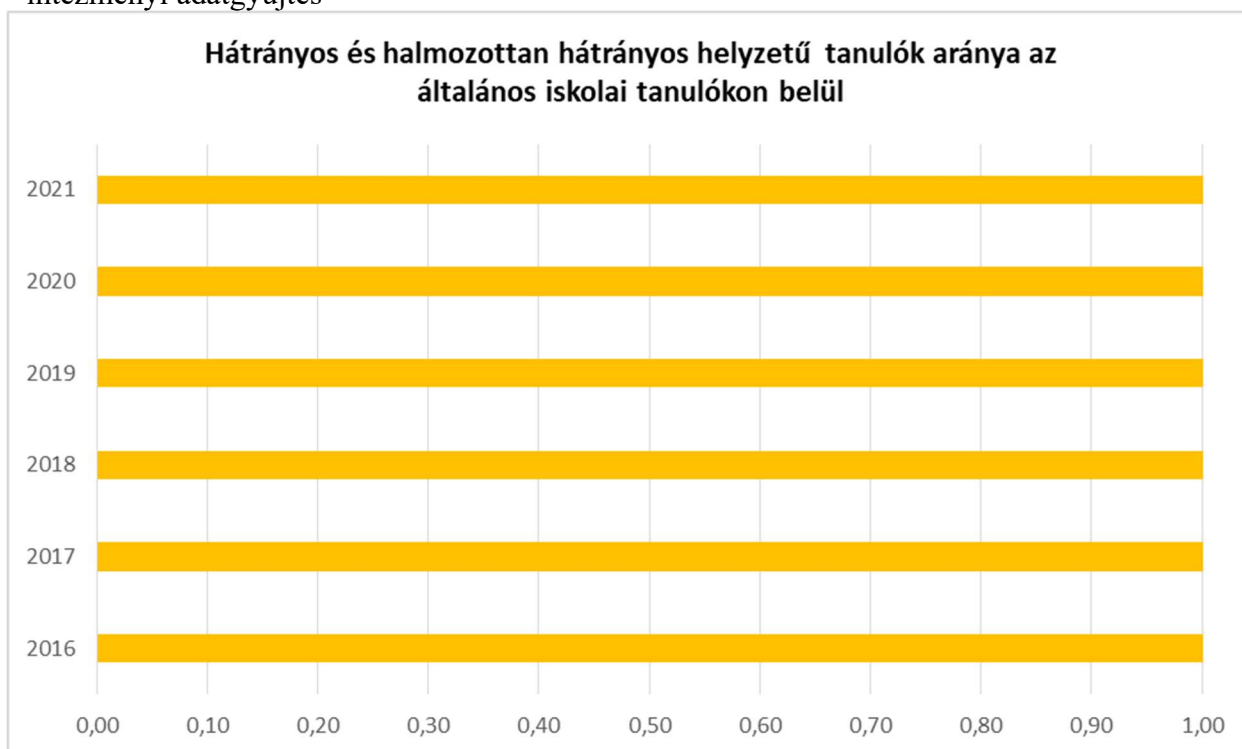
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	191	10,22
2017	n.a.	200	11,07
2018	n.a.	199	11,09
2019	n.a.	104	5,87
2020	n.a.	115	6,50
2021	n.a.	124	7,21

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	25	4	46	13	48	7
2017	19	3	59	16	44	6
2018	17	3	40	13	40	6
2019	7	1	24	9	34	5
2020	6	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	4	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	146	145
2017	145	141
2018	186	126
2019	153	121
2020	165	106
2021	171	114

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A hátrányos helyzetű tanulók intézményeken belüli eloszlása elég aránytalan. Magas számban fogadja be ezen tanulókat a Szikszai György Református Általános Iskola és a Makói Katolikus Általános Iskola, illetve a Pápay Tagintézmény amely speciális iskola.

Ennek oka, hogy Makó Honvéd városrészéhez, ez a két iskola van a legközelebb. A legtöbb hátrányos helyzetű és roma lakos ebben a városrészben él. Iskolaválasztásuk elsődleges szempontja az iskola közelsége.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknál ez az aránytalanság még szembetűnőbb. A két Honvéd városrészhez közeli iskola a Szikszai György Református Általános Iskola és a Makói Katolikus Általános Iskola nem csak a tanulói létszámukhoz képest nevel halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat, hanem az összlétszámhoz képest is.

A sajátos nevelési igényű tanulók eloszlása már kiegyenlítettebb képet mutat. Természetesen kitűnik a Pápay Tagintézmény, de mivel speciális iskoláról van szó, ide kerülnek azon sajátos nevelési igényű tanulók, akik integráltan nem oktathatók.

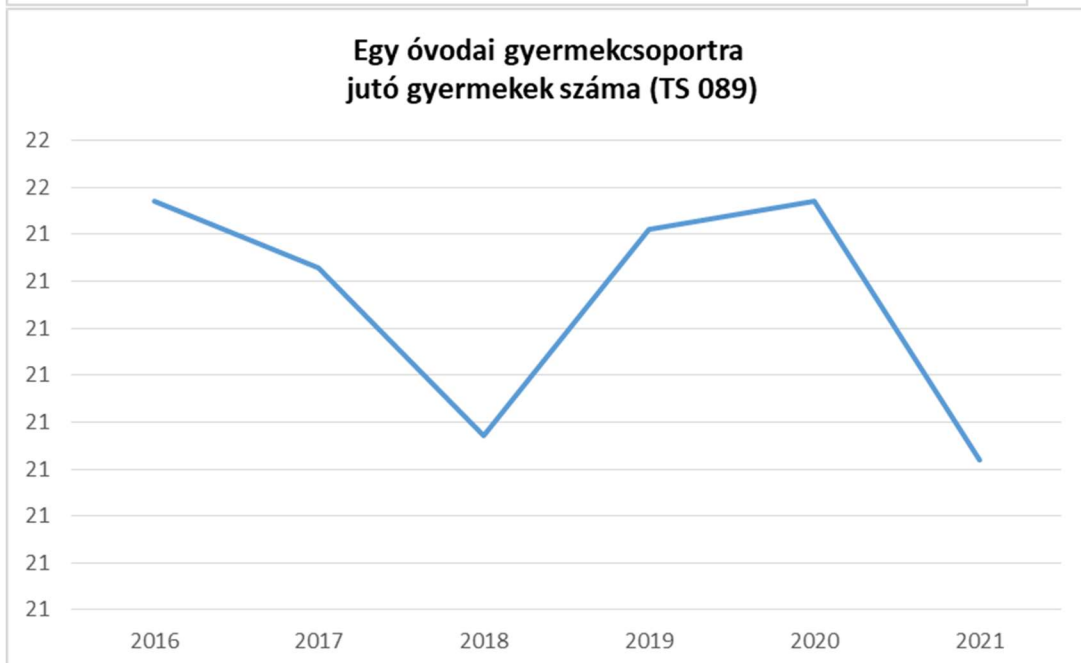
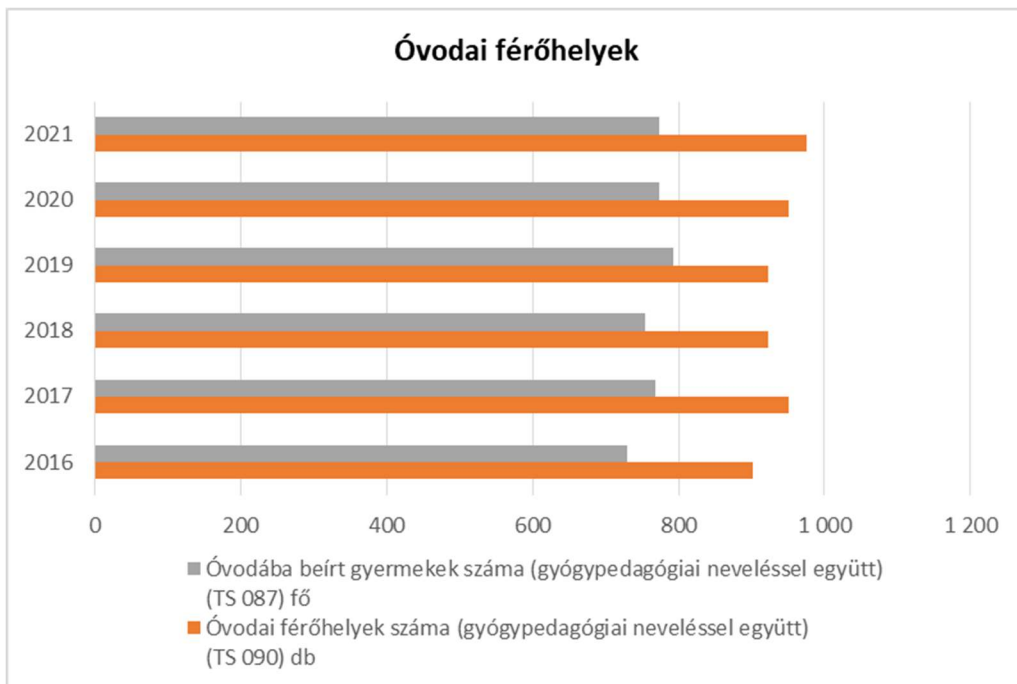
A két legkevesebb sajátos nevelési igényű tanulót oktató József Attila Gimnázium, amely felvételiztetett tanulókkal dolgozik. A felvételi eljárás miatt a sajátos nevelési igényű tanulók kimaradnak. A másik, kevés sajátos nevelési igényű létszámmal dolgozó Bartók Tagintézmény szintén a felvételi eljárás során, ahol a zenei képességek alapján válogatnak, „kerüli el” ezen tanulókat. Ebből azt a következtetést lehet levonni, hogy a felvételi eljárás kiszűri a sajátos nevelési igényű tanulókat. A köznevelési törvény nem is enged felvételi eljárást csak a zenei és a testnevelési osztályokba jelentkezőknél.

A jelenlegi arány viszonylag kiegyenlített, de a jövőben csak egy intézmény marad, amelyikbe felvételi eljárás, vagy elbeszélgetés nélkül kerülhetnek be a gyerekek. Félő, hogy ez az arány el fog tolni az Almási Tagintézmény felé. Ezt a folyamatot figyelemmel kell kísérni.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermek csoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	34	901	8	730	2	11	21
2017	n.a.	36	951	8	768	2	14	21
2018	n.a.	36	923	8	755	2	11	21
2019	n.a.	37	923	8	792	2	12	21
2020	n.a.	36	951	8	773	2	9	21
2021	n.a.	37	976	8	774	2	13	21

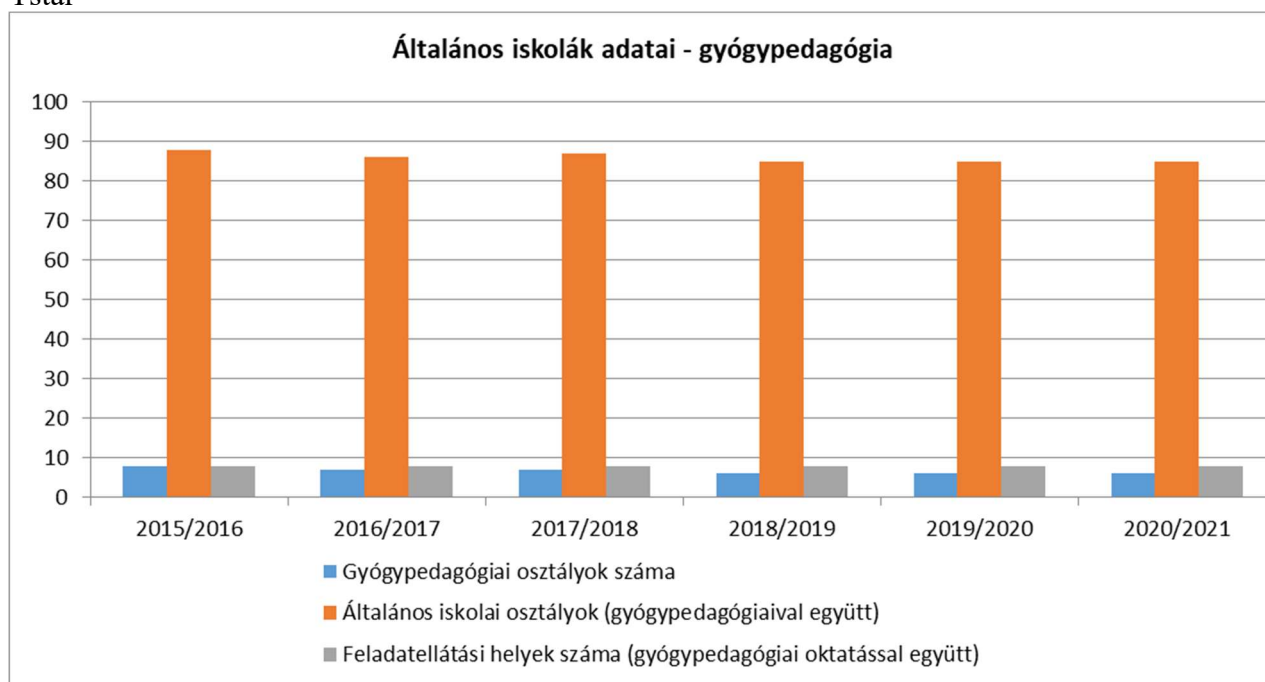
Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanuló száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	8	88	8	21,24	12,15
2017	7	86	8	21,00	11,68
2018	7	87	8	20,63	12,81
2019	6	85	8	20,86	12,63
2020	6	85	8	20,82	11,75
2021	6	85	8	20,22	11,52

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A Szikszai György Református Általános Iskola

Az iskola tanulóinak mintegy 50%-a hátrányos és veszélyeztetett környezetben él. Az otthoni nevelés hiányaival küzdő diákok részére több területen próbálnak segítséget nyújtani.

A szociális viselkedés arra irányul, hogy az egyén a környezet elvárásainak megfeleljen. Ha egy gyermek nem tud az elvárásoknak megfelelni, akkor a szociális viselkedés elsajátításának folyamata rosszul működik. Ezért kiemelkedő fontosságúnak tartják, hogy a megfelelő magatartásmódok

kialakításában, illetve a magatartási problémák kezelésében a pedagógusok, személyiségük közvetlen befolyását használják a tanulókkal kapcsolatos viszonyuk kialakításában.

A Kálvin Téri Református Általános Iskola is rendelkezik integrált pedagógiai programmal, melynek célja az óvodás korú gyermekek felkutatása, különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetűekre.

Intézményük alapító okirata szerint kiemelten foglalkozik a sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásával - nevelésével, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdenek, illetve a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdenek.

Az iskola egyik legfontosabb feladata a sajátos nevelési igényű tanulók részképeség zavarának időbeli felismerése. Szükség esetén speciális képesítésű szakemberek segítségének igénybevételét veszik igénybe. Egyéni fejlesztési terv alapján a sajátos nevelési igényű tanulót kics csoportokban vagy egyénileg igyekeznek felzárkóztatni. Fontos a reális helyzetfelismerés és helyzetelemzés. A fejlesztést csak a szülői háttér együttműködésével tartják sikeresnek.

Mivel a hátránykompenzáció szoros együttműködést feltételez a benne résztvevők (pedagógus, szakember, gyermek, szülő) részéről, az iskola kiemelt feladatként tekinti a kapcsolattartás milyenségét és mennyiségét, vagyis az együttműködést.

A Szent István Egyházi Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium nagyon fontosnak tartja a beilleszkedési, magatartási problémákkal küszködő tanulók fejlesztését, mert a problematikus tanuló saját fejlődésének és közössége fejlesztésének is gátjává válhat.

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulók száma emelkedik. Ezért is indokolt, hogy a gyermek és ifjúságvédelem átfogja az iskolai élet egészét, biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvóintézkedéseket tegyen a rászorulóknak érdekében.

Ezt a tevékenységet a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős koordinálja. Folyamatos kapcsolatot tart az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével és az osztályfőnökökkel. Családlátogatáson vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében. Kapcsolatot tart a különböző gyermekvédelmi szervezetekkel.

A Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény a nevelő-oktató munka legfontosabb eleme a sajátos nevelési igényű tanulók sérüléséből adódó hátrányos következmények maximális csökkentése, ellensúlyozása.

A tanulók életkori és sérüléséből adódó specifikumok, lehetőségek, korlátok és speciális szükségletek figyelembe vételével az aktuális igényeknek megfelelően módosítják az alkalmazott módszereket, eszközöket, eljárásokat, tevékenységformákat és szervezeti kereteket. Differenciált és egyéni segítségnyújtást biztosítunk tanulóinknak, az önmagukhoz viszonyított fejlődésüket figyelembe véve. A kiemelkedő képességű tanulók lehetőséget kapnak tehetségük kibontakozására.

A Makói Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola (2 tagintézménye/Almás/Bartók) Pedagógia programjában foglaltak szerint tapasztalat, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek élethelyzetét előidéző hátráltató tényezők általában halmozottan jelentkeznek. A szociokulturálisan hátrányos feltételek között élő gyermek bizonyos képességeinek fejlődése elmarad, majd ez áttevéődik más képességekre és az egész személyiségfejlődésének lelassulásához vezet. Ez leginkább iskolai teljesítményén és magatartásán érhető tetten. A veszélyeztetett gyermek esetében segíteni csak tartós, szakemberek által nyújtott támogatással lehet, hogy életésélyeik, fejlődési lehetőségeik javuljanak. A nehezen nevelhető gyermekek, akiknél a hagyományos módszerekkel nem lehet eredményt elérni, egyéni bánásmódot igényelnek. Egy részüknél minimális idegrendszeri károsodás is van.

Megoldási lehetőségek, amelyeket nyújtanak az e körben érintett gyermekeknek:

- Fejlesztő csoportok létrehozása.
- Többszöri családlátogatás, nevelési segítség, ill. tanácsadás, jelzés a szülők felé.
- A gyermek irányítása Nevelési Tanácsadóba, Családsegítő és Gyermekvédelmi Szakszolgálathoz.
- Segélykérelem kezdeményezése, ill. a kérelem véleményezése az illetékes gyámhatóságtól.
- Javaslat a gyermekek védelembe vételére (Gyámhivatal).
- Kérelem a Gyermekvédelmi Szolgálathoz a gyermek alapellátásba vételére.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	258
2017	271
2018	250
2019	251
2020	262
2021	265

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A tapasztalat azt mutatja, hogy az oktatási intézményekben történik a legtöbb jogellenes elkülönítés. Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha az oktatást csak az egyik nembeli tanulók részére szervezik meg, de csak akkor, ha a részvétel önkéntes, és a tanulókat nem éri hátrány. Ugyancsak

az önkéntesség a feltétele annak, hogy vallási, világnézeti, kisebbségi vagy nemzetiségi oktatást elkülönülten szervezzenek, de ennek az oktatásnak is meg kell felelnie az állam által támasztott követelményeknek. Makón oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk. Minden óvodai csoportban a nevelés és minden iskolai osztályban a nevelés és oktatás integráltan folyik a hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek részvételével.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Makó Város Önkormányzata nem rendelkezik adattal.

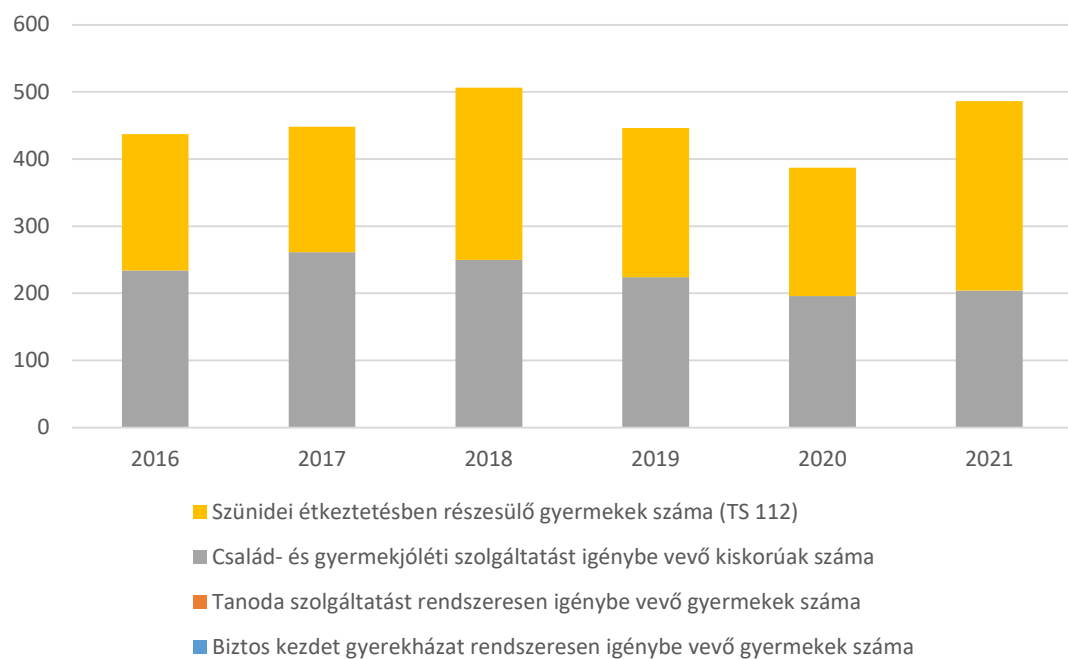
e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Makó Város Önkormányzata nem rendelkezik adattal.

4.4.6. számú táblázat - Gyermejköltségi, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	234	203
2017	0	0	261	187
2018	0	0	250	256
2019	0	0	224	222
2020	0	0	196	191
2021	0	0	204	282

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
az interneten, közösségi oldalakon könnyen áldozattá válnak a gyerekek	előadások, tájékoztatók szervezése, pl. családsegítő rendőrséggel közösen, szülőklubok szervezése
bölcsődei férőhelyek szűkössége	csoportszobák, férőhely kialakítása, bővítése
nincs olyan hely, ahol szabadidejüket hasznosan eltöltsék	cross- és deszkapálya, szórakozóhely létesítése, street workout lehetőségek bővítése, rendszeres karbantartása
ingyenes, vagy alacsony költségvetésű programok hiánya	pl. kertmozi, fagyijegy, fürdőjegy, mozibelépő, kirándulások szervezésének támogatása
egyre gyakoribb a gyerekek között a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdők száma	feltárt problémák megoldása pszichológusok, szociális segítők, fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok segítségével
megoldatlan a nyári szünet alatt a fejlesztésre szoruló gyerekek ellátása, mivel a pedagógiai szakszolgálat munkatársai június közepétől augusztus végéig szabadságukat töltik, kisgyermekkorban ez a három hónap is fontos fejlődési szakasz	fejlesztő pedagógusok alkalmazása a nyári hónapokra
sok az allergiás gyerek, akinek az akut ellátásához epi-pen injekcióra lehet szükség	epi-pen biztosítása minden intézményben, valamint városi szinten a dolgozók oktatása
az iskolaegészségügyi szolgálat épületei nem felelnek meg a követelményeknek	az iskolaegészségügyi szolgálat épületeiben akadálymentes bejáró, elavult közművek cseréje, épületek festése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,

a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,

a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A munkaerő minősége nem függ attól, hogy a munkavállaló férfi, vagy nő sokkal inkább attól, hogy milyen képzettséggel rendelkezik. A gazdaságnak egységes munkaerő-piacara van szüksége. Nem csak a gazdaság, hanem a család szempontjából is fontos a nők foglalkoztatása. Nők esetében az egyenlő jogok biztosítása nem elegendő a munkába állásához.

Speciális helyzetben vannak:

- kismamák, gyereket nevelő nők
- 45 év feletti nők
- sok gyerekes anyák
- gyerekeiket egyedül nevelő nők

Leginkább veszélyeztetettek az anyák és az idősebbek. Szükség van speciális programokra, hogy a nők gyerekvállalás után vissza tudjanak térni a munkavilágába hiszen sok esetben ez nem megy zökkenőmentesen. Ennek oka lehet, hogy nincs lehetőség rész- és távmunka vállalásra, az anyák ismeretei esetenként megkopnak. Emellett a munkaadók azt gondolják, hogy a gyermeket nevelő nők kevésbé terhelhetők, gyerekeik esetleges betegsége, család ellátása miatt kevésbé kiszámíthatók. Az idősebb nők esetében hiányt jelent, hogy nem rendelkeznek nyelvismerettel, informatikai ismeretekkel és megfelelő képzettséggel. Ennek következtében hiába szeretnének munkát vállalni még sem tudnak.

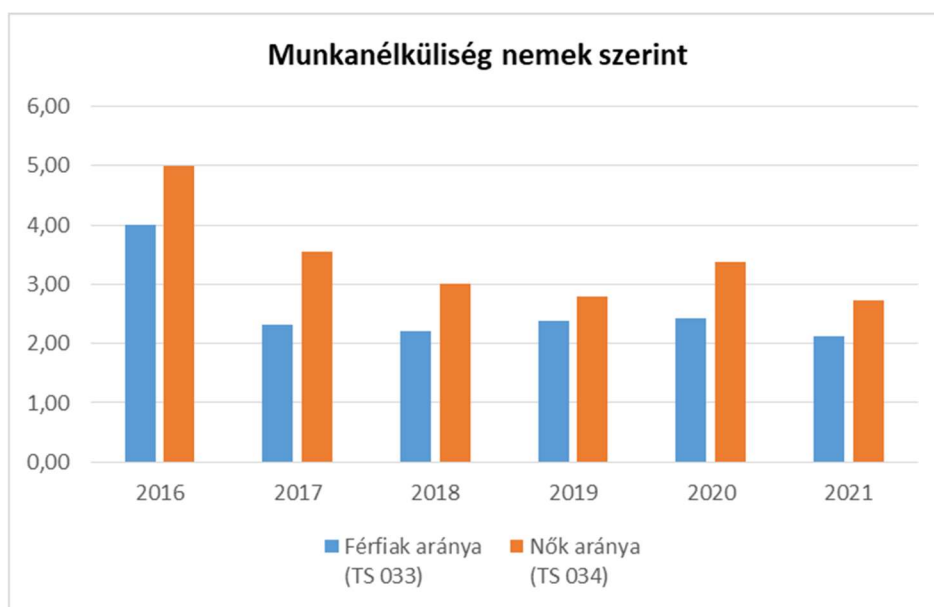
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	4,01	4,99	4,50%
2017	2,32	3,55	2,94%
2018	2,21	3	2,61%
2019	2,39	2,8	2,60%
2020	2,42	3,37	2,90%
2021	2,12	2,73	2,43%

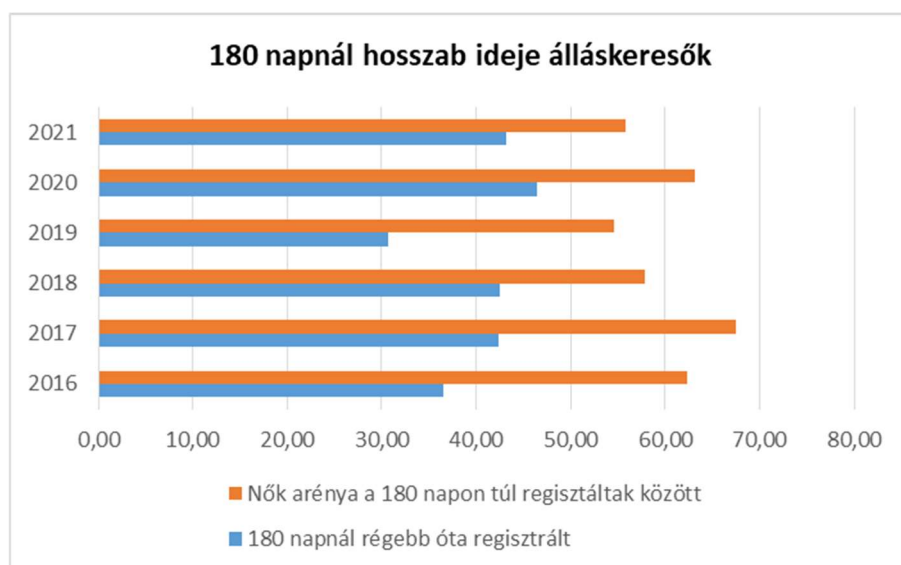
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	36,49	62,4
2017	42,36	67,53
2018	42,54	57,89
2019	30,63	54,55
2020	46,42	63,18
2021	43,14	55,84

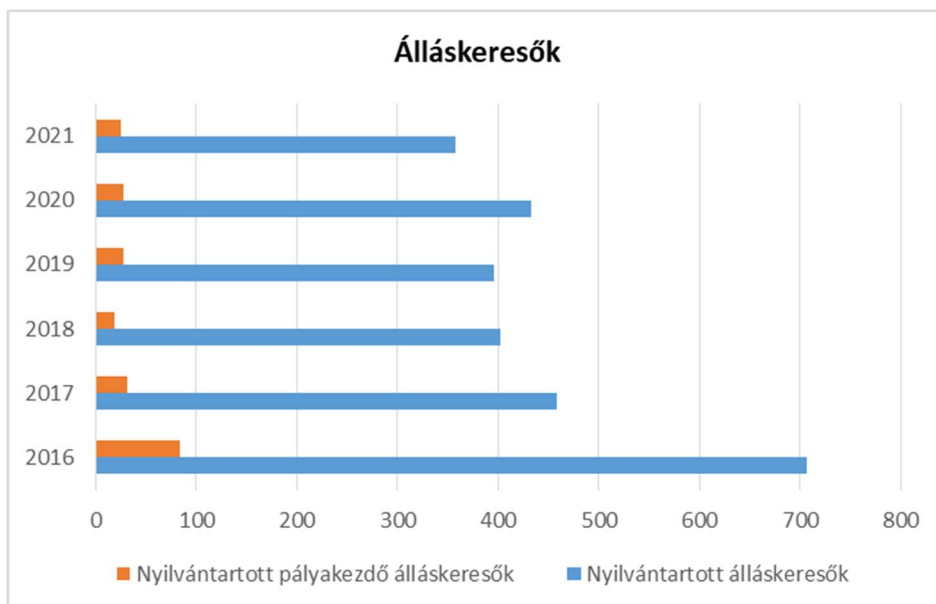
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma
(a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	707	83
2017	458	31
2018	402	18
2019	395	27
2020	433	27
2021	357	25

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküli nők száma minden évben meghaladta a férfi munkanélküliek számát. Ugyan ez tapasztalható már a pályakezdő munkanélküliek esetében is, annak ellenére, hogy a 18-29 évesek között a nők száma alacsonyabb a férfiakéhoz képest.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Kifejezetten nők számára indított képzési programok nincsenek a településen. A Foglalkoztatási Osztály, és a képzést biztosító intézmények számítanak a nők részvételére, de arányukra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A 2001 évi népszámlálás adatai szerint 15 éves feletti nők 15,7 %-a általános iskolai végzettséggel nem rendelkezik. Ez a szám jóval meghaladja a férfiak 9,6 %-os arányát. Feltételezhető, hogy az alacsonyabb foglalkoztatás egyik legfőbb oka a képzetlenség.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Egyenlő Bánásmódot Felelős Főigazgatóság adatai szerint a városban nem történt panasz a nők hátrányos megkülönböztetését érintően. Más adattal erre vonatkozóan nem rendelkezünk.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátások fontos szerepet játszanak a nők munkaerő-piaci elhelyezkedésében. Amennyiben ezek hiányoznak, vagy hiányosak rontják a nők esélyeit a foglalkoztatásban. A településen biztosított a bölcsődei, az óvodai és az iskolai ellátás is.

A városban önkormányzati és egyházi fenntartású bölcsőde is működik. Bölcsődei férőhelyeknek köszönhetően bölcsődés korú gyereket nem kell elutasítani helyhiány miatt. Az intézmények szakemberei a 3 évalatti gyerekek életkorának és egészségi állapotának megfelelő szakszerű gondozását-nevelését végzik. Azok a gyerekek részesülnek bölcsődei ellátásban, akiknek napközbeni ellátásáról szüleik munkavégzésük, betegségeik, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt nem tudnak gondoskodni. A bölcsődékben gondozó- nevelő munka folyik, mely tartalmazza azokat a nevelési, gondozási feladatokat, melyek biztosítják a gyermekek fejlődését, a közösségi életre való felkészítést és a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását.

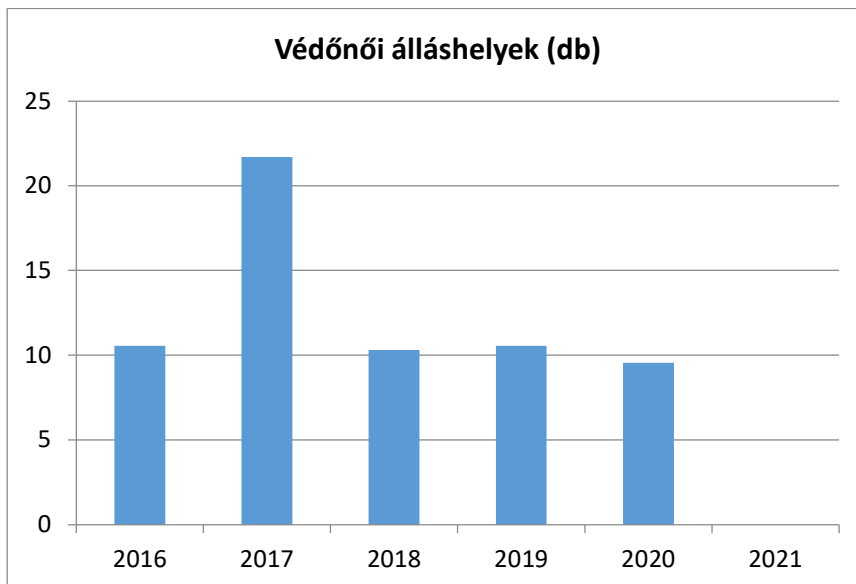
A településen 5 óvoda működik a Belvárosi Óvodában három, az Újvárosi Óvoda kettő a Makói Katolikus Általános Iskola és Óvodában kettő, a Bárka Református óvodában egy és a Szikszai György Református Óvodában egy épületben folyik az óvodai nevelés. Az óvoda, mint közoktatási intézmény a napközbeni ellátás mellett a gyerekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését is szolgálja. Az óvodai nevelés a közoktatási intézményekben folyó nevelő-oktató munka első szakasza, fontos célja a gyermek személyiségének fejlesztése.

Ha a szülő igényli az iskola köteles a felügyeletre szoruló tanulók részére a tizedik évfolyam befejezéséig, a gyógypedagógiai nevelésben és oktatásban résztvevő iskolákban pedig valamennyi évfolyamon napközis, illetve tanulószobai foglalkozást szervezni.

Nehezebb azoknak a nőknek a helyzete, akik nem a településen dolgoznak, vagy munkaidejük eltér az oktatási nevelési intézmények nyitva tartásától. Esetleg amiatt esnek el a munka lehetőségétől, hogy nem tudják a nap bizonyos időszakában a gyerekük elhelyezését megoldani.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	10,55	1250	118,48
2017	21,7	1234	109,3
2018	10,3	1262	122,52
2019	10,55	1284	121,7
2020	9,55	1314	137,59
2021	n.a.	1325	122,91

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A városban 3 iskolai-, 7 területi védőnő - akik közül 1 kórházi védőnői feladatokat is ellát - végez védőnői feladatokat. A területi védőnő a családtervezéssel, anya és gyerekgondozással kapcsolatosan a következő feladatokat látja el:

- a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, életmód tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése;
- a várandós anyák gondozása
- a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;
- kisgyerekkorú gyermekek gondozása, ennek során a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és a szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása,
- az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek figyelemmel kísérése és segítése,
- a szoptatás és az anyatejes táplálás fokozott figyelemmel kísérése,
- a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a háziorvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele,
- a család felkészítése a beteg csecsemő és gyermek, otthoni ápolására,
- a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése,
- az óvodába járó gyermekek gondozása, szűrése, hygienes ellenőrzésese,
- a gyermekjóléti szolgálat és a háziorvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén,
- figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,

Az iskolát ellátó védőnők a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző iskola-egészségügyi ellátásában vesznek részt. Az iskola-egészségügyi ellátás az iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll.

Az iskola-védőnők többek között egyéni és csoportos egészségfejlesztő tevékenységet, valamint vizsgálatokat, szűrővizsgálatokat végeznek, közreműködnek a védőoltások szervezésében és teljesítésében, szorosan együttműködnek az oktatási intézmény dolgozóival.

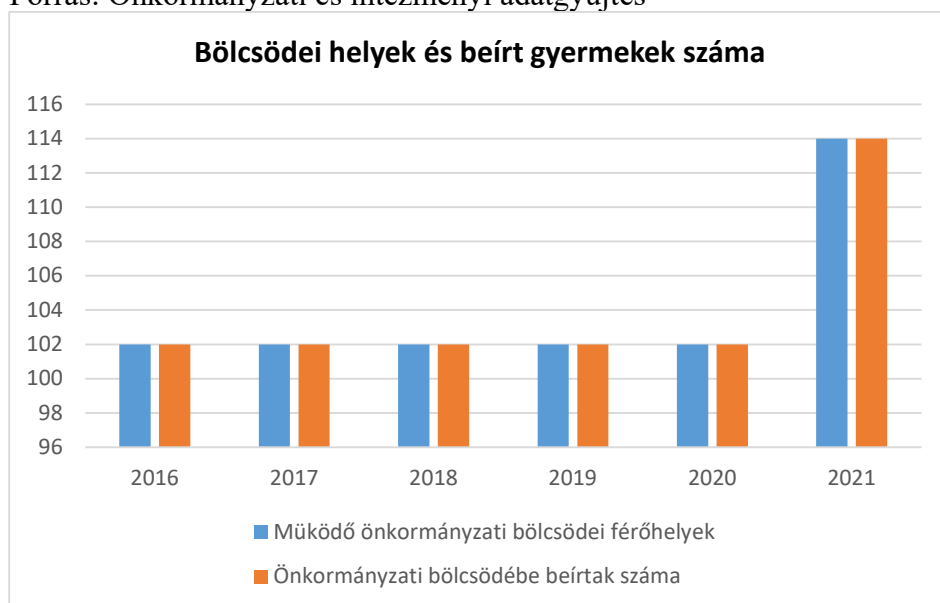
A kórházi védőnő a szülészeten, újszülött osztályon dolgozik és a várandós- és gyermekágyas anyák ellátásában, a szoptatás segítésében, az anya- és újszülöttjének hazabocsátásának előkészítésében, az egészségnevelésben vesz részt.

Feladatok közé tartozik a válságban lévő várandós anyák segítése, támogatása, illetve a terhesség megszakítás előtti és utáni tanácsadás.

**5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.)
számú táblázatból**

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	102	102
2017	102	102
2018	102	102
2019	102	102
2020	102	102
2021	114	114

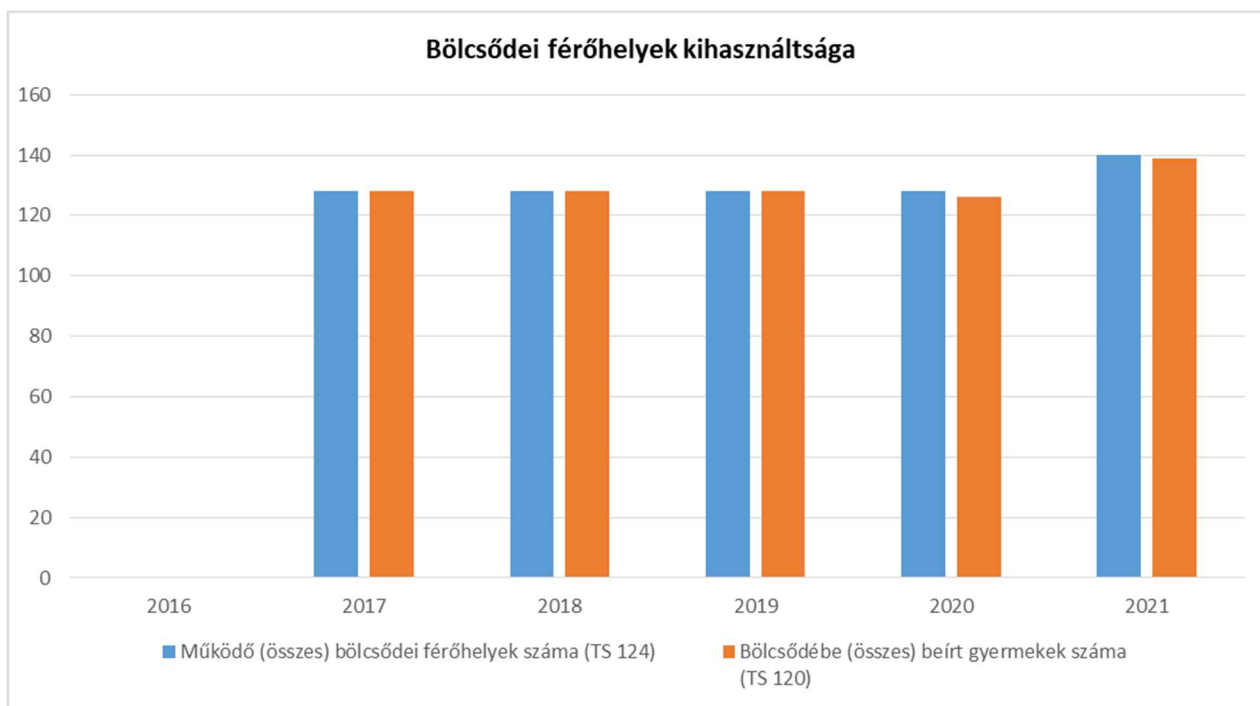
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődéi férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődéi férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	128	128
2018	0	0	0	0	0	0	128	128
2019	0	0	0	0	0	0	128	128
2020	0	0	0	0	0	0	128	126
2021	0	0	0	0	0	0	140	139

Forrás: TeIR,
KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A városban 3 iskolai-, 7 területi védőnő - akik közül 1 kórházi védőnői feladatokat is ellát - végez védőnői feladatokat. A területi védőnő a családtervezéssel, anya és gyerekgondozással kapcsolatosan a következő feladatokat látja el:

- a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, életmód tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése;

- a várandós anyák gondozása
- a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;
- kisgyerekkorú gyermekek gondozása, ennek során a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és a szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása,
- az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek figyelemmel kísérése és segítése,
- a szoptatás és az anyatejes táplálás fokozott figyelemmel kísérése,
- a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a házi orvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele,
- a család felkészítése a beteg csecsemő és gyermek, otthoni ápolására,
- a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése,
- az óvodába járó gyermekek gondozása, szűrése, hygienes ellenőrzésese,
- a gyermekjóléti szolgálat és a házi orvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén,
- figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,

Az iskolát ellátó védőnők a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző iskola-egészségügyi ellátásában vesznek részt. Az iskola-egészségügyi ellátás az iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll.

Az iskola-védőnők többek között egyéni és csoportos egészségfejlesztő tevékenységet, valamint vizsgálatokat, szűrővizsgálatokat végeznek, közreműködnek a védőoltások szervezésében és teljesítésében, szorosan együttműködnek az oktatási intézmény dolgozóival.

A kórházi védőnő a szülészeten, újszülött osztályon dolgozik és a várandós- és gyermekágyas anyák ellátásában, a szoptatás segítésében, az anya- és újszülöttjének hazabocsátásának előkészítésében, az egészségnevelésben vesz részt.

Feladatok közé tartozik a válságban lévő várandós anyák segítése, támogatása, illetve a terhesség megszakítás előtti és utáni tanácsadás.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nők elleni erőszak a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája. A helyzetet nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Nők elleni erőszak fajtái a verbális, lelki, testi, szexuális erőszak, anyagi függésben való tartás.

Kiemelt feladatnak tartjuk, hogy kapcsolat alakítsunk ki a célcsoporttal. A nők tudjanak róla, hogy hova fordulhatnak, és onnan milyen segítséget kaphatnak. Nagyon nehéz mérni az ilyen programhoz kapcsolódó eredményeket. A programot követően is csak esetlegesen emelkedhet a felszínre kerülő esetek száma és a nők ellen elkövetett erőszakos cselekmények közül csak a súlyosabb esetek jelennek meg bűnügyi statisztikákban. Fontos, hogy ne csak a célcsoport, hanem a problémában nem érintett lakosság is tájékoztatást kapjon programról. Az embereket mélyen megérinti, ha bántalmazás elszenvedője gyerek és elnézőbbek esetleg felmentik a bántalmazót, ha az áldozat nő.

Nagyon fontos, hogy a környezet is felismerje az intő jeleket és ne okolja, ne fordítson hátrat a bántalmazottnak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Makón a Családok Átmenet Otthona 2011. június 1-ig nyújtott ellátás. 2011. július 1-től Makó Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött Szentes Város Önkormányzatával, amelynek értelmében a Szentesen működő Családok Átmeneti Otthonában 3 férőhely biztosított az arra rászoruló makói lakosok számára.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az önkormányzat 12 tagú képviselő-testületében három női képviselő található, valamint városunk polgármestere, Farkas Éva Erzsébet.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az önkormányzati intézmények működtetése során figyelembe kell venni a nemek eltérő helyzetét és szükségletét és törekedni kell speciális problémáik megoldására. (pl. Közfoglalkoztatás keretében dolgozó anyáknak lehetőséget biztosítottak csúsztatott munkakezdésre.)

Új bölcsőde épült Makón ezzel jelentősen bővült a bölcsődei férőhelyek száma, ami a gyereke nappali ellátásnak biztosításával esélyt teremt a nők munkában való visszatérésére.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
az anya és a gyermek közötti kapcsolat gyengülése, anya-gyermek kapcsolat fontosságának csökkenése	előadások, kerekasztal beszélgetések szervezése
a szülők nevelési képességének hiányosságai	szülőklub keretein belül segítségnyújtás, kortárs csoport általi jó gyakorlatok bemutatása
növelni kell az egészségtudatos életmód iránti elkötelezettséget a nők körében	egészségvizuresek, tanácsadások szervezése
elsősorban nőket célzó kulturális programok szükségossége	a női igények figyelembevételével kulturális kínálat bővítése

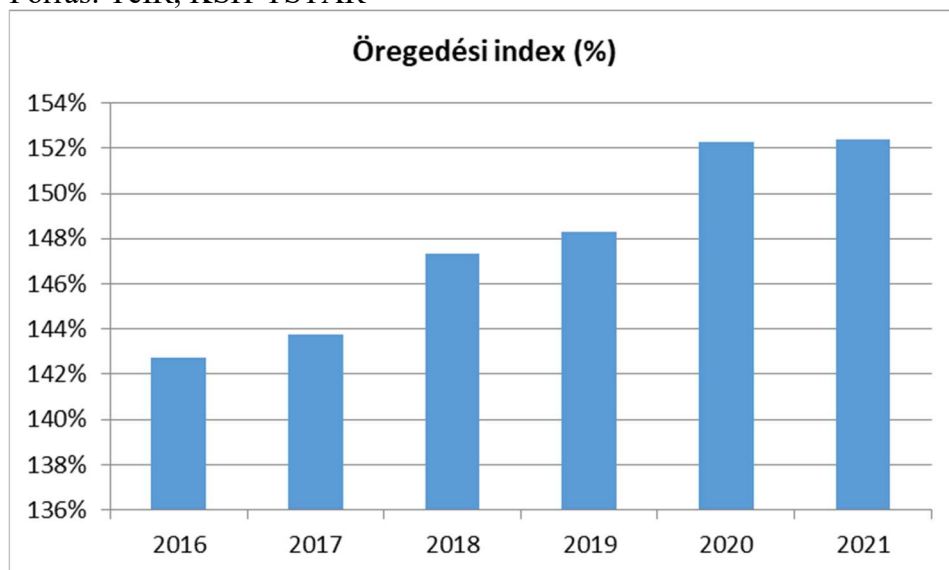
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	4 620	3 237	142,72%
2017	4 657	3 239	143,78%
2018	4 728	3 209	147,34%
2019	4 818	3 249	148,29%
2020	4 933	3 239	152,30%
2021	4 921	3 229	152,40%

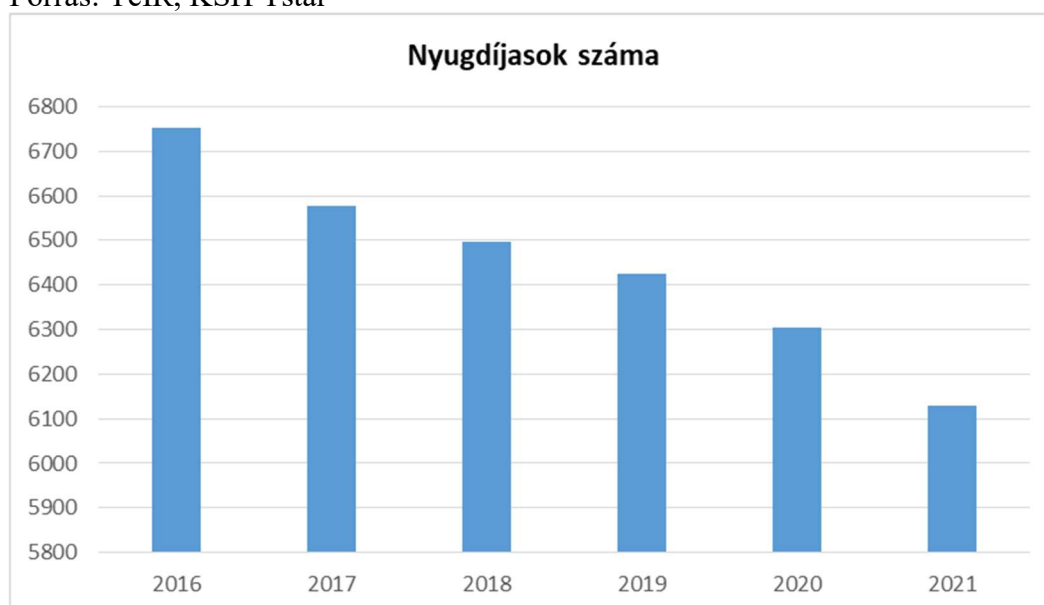
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	2 607	4 146	6753
2017	2 531	4 045	6576
2018	2 488	4 008	6496
2019	2 465	3 959	6424
2020	2 390	3 914	6304
2021	2 316	3 813	6129

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	86	11	1 900	3 185	14	147	n.a.
2017	89	9	1 855	3 166	11	128	31
2018	87	7	1 834	3 167	11	119	37
2019	80	5	1 841	3 190	12	102	36
2020	76	6	1 793	3 160	14	90	33
2021	74	4	1 746	3 094	10	85	31

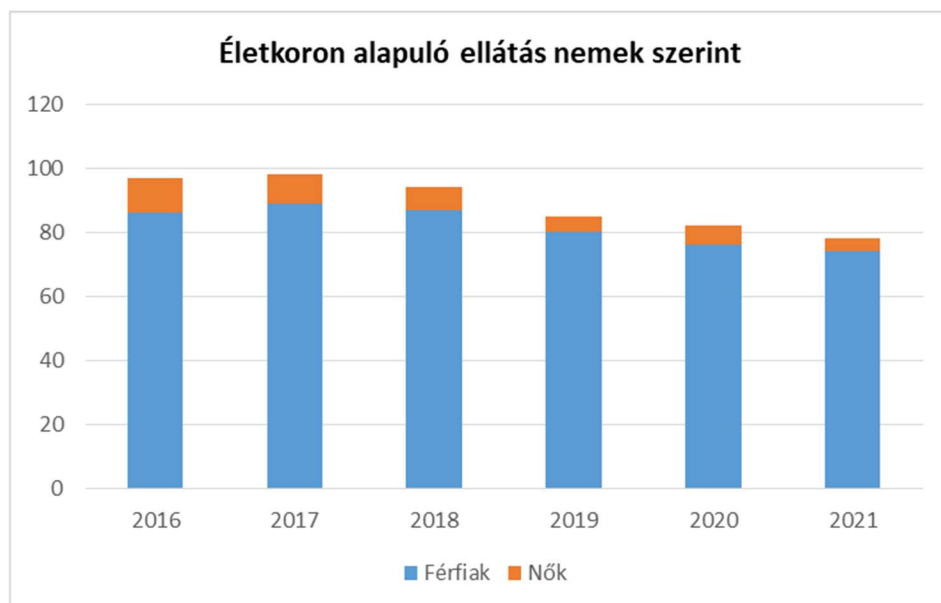
Forrás

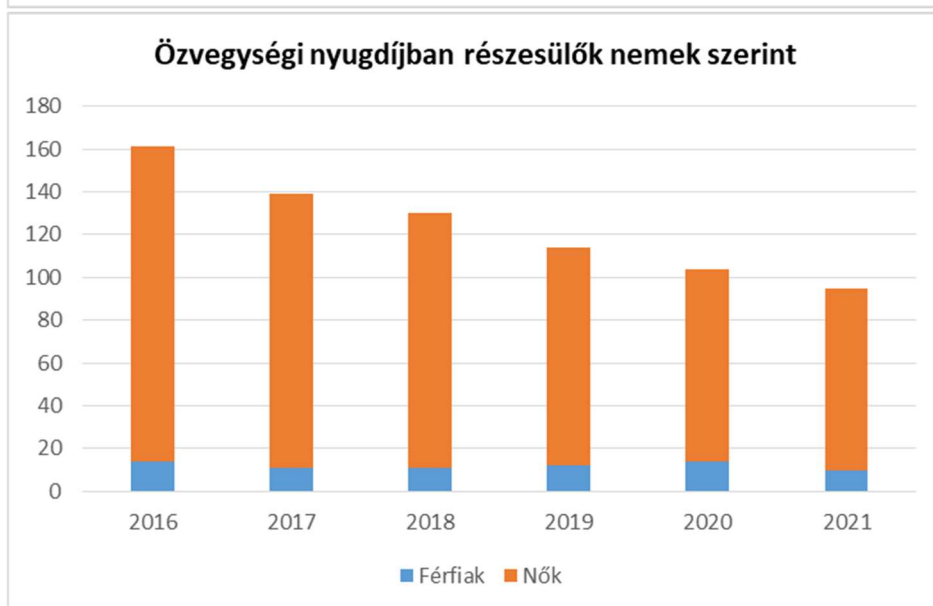
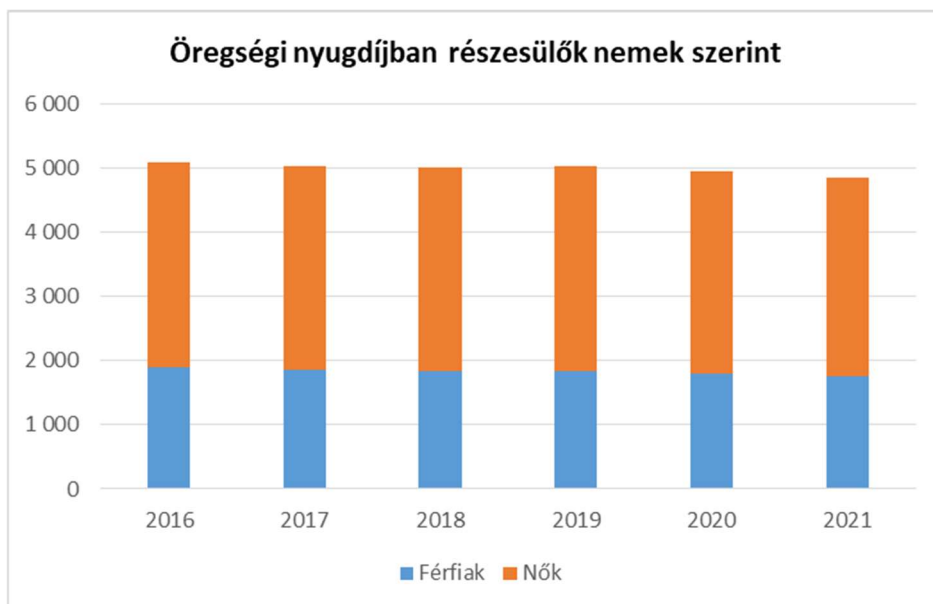
:

TeIR,

KSH

Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A nyugdíj melletti foglalkoztatás csak bizonyos tevékenységi körökben jellemző. Elsősorban az egyéni vállalkozók körében gyakori, ezek jellemzően orvosok, ügyvédek, taxisok, őstermelők.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen		707	458	402	395	433
41-45 év (TS 042)	Fő	86	57	39	38	55	31
	%	12,16%	12,45%	9,70%	9,62%	12,70%	8,68%
46-50 év (TS 043)	Fő	76	40	40	33	40	37
	%	10,75%	8,73%	9,95%	8,35%	9,24%	10,36%
51-55 év (TS 044)	Fő	71	52	40	29	36	31
	%	10,04%	11,35%	9,95%	7,34%	8,31%	8,68%
56-60 év (TS 045)	Fő	66	50	43	34	39	35
	%	9,34%	10,92%	10,70%	8,61%	9,01%	9,80%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	70	86	94	79	101	102
	%	9,90%	18,78%	23,38%	20,00%	23,33%	28,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

2013. január 1-jétől az általános biztosítási jogviszonyból származó jövedelem mértékéhez igazodó szüneteltetési szabályt a közalkalmazottak vonatkozásában kiegészítette a jogalkotó, és önmagában a közalkalmazotti jogviszony fennállása maga után vonja a nyugdíjfolyósítás szüneteltetését. Azaz függetlenül attól, hogy az adott személy az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte vagy sem, illetve függetlenül attól, hogy a közalkalmazotti jogviszonyból milyen mértékű jövedelmet szerzett az érintett személy, a közalkalmazotti jogviszony létesítését követő hónaptól részére a nyugdíj nem folyósítható.

A nyugdíj melletti foglalkoztatásra jelentős igény nem jelentkezett, ezért erre program kidolgozásra nem került.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A 3.2.2. táblázatban foglalt adatok alapján megállapítható, hogy az 50 éves, vagy annál idősebb, de a rá irányadó nyugdíjkorhatárt még be nem töltött személyek esetében az álláskeresők aránya magasabb, mint a nagykorú népességre vetített átlag. Ennek oka, hogy az elmúlt két évtizedben a városban jelentősen megváltozott a foglalkoztatás szerkezete. Korábban a mezőgazdasági munkások számára több termelészövetkezet is egész évben biztos megélhetést nyújtó foglalkoztatást tudott biztosítani. A termelészövetkezetek felbomlásával párhuzamosan az állattenyésztés jelentősége csökkent, míg a növénytermesztés munkája inkább idényjellegű foglalkoztatást tesz lehetővé. Ezért a korábban mezőgazdaságban dolgozó, mára a nyugdíjkorhatárhoz közelítő személyek között magas, idényjellegű munkanélküliség tapasztalható.

További problémát okoz az 50 évesnél idősebb álláskeresőknek az, hogy a város ipari termelése is jelentősen átalakult. A korábbi, hazai tulajdonú cégek helyét multinacionális vállalatok magyarországi részlegei vették át, ahol jellemzően a fiatalok foglalkoztatását preferálják. Ennek oka

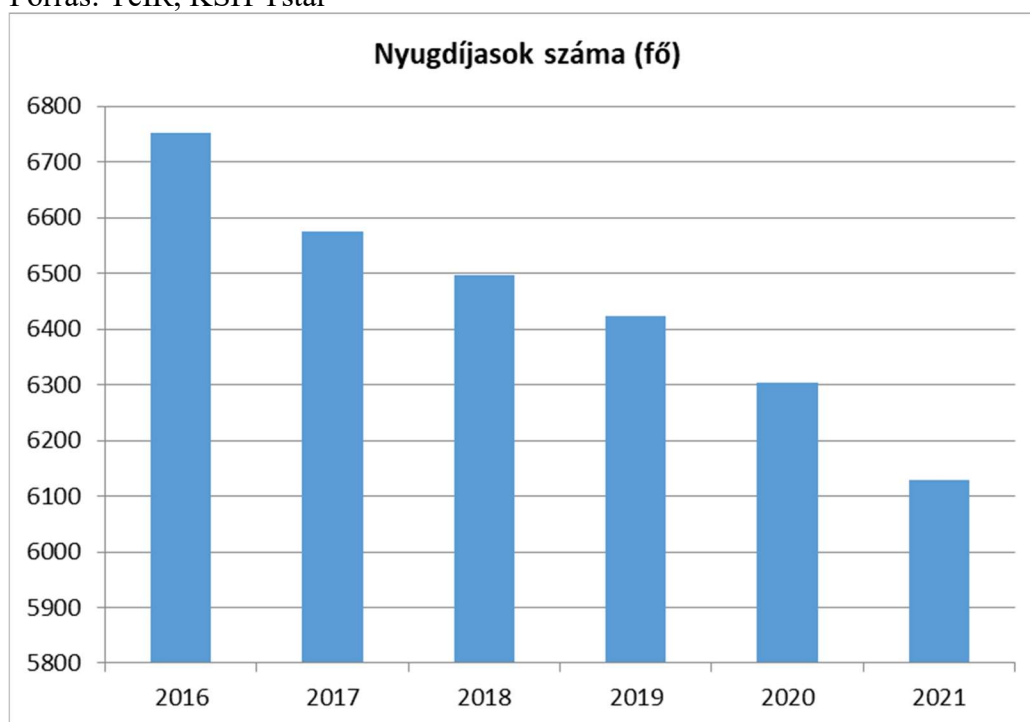
az, hogy a termelésben jellemzően korszerű technikát alkalmaznak, amelyet az idősebbek nehezen tudnak kezelni, ezért a magasabb szintű munkamoráljuk ellenére kevésbé kívánatos munkaerőnek tekintik őket.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	2607	4146	6753
2017	2531	4045	6576
2018	2488	4008	6496
2019	2465	3959	6424
2020	2390	3914	6304
2021	2316	3813	6129

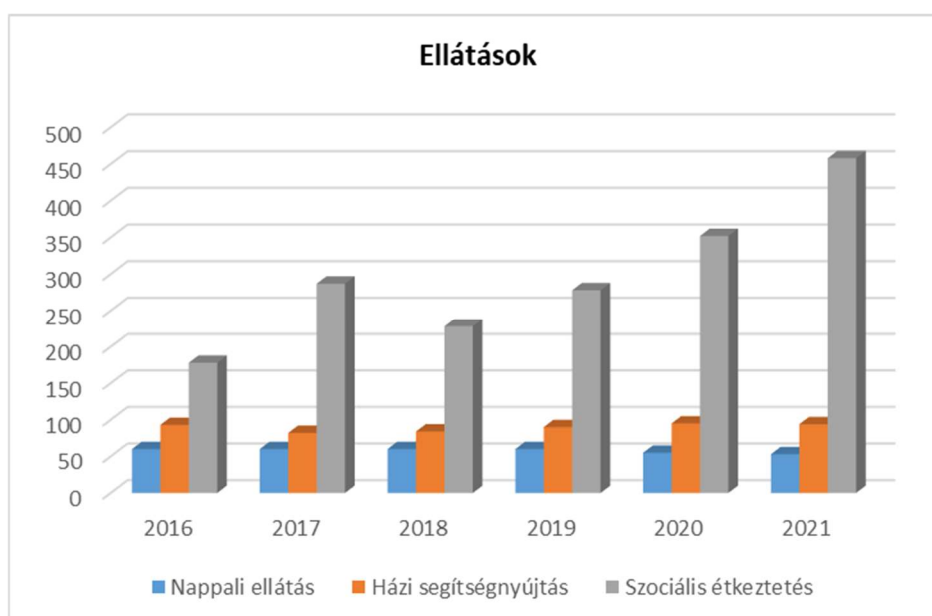
Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	4 620	60	93	178
2017	4 657	60	82	287
2018	4 728	60	84	228
2019	4 818	60	90	278
2020	4 933	55	95	352
2021	4 921	53	94	458

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A város hagyományainak megfelelően az idős személyek igyekeznek önállóságukat megőrizni, a nappali ellátások csak akkor veszik igénybe, ha egészségi állapotuk miatt önellátásukat nem tudják biztosítani. Makó Város Önkormányzata a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény által szervezett szociális szolgáltatásokat nyújtja az időskorúak részére. Ennek megfelelően a városban két helyen, idősök által lakott területen idősök klubját működtet, illetve a város teljes területén biztosítja az étkeztetés és házi segítségnyújtás szolgáltatásokat. Ezen kívül időskorúak gondozóháza is működik az Makói Egyesített Népjóléti Intézmény keretében. Makó Város területén működik még a Csongrád-Csanád Vármegyei Önkormányzat által fenntartott Marosmenti Szociális Intézmény Makói Idősök Otthona.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Makó Város Önkormányzata már korán felismerte az idős személyek életkorukból eredő sajátos igényeit, ezért részükre:

- Minden nyáron megrendezésre kerül a Makói Nyár nevű rendezvénysorozat, amelynek repertoárja az idősek igényeit is figyelembe veszi.
- A szépkorúak részére Nótaest került megrendezésre, de a Covid járvány és a bezárások miatt megszakadt ez a programsorozat, újrakezdését 2023-tól tervezzük.
- A szépkorúak részére külön Idősek karácsonya rendezvényt szervez.
- Idősek világnapja (szeptember vége, október eleje) alkalmából - bál (vacsorával, ünnepi műsorral) az Erdei János Városi Sportcsarnokban
- Farsangi batyus bál az időskorúak részére (február) az Erdei János Városi Sportcsarnokban.

b) idősek informatikai jártassága;

Az informatikai ismeretek, internethasználat megismerésére jelentős igény jelentkezett az időskorúak részéről. Ezért a Makó Város Önkormányzata fenntartásában lévő József Attila Városi Könyvtár rendszeresen szervez tanfolyamokat, amelyeken az ismeretek elsajátíthatóak. Ezeket a tanfolyamokat célzottan idős személyek részére szervezik, így a csoportokban nem jelentkezik az ismeretek esetleges lassabb elsajátítása miatti frusztráció okozta lemorzsolódás. A tanfolyamok baráti hangulatban, az idősek igényeinek, érdeklődésüknek megfelelő témákat érintve tanítják meg a résztvevőket a korszerű ismeretekre.

Kérdőíves felmérésünket helyi nyugdíjasklubok tagjai kikérdezésével vettük fel. A kérdésre, hogy miért kezdték el a számítógépet használni a következő válaszokat kaptuk:

- Szórakozás érdekében
- Kapcsolattartás érdekében
- Érdeklődés, látókör szélesítése érdekében
- Családi kapcsolatok fenntartása, ápolása érdekében
- Önfejlesztés érdekében
- Kaptam egy számítógépet
- Lehetőség a szélesebb tájékozódásra
- Szinte minden megtudható általa
- Utazási ajánlatok
- Külföldön tartózkodó rokonokkal kapcsolattartás érdekében
- Ismeretek szerzése érdekében
- Munkahelyen vált szükségessé a használata

Az informatikai jártasságban folyamatos javulás tapasztalható, azonban még mindig jelentősen elmarad a fiatalabb korosztályokban tapasztalt adatokkal szemben. Ennek további javítása szükséges.

d) a generációk közötti programok.

A város területén működő idősek klubjaiban, illetőleg a civil szervezeteknél karácsonyi ünnepségen óvodások, kisiskolások szoktak műsort előadni. Tervezzük hagyományörző programok indítását, amelynek keretében az idősek megoszthatják tapasztalataikat a fiatal generációkkal.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen
Makó Város Önkormányzata immáron több cikluson áthúzódóan kiemelt figyelemmel kíséri az idősek helyzetét, igyekszik javítani életkörülményeiken.

- Minden évben Nyugdíjas Batyus bál kerül megrendezésre,
- Minden évben neves művészek meghívásával színvonalas rendezvénnyel ünnepli az Idősek világnapját,
- Az önkormányzati tulajdonú gyógyfürdőben jelentős kedvezményt biztosít a nyugdíjasok részére, 2003-tól gyógyfürdőellátási támogatást vezetett be, amely lehetővé teszi, hogy a szakorvos által felírt gyógyfürdőben végzett kezeléseket a makói lakosok ingyenesen vehessék igénybe,

- A gyógyszerátvitel jogszabályi feltételeinek kialakításánál különösen az egyedül élő idős emberek igényeit figyelembe véve került meghatározásra a jövedelemkorlát,
- A makói József Attila Városi Könyvtár rendszeresen szervez számítógép-kezeléssel és internethasználattal kapcsolatos tanfolyamokat kifejezetten idős embereknek,
- A Makói Egyesített Népjóléti Intézmény keretében az idősek részére szociális szolgáltatásokat nyújt:
 - szociális étkeztetés
 - házi segítségnyújtás
 - Idősek Klubja
 - Időskorúak gondozóháza
 - tanyagondnoki szolgáltatás
- Makó városában 2002 őszén, modellkísérletként kezdte meg működését és azóta is teljes kihasználtsággal működik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 60 darab készülékkel. 2006 óta a szolgáltatást kistérségi szinten látja el a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény, így Makón 50 készülék áll rendelkezésre, a fennmaradt 10 készüléken Kiszombor, Ferencszállás és Klárafalva osztozik meg.

Az idősek helyzetének javításáért tett erőfeszítéseket az Emberi Erőforrások Minisztere 2017-ben az „Idősbarát Önkormányzat” kitüntető címmel díjazta, amit városunk 2007. után már másodszor nyert el.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
kevés a bentlakásos férőhelyszám	az Időskorúak Átmeneti Gondozóházának férőhelybővítése a jelenlegi helyen meglévő üres épületrész felújításával
generációk szakadása	generációk találkozója nevű rendezvény a családsegítő és az idősek klubjainak közös nyári rendezvénysorozata
klubtagság csökkenése az idősek klubjaiban a térítési díj miatt	térítési díj felülvizsgálata
elsősorban időseket célzó kulturális programok szükségessége	az idősek igényei figyelembevételével kulturális kínálat bővítése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

A 2011 évi KSH népszámlálás adatai szerint 490578 fogyatékos ember élt Magyarországon

A magyar társadalomban a fogyatékos emberek a leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoportokat képviselik. Általában egészségügyi problémáik nagymértékben összefüggnek szociális helyzetük romlásával, életlehetőségeik és esélyeik szűkülésével.

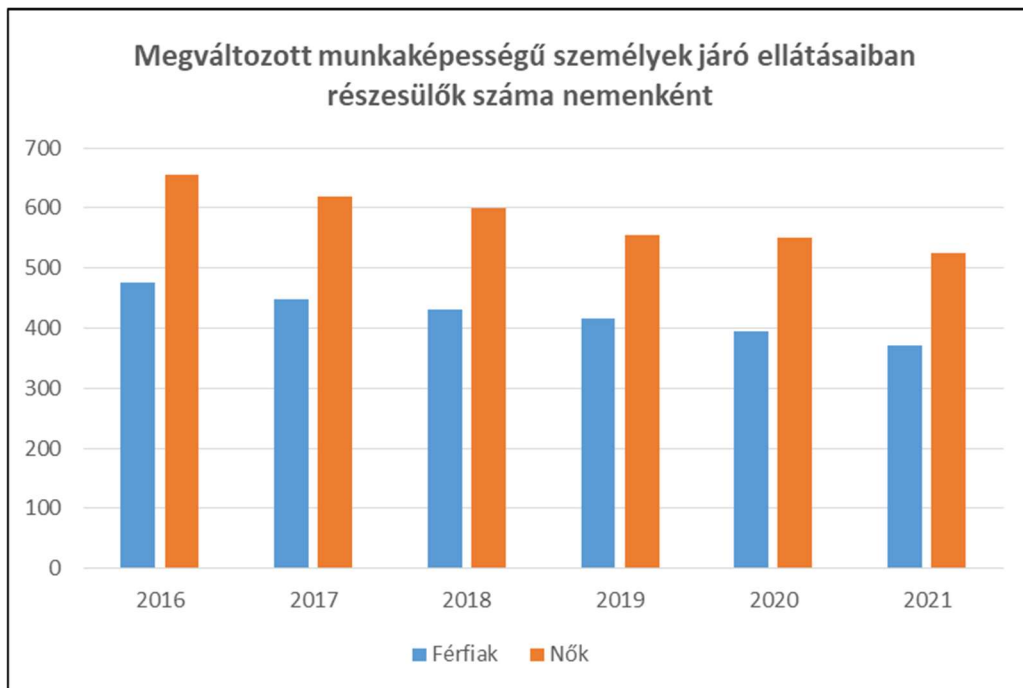
A városunkban élő fogyatékkal élőkéről nincs pontos adat, ezért a helyzetelemzéshez nem mutatnak teljes képet.

A településen több civilszervezet is foglalkozik érdekképviselésükkel, foglalkoznak a fogyatékkal élők egy-egy közösségével, de teljes átfogó képet mindez nem mutat. Tudomásunk szerint a mozgáskorlátozottaknak 2, siketek és nagyothallóknak 1, értelmi fogyatékosoknak 1, vakok és csökkentlátóknak 1 szervezete található a városban. A szervezetek nagy részének a város biztosít klubhelyiséget

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 7/A. §-a alapján a fogyatékos személy számára - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatások fizikai és infokommunikációs akadálymentesítése nem teljes körű, ezért ennek megvalósítása a következő időszak feladata.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	475	655	1130
2017	449	620	1069
2018	432	600	1032
2019	416	555	971
2020	395	550	945
2021	372	525	897

Forrás: TeIR, KSH Tstar

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban
részeseülő
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részeseülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

1. a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
2. elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

1. rehabilitációs ellátásban részesül,
2. aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról 1991. évi IV. tv. 57/B §.)

A településen nem jellemző az integrált és védett foglalkoztatás. A fogyatékosok alkalmazásának egyik gátja, hogy a teljesítménykényszer következményeként a munkáltató nem képes a fogyatékos személy speciális munkavégzési körülményeit, igényeit figyelembe venni.

A tapasztalatunk szerint a fogyatékkal élőknek és a megváltozott képességű személyek szeretnének dolgozni, de számukra csak korlátozottan kínál munkalehetőség a munkaerő-piac.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Rehabilitációs hatóságának ügyintézője heti 1 alkalommal jár ki Makóra megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásával kapcsolatban. A munkáltatók feléjük jelzik, ha van olyan munka, amit ennek a célcsoportnak fel tudnak ajánlani. Az egyetlen kifejezetten fogyatékosokat foglalkoztató munkáltató, a SZEFO Zrt. legközelebbi telephelye a 15 kilométerre fekvő Apátfalván található.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Makó Város Önkormányzata ezzel kapcsolatos információval nem rendelkezik.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. A szociális alapszolgáltatások közül a fogyatékosok számára is biztosított a szociális étkezéshez, házi segítségnyújtáshoz, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és idősek klubjában nappali ellátást is igénybe vehetnek.

A fogyatékosügy tanácsadói tevékenység, mint új szolgáltatás a Szociális törvényben és a Gyermekvédelmi törvényben került bevezetésre 2022. január 1-jei hatállyal. Az új szabályok értelmében országos hálózat keretében, az emberi erőforrások minisztere által kijelölt család- és gyermekjóléti központokban nyújtják a szolgáltatást a fogyatékosügy tanácsadók. Makóra is jár ki egy tanácsadó, aki fogadja a fogyatékos embereket, és problémáik tekintetében segítséget nyújt.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők támogatásai csak részben fedezik a megélhetésükkel kapcsolatos többletkiadásokat.

A 18 évnél fiatalabb gyermek után, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul, emelt összegű családi pótlék jár. A tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy is jogosult a családi pótlékra, amennyiben utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak.

2001. június 30-ig a 18. életévét betöltött erősen látáscsökkenést vagy vak személy részére a vakok személyi járadékát állapították meg. 2001. július 1-jétől új jogosultságot nem lehet megállapítani.

A súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez nyújtott havi rendszeres pénzbeli juttatás, a fogyatékosági támogatás. Rokkantsági járadékra jogosult a 18. életévét betöltött személy, ha 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett. Az ellátást legkorábban a 18. életév betöltésekor, de még a 25. életév betöltése előtt lehet igényelni.

A gyermekgondozási segélyt (GYES) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő szülő a gyermek 10. életévének betöltéséig

Az aktív korúak ellátásában részesülhet az aktív korú, munkaképességét legalább 67%-ban elvesztett, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett személy, vagy aki vakok személyi járadékában, ill. aki fogyatékosági támogatásban részesül, ha a családjában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs. Ez az ellátás nem alanyi jogon, hanem rászorultsági alapon vehető igénybe.

Közgyógyellátásra jogosult alanyi jogon az, aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül. Közgyógyellátási igazolvány kiállítható a szociálisan rászorult személy részére is az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére.

Parkolási igazolvány kiváltására jogosult a súlyos mozgáskorlátozott, a látási fogyatékos, az értelmi fogyatékos, a mozgásszervi fogyatékos, az autista és a vak vagy gyengénlátó.

Utazási kedvezmény igénybevételére jogosult korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a személy, aki vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, a Magyar Államkincstár Igazgatósága által kiállított hatósági bizonyítvány alapján, továbbá korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel a fenti személlyel (vak, hallássérült, súlyosan fogyatékos) együtt utazó személy (kísérő).

Utazási költségtérítés: Ha a gyermek beteg, a járó-beteg szakellátások igénybevételéhez, illetve fekvőbeteg gyógyintézetbe történő beutazáshoz kísérőjével együtt utazási költségeihez támogatás jár. A fogyatékos gyermek ellátását biztosító gyógypedagógiai intézmény, korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítést nyújtó intézmény és a fogyatékos gyermek rehabilitációs célú szolgáltatását biztosító intézmény igénybevételével kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár.

További ellátások és kedvezmények vehetők igénybe ezek a következők gépkocsi súlyadó kedvezmény, gépjárműszerzési és átalakítási támogatás, települési támogatás, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos embereket nem azonos szükségletű homogén csoportként kell kezelni más és más szempontból akadályozott az ember a közszolgáltatások igénybevétele során, ha mozgássérült, ha siket vagy nagyothalló, ha vak vagy gyengénlátó, ha értelmi fogyatékos vagy autista vagy más nehézséggel küzd. A fogyatékos emberek eltérő szükségleteiből adódóan a közszolgáltatás egyenlő esélyű hozzáférhetősége nemcsak az épület akadálymentesítését jelenti, hanem ezen túl magában foglalja információkhoz való hozzáférést és kommunikáció lehetőségét is. A törvényes kötelezettség tehát az, hogy a közszolgáltatást, annak az épületből, az információkból és a kommunikációból álló elemeit a fogyatékos emberek eltérő szükségletei alapján különböző megoldásokkal hozzáférhetővé tegyék.

Az épület és a szolgáltatások szempontjából akkor beszélhetünk teljes körű vagy komplex akadálymentesítésről, ha az épület valamennyi közösségi funkciója, illetve az ott nyújtott

valamennyi közszolgáltatás képességeitől függetlenül mindenki számára elérhető és maga a szolgáltatás igénybe vehető.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Az egészségügyi és rehabilitációs ellátások kormányhivatali hatáskörben vannak, Makó Város Önkormányzata ilyen jellegű célzott támogatással nem rendelkezik.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A városban az önkormányzati épületek akadálymentesítése teljes körű.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A helyi sport és kulturális programok mindenki számára elérhetőek hozzáférhetőek. Az önkormányzat által ingyenesen főként időseknek rendezett programokon szívesen vesznek részt a fogyatékkal élők is.

A helyi tv a képviselő-testület üléseit közvetíti, mely nem csak a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét segíti, hanem a lakosság információhoz jutását is. Az önkormányzat sajtóterjesztésű újságjában közzéteszi a várost érintő aktuális híreket.

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordított eddig is és fordít ezt követően is a járdák akadálymentesítésére, így a közterületi felújítások során szem előtt tartja a nyomvonalas építmények akadálymentesítését, erre jó példa a Makovecz tér átépítése és a Hunyadi utca, Szép utca felújítása.

A közösségi közlekedés részét képező, felújított autóbusz-pályaudvar is akadálymentesítésre került.

Az Egyesített Népjóléti Intézmény a külterületen élő lakosságnak tanyagondnoki szolgáltatást nyújt. Az ellátás célja a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Azokon a munkahelyeken van az akadálymentesítés megoldva, mely közhasználatú építményben van elhelyezve és hatósági engedélyezés elé került, így például Járási Hivatal, Foglalkoztatási Osztály, városháza épülete.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordított eddig is és fordít ezt követően is a járdák akadálymentesítésére, így a közterületi felújítások során szem előtt tartja a nyomvonalas építmények akadálymentesítését, erre jó példa a Makovecz tér átépítése és a Hunyadi utca, Szép utca felújítása.

A közösségi közlekedés részét képező, felújított autóbusz-pályaudvar is akadálymentesítésre került.

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Makó Város Önkormányzata a szociális szolgáltatásokat a Makói Egyesített Népjóléti Intézmény útján biztosítja.

A szociális alapszolgáltatások egyike az étkeztetést, amelynek keretében legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak a szociálisan rászorultak részére, amennyiben azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az intézmény nappali ellátás keretében a városban több idősek klubját működtet. Ezen intézményi formában fogyatékosokat is ellát.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Hatósági engedélyezés során az akadálymentesítés az építési törvény előírásai szerint kerül megkövetelésre, elsősorban minden esetben a közhasználatú épületek esetében, míg más esetben kérelmező, építető igényei és elvárásai szerint (lakóépület, szolgáltató épület engedélyezés során nem kötelező).

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Konkrétan fogyatékossgal élőket megcélzó programok nincsenek, azonban Makó Város Önkormányzata programjai minden esetben úgy kerülnek megrendezésre, hogy mozgáskorlátozottak számára látogathatóak legyenek. A Petőfi parkban található játszótér úgy került kialakításra, hogy mozgáskorlátozottak is használhassák.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékossgal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
munkalehetőség hiánya	munkavállalás lehetőségének megteremtése
szabadidős programok hiánya	terápiás állatokkal történő bemutatók, kisebb kirándulások szervezése
közterületi közlekedés nehézségei	akadálymentesítés a közterületi járdák, járdaszigetek felújításával

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

Multifunkciós sportlétesítmények elérhetőségének szűkössége	Petőfi park sportlétesítményeinek fejlesztése
Sok gyermeket a szülők autóval szállítanak iskolába, mert a nagy autós forgalom miatt nem merik kerékpárral elengedni, ezzel hozzájárulva az autós forgalom további növekedéséhez	Kerékpárút fejlesztés

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Makón a civilszervezetek száma közel száz 100, többségük tevékenységi köre a sport, szabadidő, kulturális területet öleli fel. Mozgáskorlátozottaknak 2, siketek és nagyothallóknak 1, értelmi fogyatékosoknak 1, vakok és csökkenlátóknak 1, nőknek 1, időseknek 8 civilszervezete működik a városban.

Négy nagyobb és több kisebb egyházi közösség működik a településen. Az egyházak által fenntartott köznevelési intézmények a következők:

- Szent István Egyházi Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium fenntartója Boldogasszony Iskolanővérek
- Juhász Gyula Református Gimnázium és Szakképző Iskola fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség
- Bárka Református Óvoda fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség
- Kálvin Téri Református Általános Iskola fenntartója Makó-Belvárosi Református Egyházközség
- Szikszai György Református Általános Iskola fenntartója Makó-Újvárosi Református Egyházközség
- Makói Katolikus Általános Iskola és Óvoda fenntartója Szeged-Csanádi Egyházmegye A belvárosi református egyházközség Szivárvány Bölcsődéje.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Makó önkormányzata hagyományosan jó viszonyt ápol a helyi civilekkel és a történelmi egyházakkal.

A nemzeti ünnepek előtt rendszeres az ünnep programjának egyeztetése az egyházakkal és a helyi pártok és társadalmi szervezetek képviselőivel.

Makón két katolikus és három református iskola működik, amelyre – bár fenntartói feladatai már nincsenek – az önkormányzat kiemelten odafigyel, együttműködik az egyházakkal az oktatási feladatokkal kapcsolatban felmerülő problémák kezelésében.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Makó önkormányzata úttörője volt a térségi összefogásnak, a 16 makói településsel alkotott társulás része volt a Belügyminisztérium kísérleti programjának is akkor, amikor a térségi gondolat kormányzati szinten először felmerült. A települések hagyományosan jó viszonyt ápolnak egymással, együttműködtek szociális, oktatási és területfejlesztési feladatok közös megvalósításában.

Makó több határon túli magyar és külföldi településsel ápol jó kapcsolatokat, lehetővé téve ezáltal a kapcsolattartást és együttműködést ezen városok polgárai között az élet minden területén. Biztosítja a helyi közösségek kölcsönös barátságának, megértésének és fejlődésének feltételeit. Továbbá támogatja az európai közösség gondolatát a polgárok szabadságának és a kulturális értékek tisztelete

jegyében. A kulturális, oktatási és művelődési együttműködés mellett nagy hangsúlyt kapnak a gazdasági kapcsolatok.

A szerb Kisorossal/Rusco Selo és a romániai Bodófalvával 1997 óta tartunk kapcsolatot. Ezekkel a településekkel baráti kapcsolatokat ápolunk azóta is, évente meghívást kapunk a Bodófalvi Napokra.

További városokkal tervezzük már meglévő kapcsolataink kiszélesítését és erősítését: Martinsicuro olasz várossal 2005-ben került sor testvérvárosi együttműködés aláírására. Az USA-beli Maumben is járt már delegációnk kapcsolatépítés céljából. A romániai Lugos és városunk között már több alkalommal sor került kölcsönös látogatásokra.

Testvérvárosaink: Ada, Csíkszereda, Zseliz, Jaslo, Kyriat Yam, Xinyang, Nagyszentmiklós, Radomsko, Rheine, Kisorosz, Atca, Bodófalva, Martinsicuro, Maumee, Lugos.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Makón a roma és a román nemzetiségi önkormányzat rendezvényekkel, programokkal segíti saját hagyományainak, kulturális szokásainak megismerését. A roma önkormányzat rendszeresen szervez tolerancia napot, míg a román önkormányzat elsősorban a gasztronómián keresztül igyekszik bemutatkozni, de emellett megünneplik a hagyományos román nemzeti és egyházi ünnepeket is.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Makón számos civil szervezet kifejezetten hátrányos helyzetű állampolgárok érdekében, az ő gondjaik kezelésére, a közös problémák kibeszélésére és megoldására jött létre. Az önkormányzat Civil Házat tart fenn nekik, ahol rendszeresen találkoznak. Munkájukat a városháza munkatársa is segíti, a felmerülő, adminisztratív problémákat a klubfoglalkozásokon is megpróbálják orvosolni.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A városba betelepült Givaudan kiemelten fontosnak tartotta, hogy részt vegyen a város életében. A polgármester kezdeményezésére támogatta a Makó Város Fejlesztéséért Közalapítványt, amely a kapott összeget a tehetséges makói diákok és felkészítő tanáraik jutalmazására, munkájuk elismerésére fordította többek között.

A teljesen hazai tulajdonú, makói székhelyű Váll-Ker Kft. évente megrendezi Grillfesztiválját, amellyel a helyiek kikapcsolódását, szórakozását segíti a város egyéb rendezvényei mellett.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, egyéb partnerekkel egyeztet, a HEP elkészítésében munkatársaik részt vettek.

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Makó Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal kapcsolatban HEP Fórumot működtet.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény- ségben élők	<ul style="list-style-type: none"> • a hátrányos helyzetű / szegregált területről nehezen mozdulnak ki programokra, nagy az elszigetelődés • a népkonyha kihasználtsága nagyon magas, illetve a város szélén található • a hátrányos helyzetű családok nem rendelkeznek az óvodáztatáshoz, iskoláztatáshoz szükséges eszközökkel • a szegregátumhoz közeli óvodákban magas csoportlétszám miatt gyakran csak távolabbi intézményben jut férőhely 	<ul style="list-style-type: none"> • a Honvéd program keretein belül megépülő Községi Házban megvalósuló programok, sportpályák kihasználása • másik, jobban megközelíthető helyszín biztosítása • adománygyűjtéssel javítható, amennyiben a család elfogadja a segítséget, beiskolázási támogatás • óvodai férőhelyek számának bővítése
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> • az interneten, közösségi oldalakon könnyen áldozattá válnak a gyerekek • bölcsődei férőhelyek szűkössége • nincs olyan hely, ahol szabadidejüket hasznosan eltöltsék • ingyenes, vagy alacsony költségvetésű programok hiánya • egyre gyakoribb a gyerekek között a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdők száma • megoldatlan a nyári szünet alatt a fejlesztésre szoruló gyerekek ellátása, mivel a pedagógiai szakszolgálat munkatársai június közepétől augusztus végéig szabadságukat töltik, kisgyermekkorban ez a három hónap is fontos fejlődési szakasz 	<ul style="list-style-type: none"> • előadások, tájékoztatók szervezése, pl. családsegítő rendőrséggel közösen, szülőklubok szervezése • csoportszobák, férőhely kialakítása, bővítése • cross- és deszkapálya, szórakozóhely létesítése, street workout lehetőségek bővítése, rendszeres karbantartása • pl. kertmozi, fagyijegy, fürdőjegy, mozibelépő, kirándulások szervezésének támogatása • feltárt problémák megoldása pszichológusok, szociális segítők, fejlesztő pedagógusok, gyógypedagógusok segítségével • fejlesztő pedagógusok alkalmazása a nyári hónapokra

	<ul style="list-style-type: none"> • sok az allergiás gyerek, akinek az akut ellátásához epi-pen injekcióra lehet szükség • az iskolaegészségügyi szolgálat épületei nem felelnek meg a követelményeknek 	<ul style="list-style-type: none"> • epi-pen biztosítása minden intézményben, valamint városi szinten a dolgozók oktatása • az iskolaegészségügyi szolgálat épületeiben akadálymentes bejáró, elavult közművek cserélye, épületek festése
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> • kevés a bentlakásos férőhelyszám • generációk szakadása • a klubtagság csökkenése az idősek klubjaiban a térítési díj miatt • elsősorban időseket célzó kulturális programok szükségessége 	<ul style="list-style-type: none"> • az Időskorúak Átmeneti Gondozóházának férőhelybővítése a jelenlegi helyen meglévő üres épületrész felújításával • generációk találkozója nevű rendezvény a családsegítő és az idősek klubjainak közös nyári rendezvénysorozata • térítési díj felülvizsgálata • az idősek igényei figyelembevételével kulturális kínálat bővítése
Nők	<ul style="list-style-type: none"> • az anya és a gyermek közötti kapcsolat gyengülése, anya-gyermek kapcsolat fontosságának csökkenése • a szülők nevelési képességének hiányosságai • növelni kell az egészségtudatos életmód iránti elkötelezettséget a nők körében • elsősorban nőket célzó kulturális programok szükségessége 	<ul style="list-style-type: none"> • előadások, kerekasztal beszélgetések szervezése • szülőklub keretein belül segítségnyújtás, kortárs csoport általi jó gyakorlatok bemutatása • egészségszűrések, tanácsadások szervezése • a női igények figyelembevételével kulturális kínálat bővítése
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> • munkalehetőség hiánya • szabadidős programok hiánya • közterületi közlekedés nehézségei 	<ul style="list-style-type: none"> • munkavállalás lehetőségének megteremtése • terápiás állatokkal történő bemutatók, kisebb kirándulások szervezése • akadálymentesítés a közterületi járdák, járdaszigetek felújításával
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Multifunkciós sportlétesítmények elérhetőségének szükségessége • Sok gyermeket a szülők autóval szállítanak iskolába, mert a nagy autós forgalom miatt nem merik kerékpárral elengedni, ezzel hozzájárulva az autós forgalom további növekedéséhez 	<ul style="list-style-type: none"> • Petőfi park sportlétesítményeinek fejlesztése • Kerékpárút fejlesztés

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák származása nem számít, és olyan esélyekkel indulhatnak el a boldogulás útján, mint bármelyikünk.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők tudják, a város közösségére mindig számíthatnak, és közösen megteremthető a kilábalás útja.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek itthon tartását, hogy megmerítkezzenek a világban, tanuljanak, szerezzenek tapasztalatot, majd térjenek haza hozzánk.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek igényeire, mert, ahogy ők, úgy mi és unokáink is szeretnénk méltóságban megöregedni, és megélni e kor szépségeit egyaránt.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy egyszerre tudjanak kiteljesedni és fejlődni a munkahelyükön és a családban. Ne kelljen választaniuk szerepeik közül, és bárhogy is döntenek, legyen elégedettek életükkel.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esetében arra, hogy minél többször feledhessék el, hogy ők nem egészen úgy tudnak dolgozni, teljesíteni és élni, mint az egészségesek.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	A Petőfi park sportlétesítményeinek fejlesztése	Multifunkciós sportlétesítmények elérhetőségének szűkössége	Egészséges életmód, sportolási lehetőségek elérhetőbbé tétele.	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Nemzeti Ifjúsági Stratégia, Idősügyi Nemzeti Stratégia	A város központjában található parkban, bárki által használható sportlétesítmények felújítása, karbantartása, új eszközök beszerzése.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	Igénybevevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte	és Nem releváns
2	Kerékpárút fejlesztés	Sok gyermeket a szülők autóval szállítanak iskolába, mert a nagy forgalom miatt nem merik kerékpárral elengedni, ezzel hozzájárulva az autós forgalom növekedéséhez	A kiváltható gépjármű-forgalom csökkentése, egészséges életmód, biztonságos közlekedés feltételeinek fejlesztése	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia	A meglévő kerékpárutak karbantartása, új kerékpárutak létesítése elsősorban az iskolákba vezető útvonalakkal összhangban.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	Igénybevevők száma, balesetek számának csökkenése	szakemberek, pénzügyi forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte	és Nem releváns
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Szabadidős és sportprogramok szegregátumban élőknek	és a hátrányos helyzetű / szegregált területről nehezen mozdulnak ki programokra, nagy az elszigetelődés	közösségi tudat kialakítása, egészséges életmód népszerűsítése	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	A dr. Sánta Sándor Közösségi és sportprogramok szervezése.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	résztevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás, megfelelő közösségi tér	Anyagi szakmai feltételek megléte	és Nem releváns
2	A Makói ENI központi épület korszerűsítése	a családsegítő szolgálat épületének hiányosságai akadályozzák a hatékony az energetikai korszerűsítés növeli a költség	a családsegítő szolgálat épületének aalkalmassá tételére nagyobb csoportos foglalkozások meg tartására	Makó Város Integrált Település-fejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	A 6900 Makó, Tinódi u. 8/A szám alatt található épület korszerűsítése. Az épület eredetileg víziközmű-szolgáltató központjának épült, az átalakítás célja, hogy alacsonyabb költséggel legyen üzemeltethető, valamint hogy alkalmassá váljon	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	A korszerűsítési munkák sikeres befejezése.	szakemberek, pénzügyi forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte	és Nem releváns

						nagyobb csoportos foglalkozások megtartására.							
3	Önkormányzati óvodák humán infrastruktúra fejlesztése	a szegregátumhoz közeli óvodákban magas csoportlétszám miatt gyakran távolabbi intézményben jut férőhely	az óvodák alkalmassá tételével magasabb csoportlétszámmal való működésre	Makó Város Integrált Település-fejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	A meglévő óvodák felszereltségének fejlesztése, nevelők létszámának esetleges bővítése	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. A lakóhelyétől távolabbi intézménybe kényszerülő gyermekek számának csökkenése.	szakemberek, pénzügyi forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte	és	Nem releváns
II. A gyermekek esélyegyenlősége													
1	Gyermekek fejlesztése a dr. Sánta Sándor Községi Házban	megoldatlan a nyári szünet alatt a gyerekek ellátása, mivel a pedagógiai szakszolgálat munkatársai június közepétől augusztus végéig szabadságukat töltik, kisgyermekkorban ez a három hónap is fontos fejlődési szakasz	a gyermekek fejlesztése a szünetek időtartama alatt is elérhető legyen	Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	A dr. Sánta Sándor Községi Házban a pedagógus, pszichológus biztosítása a gyerekek fejlesztéséhez.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. igénybevevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás, megfelelő közösségi tér	Anyagi szakmai feltételek megléte	és	Nem releváns
2	Gyerekeknek belépők biztosítása a nyári kertmózi programsorozatra	ingyenes, vagy alacsony költségvetésű programok hiánya	a gyerekek számára elérhetővé tenni a számukra vonzó programokat	Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Gyerekeknek belépők biztosítása a nyári kertmózi programsorozatra	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. résztvevők száma	pénzügyi forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte	és	Nem releváns
3	A dr. Sánta Sándor Községi Házban a street workout lehetőség kialakítása	nincs olyan hely, ahol a gyerekek szabadidejüket hasznosan eltölthetik	a gyerekek számára elérhetővé tenni a sportolási lehetőségeket	Makó Város Integrált Település-fejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Eszközök és sportszerek beszerzése, megfelelő helyszín kialakítása a Községi Házban.	és polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. igénybevevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte	és	Nem releváns
4	Az Iskolaegészségügyi szolgálat épületének műszaki felülvizsgálata	az iskolaegészségügyi szolgálat épületei nem felelnek meg a követelményeknek	korszerű iskolaegészségügyi ellátás feltételeinek kialakítása	Makó Város Integrált Település-fejlesztési Stratégiája	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia, Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Az Iskolaegészségügyi szolgálat épületének műszaki felülvizsgálata, a korszerűsítés lehetőségeinek felmérése	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. A felülvizsgálat eredményes befejezése	szakemberek, pénzügyi forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte	és	Nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége													
1	Női egészségügyi szervezése	növelni kell az egészségtudatos életmód iránti érdeklődést	a nők egészséges, aktív életstílusának meghosszabbítása	Szociális Szolgáltatás-tervezési Konceptió	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia, Nők és Férfiak Társadalmi	A szűrőprogramok önkormányzati szervezése, mert sokakat elidegenített	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	31. résztvevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás, megfelelő közösségi tér	Anyagi szakmai feltételek megléte	és	Nem releváns

		elkötelezettséget a nők körében				Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	az, hogy a céges szűrések inkább termékbemutatóként szolgálnak.								
2	Városi nőnapok kulturális programok Hagymaházban	elsősorban nőket célzó kulturális programok szükségessége	az elérhető programok színesebb kínálata	Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia, Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	A Hagymaház kulturális palettájának bővítése kifejezetten női közönséget célzó programokkal.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	részvevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás, megfelelő közösségi tér	Anyagi feltételek megléte	és	Nem releváns		
IV. Az idősek esélyegyenlősége															
1	A Dériné Program előadások Hagymaházban	elsősorban időseket célzó programok szükségessége	az elérhető programok színesebb kínálata	Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Idősügyi Nemzeti Stratégia	A Dériné Program egyik célkitűzése, hogy magas minőségű, színvonalas színházi produkciókat juttasson el az ország minél több településére, különös tekintettel azokra a helyekre, ahol az ott élők eddig hiányt szenvedtek a magaskultúra terén. A makói Hagymaház a program keretében rendszeresen helyet ad előadásoknak.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	igénybevevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás, megfelelő közösségi tér	Anyagi feltételek megléte	és	Nem releváns		
2	Idősek Karácsonya programok szervezése	elsősorban időseket célzó programok szükségessége	az elérhető programok színesebb kínálata	Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Idősek számára karácsonyi programsorozat az elmagányosodás érzésének csökkentésére.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	részvevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás, megfelelő közösségi tér	Anyagi feltételek megléte	és	Nem releváns		
3	Hagyományőrző foglalkozások a József Attila Múzeumban	generációk szakadása	gyermek és idősek közös programjainak megteremtése	Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepció	Idősügyi Nemzeti Stratégia, „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	A József Attila Múzeumban új hagyományőrző programsorozat indítása, amelyben az idősek a gyerekek számára átadhatják hagyományait.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	részvevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás, megfelelő közösségi tér	Anyagi feltételek megléte	és	Nem releváns		
4	Időskorúak gondozóháza bővítése	nő a bentlakásos férőhelyek iránti igény	férőhelyek bővítése	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Idősügyi Nemzeti Stratégia	A 6900 Makó, Deák Ferenc u. 57. szám alatti Időskorúak gondozóháza bővítése. Az épület részben	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	igénybevevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás	Anyagi feltételek megléte	és	Nem releváns		

						kihaszínatlan, az üres épületrészek átalakításával és megfelelő személyi feltételek biztosításával.							
5	A Makói ENI klubtagság szolgáltatásai térítési díjainak igazítása az idők lehetőségeihez díj miatt	klubtagság csökkenése az idők lehetőségeihez díj miatt	a szolgáltatások szélesebb körű megvalósítása	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Idősgügyi Nemzeti Stratégia	A Makói ENI személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásai térítési díjainak felülvizsgálata, hogy szélesebben elérhetőek legyenek.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	igénybevevők száma	pénzügyi forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte	és	Nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége													
1	Akadálymentesítés városban	a közterületi közlekedés nehézségei	közlekedés megkönnyítése	Makó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Országos Fogyatékosügyi Program	akadálymentesítés a közterületi járdák, járdaszíjak felújításával	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	akadálymentes közterületek számának növekedése	szakemberek, pénzügyi forrás	Anyagi szakmai feltételek megléte	és	Nem releváns
2	Fogyatékosok szabadidős programjainak megteremtése	szabadidős programok hiánya	a fogyatékosok számára társas szórakozási lehetőség megteremtése	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió	Országos Fogyatékosügyi Program	Kifejezetten a fogyatékosok számára szabadidős program szervezése, a fogyatékosok igényei, lehetőségei figyelembevételével.	polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	részvevők száma	szakemberek, pénzügyi forrás, megfelelő közösségi tér	Anyagi szakmai feltételek megléte	és	Nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Makó Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Makó Város Önkormányzata képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás